

TANYA'S BEAUTY SALON
Threading/Waxing, Facial(Men & Women)
Anti-Aging Facial, Bleach
Hair Cut, Color and Style

HERBAL FACIAL
\$40
\$20 !!!

40-39 75 St. Jackson Heights, NY 11373
718-478-9009

137-40 Jamaica Avenue Jamaica, NY 11435
718-297-1019

85-03 Roosevelt Avenue Jackson Heights, NY 11373
718-205-7832

DOR DHOL RADIO
WEBSITE: DHOLRADIO.ORG

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

Request Song Live Calls: USA 1-951-824-6365
Canada 1-604-210-1955
Skype: DHOLRADIO.ORG
IPM to 3PM
9:30PM To 11:30PM (IST)
Listen By Call: USA 702-489-0211
UK 44-20-3519-1210

Music 24/7

Listen On Phone
Application for android and iPhone-Dhol Radio

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੱਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਬੱਬੀ ਸਿੰਘ
(ਸੈਲ): 718-757-7809
(ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

Fifteenth Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 15, Issue 10, March 8, 2014 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟ ਵੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ-ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਂਝ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਉਬਾਲਾ

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੱਟ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਘੇਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਮ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਜੱਟਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਫੀਸਦ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ 10 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਭਾਵ ਨੌਂ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਜੱਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਨੀ ਬਰਾਦਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਗਰੋਂ ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ

ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਂਗ ਇਸ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਜੱਟਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਨਾ ਪੱਲੇ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਜਾਤੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀ

ਮੰਡਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਕਤ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੱਟਾਂ ਵਾਂਗ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੱਟਾਂ/ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਸੂਤੀ ਫਸੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਏਜੰਡਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ ਘੇਰਾ

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਜੱਟ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ, ਵੱਲੋਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਜਾਖੜ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਹੀ ਕਸੂਰਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਭ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਵੱਲੋਂ ਅਗਾਮੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਫਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਭਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਬਣੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਬੇਚੈਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਉਭਰ ਆਏ ਹਨ। ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਮੇਡੀਅਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦਾ ਲੜ ਫਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ., ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਲੋਕਸੰਗਰਹ) ਵੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਰਾਂ ਹਨ।

ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਅਸਤੀਫੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 27 ਮਾਰਚ 2011 ਨੂੰ ਸਹੀਦਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਖਟਕਤ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੌਰਾਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਲੜਾਈ ਵਿੱਢਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ

ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸੋਧਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਲੰਘੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਖਿਲਾਫ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੂੰ ਸਖਤ ਟੱਕਰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉਧਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਉਪਰ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਦੀ ਸੀਟ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਕੇ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ

ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ. ਬਰਾੜ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਲੱਖ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜਿਹੀਆਂ ਅਹਿਮ ਸੀਟਾਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਕੇ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਮਾਲਵਾ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 2,500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ

✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋਂ

✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

800.914.1013 • 408.659.9400

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਨਿਲਾਮ

ਲੰਡਨ: ਇੰਗਲਿਸ਼ ਕਾਊਂਟੀ ਸ਼ੌਪਸਟਾਇਰ ਵਿਚ 18 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਵੀ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਦੀ ਇਸ ਤਲਵਾਰ 'ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ 'ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕ ਫੌਜੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਮੁਗਲ ਕਾਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੀ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹੈ।

ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਵਾਬ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੋਗਾਤ ਵਜੋਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ 10 ਤੋਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ (10 ਤੋਂ 15

ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਮੁੱਲ ਪੈਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਤਲਵਾਰ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੀਨੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਹੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਉੱਤੇ ਸੋਨਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਬਿਗਲ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਬੈਂਡ ਮਾਸਟਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਚਿੰਨੀ ਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੀ ਇਕ ਦੁਰਲੱਭ ਕਾਪੀ, ਗੌਡਫਰੇ ਵਿਰਾਨੇ ਦੀਆਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਬਾਰੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਾਇਸਰਾਏ ਸਰ ਜੌਹਨ ਲਾਰੇਂਸ (1864-69) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਹਰਬਰਟ ਐਡਵਰਡਜ਼ ਦੀ ਲਿਖਤ 'ਏ ਯੀਅਰ ਆਨ ਦਿ ਪੰਜਾਬ ਫਰੰਟੀਅਰ' ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁਝ ਟੁਕਾਂ ਵੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਫਲੌਸਿੰਗ ਵਿਖੇ ਮੌਜ-ਦਿਲ ਦਰਵੇਸ਼,

ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਕਲਾਕਾਰ ਬੰਗਿਆਂ ਵਾਲੇ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਰੇਸ਼ਮ ਨੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ

ਸਿੰਘ, ਮੱਲ੍ਹਾ ਦੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੇਕੀ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤਨੋਂ, ਮਨੋਂ, ਧਨੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।

ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਰੇਸ਼ਮ

ਫੱਕਰ-ਫਕੀਰ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈ। ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵਾਹਵਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਿਆ। ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਤਿੰਨ ਗਤਾਂ ਦੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਸਾਧਪੁਰ ਦੇ ਪਰਮਜੀਤ

ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ।

ਐਤਵਾਰ 2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਭਾਈ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ, ਭਾਈ ਮਨਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਕੋਟ, ਭਾਈ ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰ ਕੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਕਮਰ ਅਹਿਮਦ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣਗੇ ਜਦਕਿ ਸਿੱਖ ਵਰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਤੇ ਈਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਬਰਾਹਿਮ ਐਮ. ਪੱਟੀਆਣੀ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਫ਼ਦਰ ਖਾਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਿਆ।

ਸਵਿਤਾ ਭੱਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ 20 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਮਰਹੂਮ ਜਸਪਾਲ ਭੱਟੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਵਿਤਾ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਆਪ ਹੁਣ ਤੱਕ 70 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ

ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਚੋਣ ਲੜਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਭਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਵਲੋਂ ਵਿਛੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਇਥੇ 23 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਵਿਛੜ ਚੁੱਕੇ ਸਾਥੀ ਲੇਖਕਾਂ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੋ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰਜ਼ੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨਿੱਤ ਦੀ ਪੀੜਾ, ਹਕੂਮਤਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਮਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਗੰਦ-ਮੱਦ, ਵੈਰ, ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਕੋਝ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਰਗੀ ਮਾਰਕੋ ਦੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ।

ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜੀਤ ਚੰਦਨ, ਡਾ. ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ, ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਯੋਧ ਸਿੰਘ ਸੈਂਥੀ ਨੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਪਰਪੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ। ਸੁਰਿੰਦਰ

ਬੈਠਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁਮੇਲੀ ਨੇ ਵਿਛੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਬੋਲ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਖਿਲਰੇ, ਆਵੇਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਫੜੀਏ। ਫੜ-ਫੜ ਸੁਹਣੇ ਬੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਮਸਤਕ ਦੇ ਵਿਚ ਜੜੀਏ। ਮਸਤਕ ਦੇ ਵਿਚ ਨੂਰ ਜਗਾ ਕੇ, ਵਿਹੜੇ ਲਾਲੇ ਦੇ ਵੜੀਏ। ਉਥੋਂ ਚੁੱਕੀਏ ਕੋਈ ਤੇਸਾ-ਚੋਸਾ, ਨਵਾਂ ਗਡੀਰਨਾ ਘੜੀਏ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੀ ਚਾਲੋਂ ਉਖੜੀ, ਗਡੀਰਨਾ ਹੱਥ 'ਚ ਮੜੀਏ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੁਹਣੀ ਚਾਲੋਂ ਤੁਰ ਪਏ, ਗੀਤ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਪੜੀਏ। ਬੋਲ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਖਿਲਰੇ, ਆਵੇਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਫੜੀਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਥੀ ਬੇਸ਼ਕ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਥੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ ਹਨ ਪਰ

ਸਬਦ ਕਿਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗਾਈ ਮਸਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਅਦੀਬਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਡੇਰਾ ਬਣਾਉਣ।

ਗਿਆਨੀ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। “ਮੂੰਹ ਮੁਲਾਹਜ਼ੇ ਨੇ ਸਭ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦੇ, ਮੋਇਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਭ ਕੋਈ ਵਿਸਾਰ ਦਿੰਦਾ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਣੀ ਨਗਿੰਦਰ ਨੇ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੋ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਸੂਫੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਰੀ ਵੱਡਿਆਂ ਨਾਲ ਲਾ ਲਈ। ਵੱਡੇ ਮਰ ਗਏ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਰਦਾ ਮਰਦਾ ਬਸ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋ ਚੱਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਰਪਾਲ

ਸਿੰਘ ਬੈਦਵਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੀਬੀ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘਣਗਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਜੀਵਨ ਉਪਰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ।

ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ, ਜੀਤ ਚੰਦਨ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁਮੇਲੀ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਿਨਾਕਸ਼ੀ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ। ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ, ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਮਾਰਕੋ, ਰੀਣਾ ਕੋਹਲੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਟੋਨੀ, ਮੀਨਾ ਗੁਲਾਟੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਲਾਟੀ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਲੂਬਾ, ਰੂਬੀ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼ਮਾ ਲੂਬਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗੀਤਾ ਚੋਪੜਾ, ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਚੋਪੜਾ, ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਸੂਫੀ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਪਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂਐਸਏ
Punjabi RADIO USA
Uniting Punjabi's All Over

24 ਘੰਟੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਸੁਣੋ

Listen on :
Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in
832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App

www.PunjabiRadioUSA.com
Ph: 408-272-5200

ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਹੀ ਨਾ ਭੇਜੀ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਪੈਕੇਜ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ 2010 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਉਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 179 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚੋਂ 75 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਲਏ ਸਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2010 ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2013 ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ 407, ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ 23, ਕੇਰਲਾ 'ਚ 11 ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ 32 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ 943 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਭਾਰ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ 2221 ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲ 2011 ਵਿਚ 2371 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਸਾਲ 2010 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 2229 ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਖਾਤਰ ਕਦੇ ਵੀ

ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ 66 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਏ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੀ ਵੰਡੇ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਉਗਰਾਹਾਂ) ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ 12 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਧਰਨਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬਾਕੀ ਰਾਸ਼ੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਮਨਾ ਲਈ ਸੀ। ਉਂਝ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 405 ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ 6.14 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ 1.91 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਾਸ਼ੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਹਾਲੇ ਵੰਡੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦਫ਼ਤਰੀ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ 'ਰੰਗ ਦੇ ਬਸੰਤੀ ਰੈਲੀ' ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵੰਡ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਵਾਲੇ 31 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਸਤੇ 19998 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਪੈਕੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਹੁਣ 2012-13 ਤੋਂ 2016-17 ਤੱਕ ਦੀ 3250 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਸੇਵੇਵਾਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਵਿਚ 10 ਵਰ੍ਹੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਪਰਤੇ ਦਮਨਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਜਲੰਧਰ: ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਈ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਦਮਨਬੀਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 28 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਦਮਨਬੀਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ 28 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਦੁਬਈ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸਰਵਣ

ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦਮਨਬੀਰ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਸੰਮਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਬੂਲੀ ਸੀ।

ਹੁਣ ਈ.ਡੀ. ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਦਮਨਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਮਨ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ। 6000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਿਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਧਰ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਵੱਲੋਂ ਦਮਨਬੀਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਤਲਬ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਭੋਲਾ ਨੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਅਸਲ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੇਗਾ: ਮਮਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੁਖੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਫੋਕਾ ਫਾਇਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤਰੀ

ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਮੁਹਾਜ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ।

ਬੀਬੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੱਤੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੌਣ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਮੀਦ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਮੁਖ ਭਾਈਵਾਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹੀ ਹਨ, ਇਹ ਹੁਣ ਚੱਲੇ ਹੋਏ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਹੈ।

ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ: ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘਟਨਾ ਮੌਕੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਐਸ.ਪੀ. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਕਾਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 28 ਜੁਲਾਈ, 1985 ਨੂੰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਵਿਚ 20 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਖੂਨ ਵੀ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ (ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ 4 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ 'ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ' ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਦਸੰਬਰ 1985 ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਜੱਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਮਲੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਕੀਲ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੌਕੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਆਦਿ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ।

Matrimonial

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਕੰਬੋਜ ਸਿੱਖ 5'-5", ਉਮਰ 32 ਸਾਲ, ਯੂ ਐਸ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਕਾਇਰੋਪਰੈਕਟਰ ਲੜਕੀ ਲਈ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਅਮਰੀਕੀ/ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਕੰਬੋਜ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਮੈਰਿਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ, ਚੰਗਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੋਵੇ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 661-993-6583

ਕੰਬੋਜ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, 26 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-5", ਬੀ ਐਸ ਸੀ, ਬਿਜਨਸ ਐਨਾਲਾਈਜ਼ਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਲੜਕੀ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਐਚ-1 ਜਾਂ ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਏ ਲੜਕੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 601-473-9617, ਈਮੇਲ: santokh01@hotmail.com

To Advertise with Punjab Times

Call: 847-359-0746

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਜਾਰੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਥੇ ਮਨਹਟਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਪੰਥਕ ਸਟੇਜ ਵਾਸਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਉਪਰ ਸਹਿਮਤੀ

ਹੋਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਪਰੇਡ ਮੌਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੇਵੀਨਾਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸੇਵੀਨਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਗਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਗਿਆਪਕ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚਦੇ ਕਰਨ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਚਲਾਈ। ਮੀਡੀਆ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਥੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਪੁਨੀਆ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ: 94173-34049

ਅਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

JSR TRUCKING, INC.

ਡਰਾਈਵਰ, ਓਨਰ ਆਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

OH, KY, IN, NJ, PA, NY, MD, DE, KS, MO, OK, AZ, CA
MOST TRIP FROM IN, KY, OH TO PA, NJ, NY.

For IN, OH, KY to NJ, PA, NY

\$600.00 Round Trip

ਲੋਕਲ ਡਰਾਈਵਰ 40 ਸੈਂਟ ਮੀਲ
ਲੌਂਗਹਾਲ 38 ਸੈਂਟ ਮੀਲ

ਇਕ-ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 317-702-2803 ਜਾਂ 317-215-4536

ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਵੇਖ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਧੜਾ-ਧੜ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਰੁਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਰਸਨਲ ਰੈਪਿਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਿਸਟਮ (ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਐਸ.), ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਠੋਸ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਲਾਂਟ, ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਐਸ (ਪੌਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ) ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸੰਬਰ 2011 ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਠੰਢੇ ਬਸਤਰ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਹਾਲ ਗੇਟ ਵਿਖੇ ਨੀਂਹ

ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੌਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੰਸੂ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ 200 ਚੁੰਬਕੀ ਪੌਡ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੌਡ ਬਿਨਾਂ ਚਾਲਕ ਛੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਤਹਿਤ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ।

ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਰੂਟ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਭ ਕੁਝ ਤੈਅ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵਾਰ ਇਕੋ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੌਡ ਲੰਦਨ ਦੇ ਹੀਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ

ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਣਜੀਤ ਐਵੇਨਿਊ ਵਿਖੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਵੀ ਨਵੰਬਰ 2011 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਠੰਢੇ ਬਸਤਰ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ ਤੇ ਮੁੜ ਇਕ ਵਾਰ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਦੂਜਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਠੋਸ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਲਾਂਟ ਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ।

ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲਾਈ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਝੜੀ

ਬਠਿੰਡਾ: ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹਲਕੇ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ 80 ਨੀਂਹ ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਪੱਥਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦੇ ਹਟਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਅੱਠ ਦਸੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਗੱਲ ਸਵਾ ਛੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਪੱਥਰ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕੀ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨਗਰ ਵਿਚ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸੀਵਰੇਜ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੁਲਤਾਨੀਆਂ ਪੁਲ ਨੇੜੇ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸਨਅਤੀ ਗਰੋਬ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਇਕ ਇੰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਅਣਸੁਰੱਖਿਅਤ ਐਲਾਨੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ

ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਚ ਸਪੋਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਇਥੇ ਪੁਰਾਣਾ ਗਰਾਊਂਡ ਵੀ ਪੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਵਾਂ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਚ ਦੋ ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਬਠਿੰਡਾ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2013 ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਸਟੀਮੇਟ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 15 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੇ ਬਹਿਮਣ ਰਜਬਾਹੇ ਦਾ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਤੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੇਮ ਮਾਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ 2246 ਕਰੋੜ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੇਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੱਖਣੀ-ਪੱਛਮੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮੁਕਤਸਰ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਸੇਮ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ 2246 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਸੇਮ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈਣ ਦੀਆਂ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਸੇਮ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਮਸਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ 3327 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ ਸਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਜਸਥਾਨ ਫੀਡਰ ਨਹਿਰ ਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਫੀਡਰ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਤੇ ਡਰੇਨਾਂ ਦੇ ਤਲੇ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ 2246 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ 1684.5 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ 12ਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ 887 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਧੀਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ: ਬਾਜਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ) ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ ਸੈਲ ਵੱਲੋਂ ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਿੱਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸਾਲ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਧਾਰਨ ਐਡਵਾਂਸ ਦੀ 360 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ 2013 ਵਿਚ 540 ਕਰੋੜ

ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ

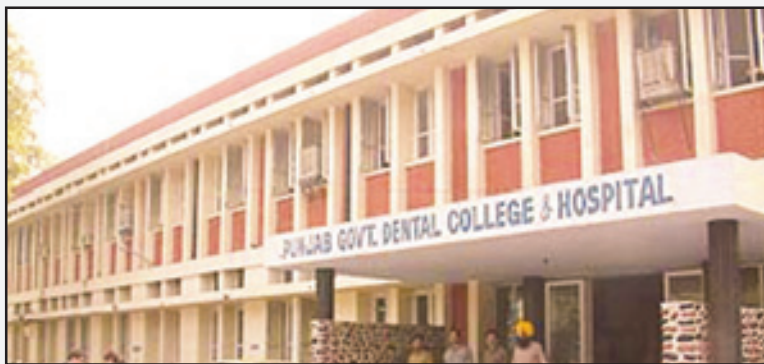
ਵਿਆਜ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਡਵਾਂਸ ਕਰਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਨਕਦ ਬਕਾਇਆ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਨਕਦ ਬਕਾਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1.56 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2008 ਤੋਂ 2013 ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 59 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 360 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 453.39 ਕਰੋੜ, 2009-10 ਦੌਰਾਨ 309 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, 2010-11 ਦੌਰਾਨ 398 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੇ 2011-12 ਦੇ ਚੋਣ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 601 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ 2012-13 ਵਿਚ 1149 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ 2013-14 ਦੌਰਾਨ ਹਾਲੇ ਤੱਕ 1300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਰੱਬ ਆਸਰੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਆਸਰੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਨਾਲਾਇਕੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲ ਰੱਜ ਕੇ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ 70 ਫੀਸਦੀ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਲਟਰਾ ਸਾਊਂਡ ਜਹੀ ਆਮ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਾਲੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਵੇਸਲੇਪਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਤੱਕ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜੇ ਹੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁੱਲ 177 ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 56 ਵਿਚ ਹੀ ਅਲਟਰਾ ਸਾਊਂਡ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਉਪਲਬੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਾਕੀ ਬਾਈ ਨਿੱਜੀ ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ

ਪੈਸੇ ਵਸੂਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪੰਜਾਬ ਹੈਲਥ ਸਿਸਟਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਜਨ-ਮਾਨਸ ਬਾਰੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਘੋਰ

ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸੀ.ਟੀ ਸਕੈਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਮ.ਆਰ.ਆਈ ਸਕੈਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹਾਰਮੋਨਸ ਐਸਟੀਮੇਸ਼ਨ, ਪੀ.ਸੀ.ਆਰ ਡਾਇਗਨੋਸਿਸ ਸਹੂਲਤ ਤੇ ਬੇਐਲਾਦ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਟੈਸਟ ਟਿਊਬ ਬੇਬੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ

ਨਹੀਂ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਤਹਿਤ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਤੋਟ ਦਾ ਲਾਹਾ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੇਬ ਢਿੱਲੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਈਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਅਲਟਰਾ ਸਾਊਂਡ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟ ਕੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨਕੋਦਰ ਤੇ ਫਿਲੌਰ ਵਿਚ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੀ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਤੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਗਿੰਦਤਬਾਹਾ ਤੇ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ

ਹੱਕ ਵਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਲ 1996 ਵਿਚ ਪੱਛਮ ਬੰਗਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮਿਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਵੈਟਨਰੀ ਤੇ ਐਨੀਮਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਗੁਪਤਾ ਨਾਅ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਣਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੀਤੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚਿਤਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ 'ਤੇ 400 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਕਰੀਬਨ 400 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਤਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫੜੇ ਸੱਤ ਡੇਰਾ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣੇ ਹਨ।

ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਰਹੇ ਸਾਧੂ ਹੰਸ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚਲੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ ਕਿ ਡੇਰੇ ਵਿਚਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 400 ਮਰਦ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਸਣੇ ਸਬੰਧਤ ਮਰਦ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ, ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਆਦਿ ਕੋਲੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਚ ਬੰਦ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਸੀ ਨਿਰਮਲ

ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਰਸਾ ਵਾਸੀ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਮੁਕਤਸਰ ਵਾਸੀ ਅਵਿਨਾਸ ਕੁਮਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਾਸੀ ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ, ਹਨੁਮਾਗੜ੍ਹ ਵਾਸੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਾਸੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਿਪੁੰਸਕ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ

ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਐਸ.ਪੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਮੀਣਾ ਦੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਸ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਹੰਸ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਦੀ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 16 ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਲਟੀਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਇਕ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਰਾਹਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਨ ਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੱਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ 'ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਮਈ 2007 ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 295-ਏ ਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਸੁਆਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਸ.ਕੇ ਗਰਗ ਨਰਵਾਣਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲਾ ਚਲਾਉਂਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਨਰਵਾਣਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਮਾਮਲਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਛਤਰਪਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਡੇਰੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪੁੰਸਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ

ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਰਦੇ ਹੋਏ ਹੰਸ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਹੁਣ ਆਉਂਦੀ 25 ਮਾਰਚ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਲਟੋਹਾ ਤੇ ਸੰਧੂ ਭਰਤੀ ਘੁਟਾਲਾ ਕੇਸ 'ਚੋਂ ਬਰੀ

ਮੁਹਾਲੀ: ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 11 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ ਬੋਰਡ ਭਰਤੀ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇੰਜ਼ਤ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਖੇਮਕਰਨ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਲੁੰਬਾ, ਮਨਵਰ ਮਸੀਹ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ

ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ

ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭਰਤੀਆਂ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਾਰੇ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਇੰਜ਼ਤ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੇ ਆਸਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਬੇੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਬੇੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਸਦਾਸ਼ਿਵਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਪਰ ਛੇਤੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹਰ ਦਿਨ ਤਸੱਦਦ ਦਾ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਜੀ.ਈ ਵਹਿਨਵਤੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਵੀ

ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਰੁਸਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ (ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲੰਬੀ 31 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸੁਖਬੀਰ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਬਹੁਕਰੋੜੀ ਹੋਟਲ ਨੱਪਣ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 'ਤੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਜੋੜੇ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਲੀਅਤ ਵਾਲਾ ਕਲੇਅਰਮਾਊਂਟ ਹੋਟਲ ਜਬਰੀ ਹਥਿਆਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਹੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਕਰ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ 82 ਸਾਲਾ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋੜੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਚੋਪੜਾ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ ਐਮ.ਜੀ. ਰੋਡ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਉਕਤ ਹੋਟਲ ਹਥਿਆ ਲਿਆ।

ਸ. ਖਹਿਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚਲੀ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉਕਤ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵਿਚ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਮਾਫੀਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਚੋਪੜਾ ਜੋੜੀ

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਮ.ਜੀ. ਰੋਡ 'ਤੇ ਹੈ ਇਹ ਹੋਟਲ

ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਮਦਦ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਆਈ। ਸ. ਖਹਿਰਾ ਮੁਤਾਬਕ 24 ਜੂਨ 2003 ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ 15 ਰਾਹੀਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ

ਉਪਰ ਧਾਰਾ 420,467,468,471,120 ਬੀ ਤੇ ਪੀ.ਸੀ ਐਕਟ 1988 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7,8,9,10 ਅਤੇ 13 (2) ਵਿੱਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸਹਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਤੇ ਅਦਾਲਤ

ਵੱਲੋਂ ਭਗੋੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਹੋਟਲ ਕਲੇਅਰਮਾਊਂਟ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚਰਚਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਹੀ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਭਾਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਅਕਾਲੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੇ.ਕੇ. ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇ.ਕੇ. ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸੁਖਬੀਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਲਟੇ ਸਿੱਧੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਚਮੜੀ ਬਚਾਅ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੂਝ ਕੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ। ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

Punjab TimesEstablished in 2000
15th Year in PublicationPublished every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com**Editor:**

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

California

Shiara Dhindsa

661-703-6664

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Circulation

Harbhajan Singh

917-856-5229

Photographer

Kamaljit Singh Viridi

Ph. 847-502-2703**Distributed in:**California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ**
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ**ਨੋਟ:** ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ
ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ
ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ
ਕਰ ਲੈਣ।**Disclaimer**The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.**All disputes subject to**
Chicago jurisdiction.

ਕਬੱਡੀ ਉਤੇ ਹੁਣ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ
ਉਤੇ ਨਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਇਸ
ਨਾਲ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ।
ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਇਸ
ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ
ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰਾ
ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪਿਛਲੇ
ਦਿਨੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਪਰਲ ਗਰੁਪ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ
ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਨੇ
ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਪਰਲ
ਗਰੁਪ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਉਤੇ 45
ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਘਪਲੇ ਦਾ
ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਧਰ, ਪਰਲ ਗਰੁਪ
ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ
ਲਈ ਸਿਰਫ਼ 35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ
ਗਰੁਪ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਹਨ।
ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪਰਲ
ਗਰੁਪ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ
ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ

ਰਾਹਤ ਫਤਹਿ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਰਾਹਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਗਾਇਕ
ਰਾਹਤ ਫਤਹਿ ਅਲੀਖਾਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ
ਖਿਲਾਫ਼ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ
ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਸ
ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਲ 2011 ਦਾ
ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ
'ਤੇ ਅਣਐਲਾਨੇ ਇਕ ਲੱਖ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਅਮਰੀਕੀ
ਡਾਲਰ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ
ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ
(ਫੇਮਾ) ਤਹਿਤ ਪਤਝਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਰਾਹਤ
ਫਤਹਿ ਅਲੀਖਾਨ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਕਦੀ
ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਰਚਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਰੈਵੇਨਿਊ
ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ
ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ
ਨੇ ਜਾਂਚ ਆਰੰਭੀ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਫਤਹਿ ਅਲੀ ਖਾਨ
ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ
ਵਿਚ ਨਕਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਪੂਰਾ ਗਰੁੱਪ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਸਾਂਝਾ ਸੀ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ-ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਂਝ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਉਬਾਲਾ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ
ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ।
ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਨੂੰ
ਕਈ ਅਹਿਮ ਆਗੂ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ
ਬਾਦਲ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਿਸ਼ਨ ਛੱਡ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ
ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਵਿਚ
ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ
ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਚੋਣ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ
ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ
ਦੇ ਵੀ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ
ਫੈਸਲਾ ਸਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ

ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ

ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ

ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

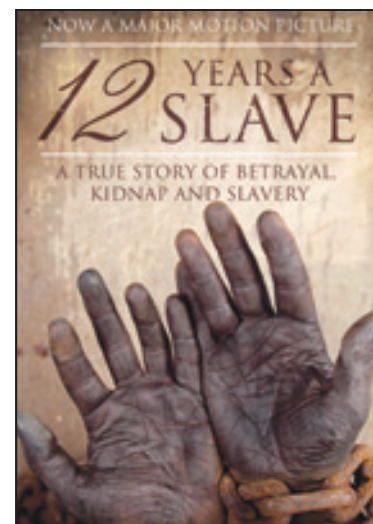
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ

ਕੱਪ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ
ਨੂੰ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ
ਸਨ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ 20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ
ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੱਪ ਪੂਰੇ

ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਰ੍ਹਾ 11 ਮਾਰਚ ਨੂੰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖ
ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਕ
ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-
ਪਤਝਾਲ ਕਰਨ ਲਈ 11 ਮਾਰਚ
ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ
ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੱਜਣ
ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੇਸ
ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ
ਜੇ.ਆਰ.ਆਰੀਅਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ
ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ
ਉਪ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਵਿਸ਼ਵੇਂਦਰ
ਸਿੰਘ ਜੋ ਹੁਣ ਉਪ-ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ
ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਪੁੱਛ-
ਪਤਝਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ।ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ
ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੰਧਤ
ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਛਾਟੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ
ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ15 ਦਿਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਕਸਬਿਆਂ
ਵਿਚ ਚੱਲਿਆ ਸੀ।ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ
ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੁਝ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬਾਂ
ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ
ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਕੇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।
ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ
ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ
ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ
ਸਾਬਕਾ ਪਹਿਲਵਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ
ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ
ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਛਾਣ-ਬੀਣ
ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ
ਮੁੱਠੜਾ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਕ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਿੰਘ
ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ
ਨੂੰ ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਡਰੱਗ ਕੇਸ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ
ਚੈਕਟ ਇਕ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਅਨੁਪ ਸਿੰਘ
ਕਾਹਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਹੋਰ
ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 153-ਏ (ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ
ਕਰਨ) ਤੇ 295 (ਕਿਸੇ ਧਰਮ
ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਠੇਸ
ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ
ਸਥਾਨ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨਾ)
ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ
ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ
ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 153-
ਏ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਲਈ
ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੰਗਾਪੀਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਾਅ
ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ
ਦੀ ਪਤਝਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ
ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ
ਲਿਜਾ ਸਕਣਗੇ।

‘12 ਯੀਅਰਜ਼ ਏ ਸਲੇਵ’ ਨੂੰ ਆਸਕਰ ਐਵਾਰਡ

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ: ਸਿਆਹਫਾਮ
ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਫਿਲਮ ‘12
ਯੀਅਰਜ਼ ਏ ਸਲੇਵ’ ਸਰਵੋਤਮ ਫਿਲਮ ਵਜੋਂ
ਆਸਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ
ਫਿਲਮ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। 86ਵੇਂ ਅਕਾਡਮੀ
ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਇਹ
ਹਾਸਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ ਹੈ।
ਅਲਫਾਂਸੋ ਕੁਆਰੋਨ ਦੀ 3ਡੀ ਪੁਲਾੜ ਡਰਾਮਾ
‘ਗਰੈਵਿਟੀ’ ਨੇ ਸੱਤ ਟਰਾਫੀਆਂ ਫੁੱਡੀਆਂ। 44
ਸਾਲਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਟੀਵ
ਮੈਕਕੁਈਨ ਦੀ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ
ਵਾਹ-ਵਾਹ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਾਲਾ
ਅਤੀਤ ਬੜੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ
ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਟਾਲਾ ਵਟਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਦਾਸਤਾ ਝੱਲੀ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਦੋ ਕਰੋੜ 10 ਲੱਖ
ਲੋਕ ਇਹ ਜ਼ਲਾਲਤ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਦੇ
ਸਹਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਰੈਡ ਪਿੱਟ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਬਾਰੇ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ।
ਫਿਲਮ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰ ਲੁਪਿਤਾ ਨਿਓਂਗ ਓ ਨੂੰ

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਡੇਹਲੋਂ: ਇਥੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬਠਿੰਡਾ ਬ੍ਰਾਂਚ
ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ
ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੱਲੋਂ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ
ਲਈ ਗਈ। ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਝੰਮਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
ਵਿਚ 1989 ਤੋਂ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ
ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਕੀ
ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਲਤਾਲਾ
ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ
ਸਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਗਏ ਪਰ ਘਰ
ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ। ਬਠਿੰਡਾ ਬ੍ਰਾਂਚ ਜਗੋੜਾ ਨਹਿਰ
ਪੁਲ ਨੇੜਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਕੂਟਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ
ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਆਤਮ
ਹੱਤਿਆ ਨੋਟ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ
ਵੱਲੋਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਨੋਟ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਸਕੂਲ
ਕਲਰਕ, ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਸਕੂਲ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ
ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਉਥੇ
ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ
'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਨਾਰੀਅਲ ਦੱਸੇਗਾ 10 ਸੈਕਿੰਡ ਵਿਚ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ

ਰਾਏਪੁਰ: ਹੁਣ ਨਾਰੀਅਲ ਨਾਲ 10
ਸੈਕਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਇਆ
ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰਾਏਪੁਰ
ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੀ.ਡੀ
ਗੁਰਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ
ਬਿਨਾ ਛੂਹੇ ਮਹਿਜ਼ 10 ਸੈਕਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਲੱਡ
ਗਰੁੱਪ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ
ਕਿ ਉਹ ਨਾਰੀਅਲ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਤੇ ਖਾਲੀ
ਸਿਲੰਡਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਪਾਣੀ, ਭੂਮੀਗਤ
ਸੁਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਕੁੱਲ ਅੱਠ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ
ਨਾਰੀਅਲ ਨਾਲ ਦੋ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ, ਦੋ ਬੀ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ,
ਬੀ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ, ਓ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ ਤੇ ਓ ਨੈਗਟਿਵ ਬਾਰੇ
ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਖੋਜ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਿਰ
ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਉਪਰ ਹਥੇਲੀ ਵਿਚ ਨਾਰੀਅਲ ਲਓ,
ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਵਿਚ ਨਾਰੀਅਲ ਅਲੱਗ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ
ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਨਾਰੀਅਲ ਦੀ ਪੋਜੀਸ਼ਨ
90 ਡਿਗਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਓ ਪੋਜ਼ੀਟਿਵ ਬਲੱਡ
ਗਰੁੱਪ ਹੋਵੇਗਾ।ਸਰਵੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰਾ ਤੇ ਜੌਹਨ ਰਿਡਲੇ
ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਅਭਾਪਟਿਡ ਸਕਰੀਨਪਲੇਅ ਲਈ
ਪੁਰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।‘ਗਰੈਵਿਟੀ’ ਫਿਲਮ 7 ਟਰਾਫੀਆਂ ਲੈ ਗਈ।
‘ਬਲਿਊ ਜੈਸਮੀਨ’ ਲਈ ਕੇਟ ਬਲਾਂਸ਼ੈਟ ਨੂੰ
ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਆਸਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ। ਏਡਜ਼ ਕਾਰਕੁਨ ਰੌਕ ਵੁੱਡਰੋਫ ਦੀ ਸੱਚੀ
ਕਹਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਦਾਕਾਰ ਮੈਥਿਊ
ਮੈਕਕੋਨਾਏ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾ
ਆਸਕਰ ਮਿਲਿਆ। ‘ਡਾਲਾਸ ਬਾਇਲਜ਼ ਕਲੱਬ’
ਲਈ ਉਸ ਨੇ 20 ਕਿਲੋ ਭਾਰ ਘਟਾਇਆ ਸੀ।
ਉਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰ ਜੇਅਰਡ ਲੇਟੋ ਨੂੰ
ਸਰਵੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ
ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਤੇ
ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ
ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ‘ਅਮੈਰੀਕਨ ਹਸਕ’
ਤੇ ‘ਦ ਵੁਲਫ ਆਫ ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ’ ਜਿਹੀਆਂ
ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਮਜ਼ਦ ਫਿਲਮਾਂ ਆਸਕਰ ਸਮਾਰੋਹ
ਵਿਚੋਂ ਖਾਲੀ ਹੀ ਮੁੜੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਵੱਲੋਂ ਮੋਦੀ 'ਨਿਪੁੰਸਕ' ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਨੇ 2002 ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਉੱਤੇ 'ਨਿਪੁੰਸਕ' ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੋਹ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਇਹ ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਨਹੀਂ ਆਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਧਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਲਈ ਵਰਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਜਿਹੀ ਬੋਲਬਾਣੀ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਨਗੇ। ਉਧਰ, ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼ ਭੇਜ ਦੇਣਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੰਗਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਦੰਗੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੰਨੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬਲ ਹੋ ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ ਗਿਣਮਿਥ ਕੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਹੋ ਕਿ ਮੈਂ ਬੜੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਇਹ (ਦੰਗੇ ਨਾ ਰੋਕ ਸਕਣ) ਕਾਬਲੀਅਤ

ਕੁਝਿੱਕੀ 'ਚ ਫਸੇ ਸਹਾਰਾ ਮੁਖੀ ਸੁਬੂਤਾ ਰਾਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਹਾਰਾ ਮੁਖੀ ਸੁਬੂਤਾ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਪਿੱਛੋਂ ਲਖਨਊ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਹਾਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਭਗੋਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਏ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸੀਮਾਂਤ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੀਮਾਂਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਾਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਏਗਾ ਪਰ ਸਹਾਰਾ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਜ਼ਰੂਰ ਡਿੱਗ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਏ ਨੇ ਸਫਾਈ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਸਹਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਏ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾ ਮੋੜਨ 'ਤੇ ਸੁਬੂਤਾ ਰਾਏ, ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਦੂਬੇ, ਅਸ਼ੋਕ ਰਾਏ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਵੰਦਨਾ ਭਾਰਗਵ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਸਹਾਰਾ ਮੁਖੀ 26 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਏ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

Two Bay Truck Wash Available For Lease or Sale

Available from 1st of April 2014. Truck Wash in Illinois on I-80 Very Good Location with 2 Acres of Land which can be used for variety of purposes.

ਟੂ ਬੇਅ ਟਰੱਕ ਵਾਸ਼ ਸੇਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ

ਇਲੀਨਾਏ ਵਿਚ ਆਈ-80 ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਿਜ਼ੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ। ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਦੋ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ।

Contact: 317-222-1931

ਭਾਰਤ ਮੂਲ ਦੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲੇ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੇ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿਮੈਨ ਆਫ ਦਿ ਕਰੇਜ਼ ਐਵਾਰਡ' ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਿਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਓਬਾਮਾ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗੀ।

ਲਕਸ਼ਮੀ ਉਦੋਂ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ 2005 'ਚ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੀ ਖ਼ਾਨ ਮਾਰਕੀਟ 'ਚ ਬੱਸ ਸਟਾਪ 'ਤੇ ਬੱਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਮਲਾਵਰ ਉਸ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਦਾ 32 ਸਾਲਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਛੇਤ-ਛਾਤ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਨੇ ਮੂੰਹ ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ ਡਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਹਮਲੇ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਸੀ।

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਲੋਡ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।

- *ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ
- *ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ
- *ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

*Rates as low
as 2.0%*

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Attention: Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

- *Low Rates
- *One-Time Discounts
- *No Minimums

Call Paul at 1-800-705-3863

Transportation Funding Group, Inc.

Minneapolis, MN 55426

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਦੀ ਮਾਰ

ਜਲੰਧਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈਰੋਇਨ ਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਆਉਣ ਨਾਲ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉੱਡ ਗਈ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੈਰੋਈਨ, ਚਰਸ ਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਦੀ ਆਮਦ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੈਮੀਕਲ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

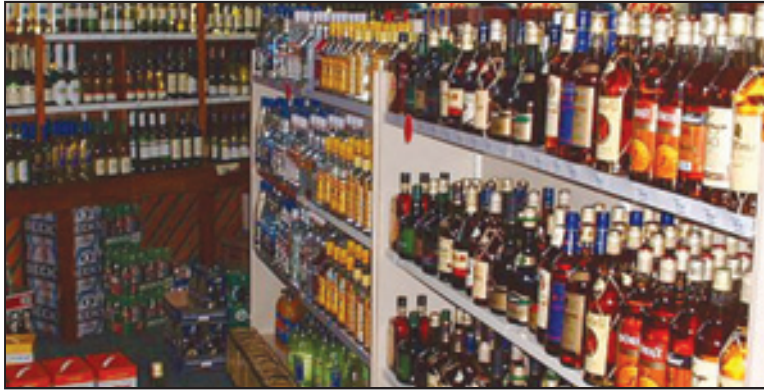
ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਕਦੇ ਪਾਉਡਰ ਵਰਗੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫੜੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਕੈਪਸੂਲ, ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ 50 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਟੱਪ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰੇ ਮਹਿੰਮੇ ਛੇਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੱਲਗ ਵਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਉੱਠ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਂਜ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਗ਼ਰਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਖਪਤ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤਾਂ ਜਗਰਾਉਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਫ਼ਤਿਹ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਖਪਤ ਨੇ ਤੋੜੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਖੋਖਲੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੰਬਾਕੂ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵੈਟ ਘਟਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਖਪਤ ਦੁਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਘਟੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕੈਬਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 2014-15 ਲਈ 33 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕੋਟਾ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰੀਬ ਦੁਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ

ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 2008 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 19 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜੋ 2010 ਵਿਚ 29 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਬੋਤਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2005 ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ 5652 ਠੇਕੇ ਸਨ ਜੋ ਵਧ ਕੇ 10,157 ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 20 ਤੋਂ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਲਾ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਨਸ਼ੇ ਨਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 60 ਫੀਸਦੀ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ ਤੇ 70 ਫੀਸਦੀ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ

ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ 69 ਫੀਸਦੀ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 10ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੰਬਾਕੂ 'ਤੇ ਵੈਟ ਘਟਾ ਕੇ ਤੰਬਾਕੂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੰਬਾਕੂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੇ।

ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਪੰਜਾਬ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਤੰਬਾਕੂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਗਰਬ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਦੁਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ, ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਗੇ।

ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤ ਕੇ ਮੰਗੀ ਫਿਰੌਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਰਵੀਰ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਕਮ ਮਾਡਲ ਜਗਦੇਵ ਬੋਸੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣਨ ਦੀ ਖਾਲਸਾ ਲੈ ਡੁੱਬੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਾਤਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਧਮਕੀ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ 'ਜ਼ਾਇਰਾ ਡਾਇਮੰਡ' ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੁਨਿਆਰੇ ਮਨੋਜ ਜੈਨ ਤੋਂ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਦੀ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਤੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਅਨੁਸਾਰ 22 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਜੈਨ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 35 ਸਥਿਤ ਘਰ ਦੇ ਲੈਟਰ ਬਾਕਸ ਵਿਚ ਧਮਕੀ ਪੱਤਰ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਲਦ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦੇ 10 ਸਾਲਾ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਜੈਨ ਨੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾ ਵਿਖਾਈ ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ 24 ਫਰਵਰੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਧਮਕੀ ਪੱਤਰ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਚ ਸਾਰਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਿਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੈਨ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਤੇ ਥਾਣਾ ਸੈਕਟਰ 36 ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਟੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਮਕੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਜੈਨ ਦੇ ਘਰ ਇਹ ਪੱਤਰ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਘਰ ਅੱਗੇ ਲੱਗੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕੀ ਕੋਈ ਚਿੱਠੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪਜ਼ੇਰੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਧਮਕੀ-ਪੱਤਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਅਜਿਹੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚਿੱਠੇ ਰੰਗ ਦੀ

ਪਜ਼ੇਰੇ ਗੱਡੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹਰਵੀਰ ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਹਰਵੀਰ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਟੋਪ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਰਵੀਰ ਤੇ ਜਗਦੇਵ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜਗਰਾਉਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਵੀਰ ਸਾਦੀਸ਼ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਵੀ ਹਨ ਜਦਕਿ ਜਗਦੇਵ ਉਰਫ਼ ਬੋਸੀ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਹਰਵੀਰ ਵੈਸੇ ਜਗਰਾਉਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦਫਤਰ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਸੰਨੀ ਇਨਕਲੇਵ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਫਲੈਟ ਲੈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਰੁਕਦਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਇਕੋ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਉਹ ਵੱਡੇ ਬਜਟ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰਵੀਰ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਜਗਦੇਵ ਉਰਫ਼ ਬੋਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਹੀਰੋ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫਿਕਰ ਜ਼ਾਹਰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਰਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਸਲੀ ਨਫਰਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਰਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਕਰੀਬ 40 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜੋਇਸੀ ਵਾਟਰਮੈਨ, ਡੋਨੀਅਲ ਰਿਵੇਰਾ, ਰਿਚਰਡ ਬੋਗਿਆਨੋ ਤੇ ਖੇਮਰਾਜ ਰਾਮਚਲ ਤੇ ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਕੋਲ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਫਰਤ ਭਰੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੇ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਗੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੇ ਦਾੜੀ ਰੱਖੋ ਹੋਏ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਓਸਾਮਾ ਵਾਪਸ ਜਾਓ' ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਗੇ।

ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਰਿਲੀਜ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਆਗੂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵੇਲੋਂ ਜਾਰੀ 'ਮੋਸਟ ਵਾਂਟਡ' 20 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ

ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ, ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਤੇ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੰਘਰਸ਼ ਵੱਲ' ਇਥੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੀ ਬਲਾਕ ਵਿਖੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤ੍ਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਰਨੈਲ

ਸ. ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1981 ਵਿਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਜ਼ਾ 1995 ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਤਕ ਜਲਾਵਤਨੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਕੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੱਲ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ 105ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾਤੇ ਮੌਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤੀ-ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 258 ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਗਜਿੰਦਰ ਕਿਤੇ ਖੋਹ ਗਿਆ ਹੈ' ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੋਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਣ, ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕਾਸ਼ਤੀਵਾਲ ਟਰੱਸਟ ਤੋਂ ਬੀਬੀ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮਾਂ ਦੇ ਹਤਿਆਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਬਠਿੰਡਾ: ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਸਨੀਕ ਪੱਕਾ ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜੇ.ਐਸ. ਕਿੰਗਰਾ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੈਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਸੁਖਮੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੇ.ਐਸ. ਵਾਲੀਆ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਣਾ ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ 9 ਅਪਰੈਲ, 2012 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ 8 ਅਪਰੈਲ, 2012 ਦੀ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਉਸ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੈਕਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਸਿਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨ ਕੇ ਉਕਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਮਨਬੀਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਧਰ ਈ.ਡੀ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਮਨਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫੜੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਈ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਦਮਨਬੀਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸੰਮਨ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਇਸੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਬਾਰੇ ਈ.ਡੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਚੁੱਪੀ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਈ.ਡੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਹਾਈ-ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਮੰਤਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਚੂਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਨੂੰ ਵੀ ਈ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਹੋਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੌਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਜਾਰੀ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨਾਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕਲੋੜ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਣੂਕੇ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪਰਮਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕਰੀਆ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਮਲੋਆ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਕਲੇਰ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ

ਲਾਹੌਰ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਜਣਿਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਨੀਤ ਗੁਪਤਾ, ਨੀਲਮ ਗੁਪਤਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਹਰੀਓਮ ਤੇ ਵਿਜੈ ਲਕਸ਼ਮੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਥੇ ਆਉਣ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਚਕਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਟਾਸਰਾਜ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵਰਾਤਰੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਜਥੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਹਿੰਦੂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਅਜ਼ਹਰ ਸੁਲਾਹਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀਆਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਚਕਵਾਲ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ

ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕਟਾਸਰਾਜ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵਰਾਤਰੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ 25 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਜੇ ਸਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਲਾਹੌਰ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਠੱਪ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਤਹਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਬੱਸ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤੀ ਬੱਸ ਸਿਰਫ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਲਕ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਦੇਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸਿਉਂ ਫਿਲਹਾਲ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਤੱਕ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਰਿਆਣਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅਲ ਨੀਨੋ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ 2014 ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਸੋਕੇ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੌਕਸੀ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਭਾਖੜਾ ਮੁੱਖ ਲਾਈਨ (ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ.) ਵਿਚੋਂ ਪੰਧ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ 109 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮੀ ਹਾਸੀ-ਬੁਟਾਣਾ ਨਹਿਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਲਤਾਫ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਐਲ. ਗੋਖਲੇ ਤੇ ਐਨ.ਵੀ. ਰਾਮਨਾ ਆਧਾਰਤ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਵਿਚ ਪਾਤ ਪਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਪੰਧ ਰਾਹੀਂ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਦੇਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਵਿਚ ਪਾਤ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਸਾਈਫਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੈਣ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਕੇ. ਕੇ. ਵੇਨੂਗੋਪਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਛੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਹੁਣ ਤਕ ਚਾਰਜ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪੰਜਾਬ

ਮੁਤਾਬਕ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਭਾਖੜਾ ਮੁੱਖ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣਗੇ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੇ ਨੀਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਨਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਫ 0.8 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. ਪਾਣੀ ਲਏਗੀ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਪਾਣੀ 1.62 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. ਦਾ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਸਿਰਫ ਸੋਕੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਹਿਮਦ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਅਲ ਨੀਨੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਹਿਤ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸੋਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਸੀ-ਬੁਟਾਣਾ ਨਹਿਰ ਖਿਲਾਫ ਪਾਏ ਅਸਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਸੇਗਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 15 ਤੋਂ 17 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣਗੇ, ਉਥੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਹਨ। ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦੌਰਾਨ 16 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਂਜ ਤਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਹੀ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਮੌਕੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਚ ਸਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਪਿਤ ਭਖ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪੂਰੇ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 16 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰੇਗੀ।

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ

ਮੌਕੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਾ ਪਾਰਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪਹੁੰਚੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਮੌਕੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਣਾ ਕੇ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰੋਵਰ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਖਤ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕ

ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੀ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਮੌਕੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਠੀਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਲੇਠੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਮੌਕੇ 16 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ

ਸਵਾ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਦਾ ਭੇਤ ਬਰਕਰਾਰ

ਜਲੰਧਰ: ਦਿਵਿਆ ਜਯੋਤੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਨੀ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਮਾਧੀ ਦਾ ਭੇਤ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਫਰੀਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸਮਾਧੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਊਰਜਾ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡੇਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਅੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਮਾਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰੀਜ਼ਰ ਵਿਚ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਧੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਧੀ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਸਮਾਧੀ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਡੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਸਤਿਸੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 28 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਤਿੱਖਾ ਦਰਦ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਅਪੋਲੋ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਆਈ ਸੀ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੀ।

ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੀ ਕਲੀਨੀਕਲੀ ਡੈੱਥ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ 5 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੀ ਕਲੀਨੀਕਲੀ ਡੈੱਥ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਮਹਾਰਾਜ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਹਨ।

ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਲੀਪ ਝਾਅ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੇਹ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਚਾਰਾਜ਼ੇਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਲੀਪ ਝਾਅ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ

ਬੇਰਿੰਗ ਲੈਂਡ ਬ੍ਰਿਜ ਉਤੇ ਰਿਹਾ ਮੂਲ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦਾ ਵਾਸ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਤਕਰੀਬਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੂਲ ਅਮਰੀਕੀ ਵਾਸੀ ਬੇਰਿੰਗ ਲੈਂਡ ਬ੍ਰਿਜ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹਤਾ ਇਲਾਕਾ ਹੁਣ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਜਦ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਅਲਾਸਕਾ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਖਿਤਿਆਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਸਨ।

ਇਸ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਰਹੱਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਚਿਸ਼ਤੋਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜਨ ਮਗਰੋਂ ਪਿਛਲੇ ਬਰਫਾਨੀ ਯੁੱਗ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚੇ ਸਨ। ਲੰਡਨ 'ਚ ਰਾਇਲ ਹੋਲੋਡੋਐ ਕਾਲਜ ਦੇ ਜੁਗਰਾਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕਾਟ ਏਲਿਆਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਖੋਜ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਖੱਪੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਕੜੇ ਜਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ 5000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਨ।

ਡੇਢ ਸਦੀ ਬਾਅਦ ਕੱਢੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਜਨਾਲਾ ਸਥਿਤ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ 1857 ਦੇ ਗਦਰ ਦੌਰਾਨ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 500 ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇੜੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰਨ ਮਗਰੋਂ ਖੂਹ ਵਿਚ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 157 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹੀਦ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਸਕਾਰ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ ਨੇ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸਥੀਆਂ ਕੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ

ਅਸਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਤੇ ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿਖੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖੋਜਕਰਤਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੋਛਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੁਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਖੋਪੜੀਆਂ, ਹੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਥੇ

ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਖੂਹ ਤਕਰੀਬਨ 20 ਤੋਂ 25 ਫੁੱਟ ਡੂੰਘਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜਕੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1857 ਵਿਚ ਗਦਰ ਸਮੇਂ ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਕੇ ਆਏ 500

ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੌਜੀ ਬੰਗਾਲ ਨੇਟੀਵਇਨਫੈਂਟਰੀ ਦੀ 26 ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਮੀਆਂਮੀਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚੋਂ 30 ਜੁਲਾਈ 1857 ਨੂੰ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 218 ਨੂੰ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇੜੇ ਰਾਵੀ ਕੰਢੇ 31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ 282 ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਰੈਡਰਿਕ ਹੈਨਰੀ ਕੂਪਰ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਨਾਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਕਈ ਫੌਜੀ ਮਰ ਗਏ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਜਿਉਂਦੇ ਬਚ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਖੂਹ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਘੋਖ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਵੇ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀਆਂ ਠੀਕ ਕਰੇ।

ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਤੱਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਏ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ.ਟੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਤੱਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਨਹੀਂ ਮੁੱਕ ਰਿਹਾ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਵਿਵਾਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮੱਤ ਨਾ ਹੋਣਾ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੱਸ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਧ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਵੇ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਰਿਟਾ. ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦੁਫਾੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਕੈਲੰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੜਾ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਉਧਰ ਜਥੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਮਗਰੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਈ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਿਆ ਪਰ ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਤੇ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਕੇ ਬਾਕੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹ ਸਕਿਆ ਤੇ ਮਤਭੇਦ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਜਥੇ. ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੈਠ ਕੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਕੀਮੀਡੀਆ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਪੀਡੀਆ ਤਿਆਰ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ 'ਵਿਕੀਮੀਡੀਆ' ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀਪੀਡੀਆ' ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰੀ ਕੋਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ 72 ਹਜ਼ਾਰ ਇੰਦਰਾਜ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਡਾ. ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਚਰਨਜੀਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੀ.ਪੀ ਕੰਬੋਜ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀਪੀਡੀਆ ਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ ਦੀਆਂ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਾਲ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ

ਵਿਗਿਆਨ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕੋਸ਼, ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਸ਼, ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਕੋਸ਼, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਖੇਡ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਸ਼, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਸ਼, ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਸ਼,

ਖਾੜਕੂ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਬਰੀ

ਪਟਿਆਲਾ: ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਭਾ ਬੋਟਿਲਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਨੇੜੇ ਧਮਾਕਾਯੋਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਰੱਖਣ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਬਿਊਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 18 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਨੂੰ ਸਦਰ ਨਾਭਾ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 7 ਤਹਿਤ 3,4 ਧਮਾਕਾਯੋਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਟਿਲਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਨਾਭਾ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਮੈਨੇਜਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਇਕ ਡਰੰਮ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਡਰੰਮ ਨਾਲ ਦੋ ਤਾਰਾਂ ਵੀ ਲਟਕ ਰਹੀਆਂ ਸੀ। ਸ. ਸੋਢੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਪਰ ਦਿਲ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ

ਮਾਨਸਾ: ਪੁਨਰਗਠਨ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਰੰਡੀ ਦੇ ਬਾਗੜੀ ਲੋਕ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਘਰ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਗੜੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਵੀ ਹਰਿਆਣਵੀਆਂ ਨਾਲ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਧੜਕਦਾ ਹੈ।

ਬਾਗੜੀ ਲੋਕਾਂ ਵਾਲਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਤੇ ਤਿੱਬ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਉਹੀ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਲੰਮੇ ਘੁੰਡ ਕੱਢਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਨ ਲਹਿੰਦੇ-ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੁੱਕਾ ਮਹਿਫਲਾਂ ਵੀ ਸਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਗੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, 'ਦਿਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਐ।' ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ

ਹਿੰਦੂ ਵੱਸੋਂ ਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗਿਆ

ਹੈ ਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਘਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬਾਗੜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ-ਲੰਮੇ ਘੁੰਡ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮੰਦਰ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਸਾਲ 2011 ਦੀ

ਜਨਗਣਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸਭਨਾਂ ਘਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਲਿਖਵਾਈ।

ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 457 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਚਾਰ

ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਘਰਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਵਿਆਹ-ਸਾਹੇ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਰ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 1985 ਤੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਧੜੇਬੰਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਗੜੀ ਲੋਕ ਇੱਕੋਠੇ ਹੋ ਕੇ ਹੁੱਕਾ ਵੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਠੋਕੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਵਣ ਤੀਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਹੱਦ ਲਾਗੇ ਹੀ ਇਹ ਪਿੰਡ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਖੈਰਾ ਖੁਰਦ, ਕਾਹਨੇਵਾਲਾ ਅਤੇ ਝੰਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਬਾਗੜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੰਬਰਦਾਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫਸਲ

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਫਤਿਆਬਾਦ ਵਿਚ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਦੇ ਓਪਰਾ ਲੱਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਿਸਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਵਿਨੋ ਕੁਮਾਰ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਗੁੱਧੂ ਚਰਾਦ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਇਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ 60 ਤੋਂ ਉਪਰ ਨੌਜਵਾਨ ਫੌਜ ਵਿਚ ਹਨ।

ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਮੋਹ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫੰਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਤ ਦਾ ਗੇੜਾ ਵੀ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਾਗੜੀ ਲੋਕ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਵਲਗਣ

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਤੀ ਛੱਬੀ ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਸਾਡੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ,

“ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਖਾਸ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਕਿ ਕਿਸ ਮੀਡੀਆ ਚੈਨਲ ਨੇ ਕਿਸ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ? ...ਕਈ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਚਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਕਈ ਲੋਕ ਰਾਜਸੀ ਸੋਚ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਚੋਖਾ ਮਾਲ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਏਟੀ-ਟਵੰਟੀ ਵਿਚ ਵੀਹ ਫੀਸਦੀ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਔਸੀ ਫੀਸਦੀ ਕੰਮ ਦਫਤਰ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ...ਹੁਣ ਲੱਗਭੱਗ ਹਰ ਚੈਨਲ ਇਸੇ ਕੰਮ ਰੁੱਝਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਉਹ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੀਰ-ਪਾੜ ਦਾ ਪੀਹਣ ਪਾ ਬੈਠਾ ਹੈ।”

ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੁਝ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਏਜੰਸੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ

ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ

ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਜੁੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਾਜਸੀ ਸੋਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਪਰੋਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਹੋਰਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੇਖੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਐਨ ਡੀ ਏ ਗੱਠਜੋੜ 276 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ 181 ਸੀਟਾਂ ਨਿਕਲ ਸਕੀਆਂ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 173 ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ 218 ਸੀਟਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹੋ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਸੀ।

ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੈਬਸਾਈਟ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਸਟਿੰਗ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰ ਨਾਨਾਜੀ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਯਸ਼ਵੰਤ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਉਸੇ

ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਪਈ ਹੈ। ਉਸ ਏਜੰਸੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਟਿੰਗ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੋਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਖਰਚਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਖ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਟਿੰਗ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉਤੇ ਰਹਿਣੇ ਹੀ ਰਹਿਣੇ ਹਨ।

ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਈਏ ਕਿ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਕੌਣ ਹੈ?

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲਾ ਸਹਾਰਾ ਗਰੁਪ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੂਬਰਤੋਂ ਰਾਏ ਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਉਹ ਇੱਕ ਟੁੱਟੇ ਜਿਹੇ ਲੰਬਰੇਟਾ ਸਕੂਟਰ ਉਤੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਨਹਿਰ ਕੰਢੇ ਬੈਠੇ ਝੁੰਗੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਸ ਨੇ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਹ-ਸੱਠ ਰੁਪਏ ਦੀ ਠੱਗੀ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ-ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੱਕ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਗਜ਼ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਪੈਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰੇ ਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਬਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਮੋੜਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ, ਫਿਰ ਮੰਨ ਕੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ ਤੇ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਵੀ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਂਦਾ।

ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸੱਦਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਦੌੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਸਹਾਰਾ ਸ਼੍ਰੀ’ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਗੋਤਾ ਮਾਰ ਕੇ ਮੁੜ ਆਈ ਤੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਥੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਖਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੂਬਰਤੋਂ ਰਾਏ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਥਾਂ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਆਪੋ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ

ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉਤੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਕੱਟੜ ਰਾਜਸੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੀਡਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਗਰੁਪ ਦੇ

ਹਰਸਿਮਰਨ ਕੌਰ

ਮਾਲਕ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਛਾਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜੇਬ ਅੰਦਰ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਪਈ ਹੈ। ਨੀਰਾ ਰਾਡੀਆ ਦੀਆਂ ਟੋਪਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਮੇਰੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਕਈ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਤੇਲਗੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਣਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਗੁੰਜ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸੁਣੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਜਾਅਲੀ ਅਸ਼ਟਾਮਾਂ ਦੇ ਕਾਂਡ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੋਹਰਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਖੇਡ ਇਹ ਖੇਡੀ ਗਈ

ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਤੇਲਗੀ

ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਟੈਪ ਪੇਪਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ‘ਅਸ਼ਟਾਮ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਛਾਪਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਕੰਡਮ ਕਹਿ ਕੇ ਨੀਲਾਮੀ ਵਿਚ ਤੇਲਗੀ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਦਾਇਤਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਏਦਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋੜ-ਭੰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ

ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਪਰ ਉਹ ਮਸ਼ੀਨ ਤੇਲਗੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਉਥੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਤੇਲਗੀ ਦੀ ਇਸ ਜਾਅਲੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਛਾਪਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਇਹ ਅਸ਼ਟਾਮ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਕਦੇ ਰਹੇ। ਅਖੀਰ ਰੱਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਹੋਈ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਉਹੋ ਅਸ਼ਟਾਮ ਵਰਤਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਤੇ ਵੇਚ ਲਈ ਇਹੋ ਅਸ਼ਟਾਮ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਗਈ, ਬਾਕੀ ਖੜੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਜਾਅਲੀ ਅਸ਼ਟਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਘੋਟਾਲਾ ਬੱਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਉਦੋਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੁੱਲ ਬਜਟ 28 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੀ। ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵਗੌਤਾ, ਗੁਜਰਾਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਹਰਸਿਮਰਨ ਕੌਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਪਿੱਛੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਹੁਨੀ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਦਲਾਲੀ ਤੱਕ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋਟੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਜੁਗਾੜ ਕੀਤਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਜਟ ਨੂੰ ਬੰਨਾ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਭੇਦ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਿਰਫ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੀ। ਨਾ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਭਾਜਪਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ‘ਸਹਾਰਾ ਸ਼੍ਰੀ’ ਸੂਬਰਤੋਂ ਰਾਏ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਵੀ ਖਾਣੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਗਲਤ ਧੰਦੇ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪੌਂਟੀ ਚੱਢਾ ਬਹੁਤ ਬਦਨਾਮ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਤੁਰਿਆ ਉਹ ਬੰਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਏਡਾ ਉਚਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਪੋ ਵਿਚ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲਾਂ ਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਾਨ-ਦਾਤਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਵੱਡੇ ਰਾਜ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਪੌਂਟੀ ਚੱਢੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ-ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਸਲ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹਨ।

ਬੜੇ ਉਤਾਵਲੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ-ਕਰਤਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਵਿਚਾਰੇ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ

ਸੂਬਰਤੋਂ ਰਾਏ

ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਰਾਜ ਦਾ ਹਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਰਾਜ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਾਂਗਰਸ ਕਰੇ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਫਿਰਕੇ ਵੱਲ ਸੋਚ ਦਾ ਫਰਕ ਛੱਡ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਚਲਾਉਣ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੱਤ ਮੁੰਨਣ ਵਾਲੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕੋ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਪਿਆਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਚਲਾਉਣਗੇ। ਅੰਬਾਨੀ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਹੇ ਤੋਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਵੀ ਉਸੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਹਟ ਕੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਤੋਂ ਅੱਖ ਪਾਸੇ ਹਟਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਹੜੇ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸੁੱਬੀ ਨੂੰ ਸੱਪ ਅਤੇ ਸੱਪ ਨੂੰ ਸੁੱਬੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪ ਹੀ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਲਓ
ਅਤੇ 50 ਮਿੰਟ ਮੁਫਤ ਲਓ

10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

AMANTEL.COM

\$25 ਵਿਚ 2600 ਮਿੰਟ (43.5 ਘੰਟੇ)

ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ
ਲਈ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ, ਜਿੰਨੀ ਕਾਲ ਕਰੋਗੇ ਓਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ।
ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਲੰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ।

24/7 Customer Service Available

Same rate for lanline and mobile.

ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 1-888-652-6268

732-983-4332/4333

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 8 ਮਾਰਚ 2014

ਮੌਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ

ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਕਤਲ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਉਂ ਹੀ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਸਭ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲ ਗਏ। ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹੈ, ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਵੀ ਟੇਕ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮੁੜ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਤਾਮਿਲ ਬਾਗੀਆਂ ਜੋ ਲਿੰਟੋ ਬਾਗੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵੱਧ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ, ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਮਿਲ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘੋਲ ਮਘਾਉਣ ਵਿਚ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਗੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਮਨ ਫੌਜ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਅਮਨ ਫੌਜ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਪਰ ਇਥੇ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੌਣ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣਾ ਪੈਂਤੜਾ ਇਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬਦਲਿਆ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ-ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦਾ ਕੇਸ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੀ ਗੋੜੀ ਅੰਦਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਲੜੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ 'ਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਕੇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋੜਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਪੈਂਤੜੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਕ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪਹੁੰਚ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਅਫਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਮਲ ਕਸਾਬ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਫਾਂਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਅਤੇ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਫਜ਼ਲ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਂਸੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਖਸ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਫਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਚੁਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਫਾਂਸੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਕੇਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੱਲੇ ਪੈਂਤੜੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਰਲੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲਦੀ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਫਾਇਦਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਟਕਣ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਦਰਅਸਲ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਰਤਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਇਕੱਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਾਗੀ ਹੀ ਹਨ। ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੀ ਦੋ-ਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਸਦਾ ਹੀ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜੂਝ ਰਹੀਆਂ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੂਹਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਸਹਿ ਰਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਚਮਕ ਸਕੇ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀਆਂ ਮਨ-ਪ੍ਰੀਤੀਆਂ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਮਨ-ਪ੍ਰੀਤੀਆਂ ਜੀ, ਹੱਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਭੱਜ ਕੇ ਫੜਨ ਲੱਗਾ। ਗੱਲ ਬਣੀ ਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ, ਗੱਡੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਦੇਖੇ ਬਈ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ। ਆਖੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲਾਉਣੀ ਪਿੱਠ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ, ਕਈ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ ਵੀ ਘੜਨ ਲੱਗਾ। ਲੋਕਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਲੀਡਰੀ ਕਰ ਕਾਕਾ, ਪਰ ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ। ਕੀ ਬਣੇਗਾ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ, ਜਿਹੜੇ ਲਏ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਹੁਣ ਪਏ ਸੋਚਦੇ ਨੇ, ਕਿੰਦਾਂ ਲੰਘੀਏ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਖਹਿ ਕੇ।

ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ

ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਸ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਾਸਿਸਟਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ। ਖਾਸ ਤਰੀਕਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚੋਣੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ; ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਤਰੀਕਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੀਤੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣ। ਨਿਰੋਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਭ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੂਰਤ ਕੱਢਣ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਦਸਤੂਰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਤਮਾਮ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਭਿਅਤਾ ਉਪਰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਜਤਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਗਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਇਤਫ਼ਾਕ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜੋ ਤਰੀਕ (27 ਫਰਵਰੀ) ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਇਕ ਕਾਲਾ ਟਿੱਕਾ ਬਣ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਾਸਿਸਟਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਚਿਪਕ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰੀਕ ਦੀ ਚੋਣ 12 ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਜਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹੂਰਤ ਸੀ!

ਆਓ ਰਤਾ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰੀਏ। 27 ਫਰਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗੋਧਰਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਪਰ ਸਾਬਰਮਤੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਸਾੜੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਜ਼ਾਦ' ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਿਆਸਤ ਅੰਦਰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਤੱਤ ਵਾਂਗ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਠੀਕ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੱਛੋਂ 2014 ਦੀ 27 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਚਿੰਨ੍ਹਾਤਮਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਲਿਤ ਆਗੂ ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ; ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ, ਪਿਊ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦਾ 63 ਫੀਸਦੀ ਅਵਾਮ ਅਗਲੀ ਹਕੂਮਤ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਿਊ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਦੇਖਾਂਗੇ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਵਿਅੰਗ ਦੇਖੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਐਨ ਦੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਫਰਵਰੀ 2014 ਨੂੰ ਨਿਊਜ਼ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ 11 ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਸਟਿੰਗ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਉਂਤਬਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ! ਐਨ ਉਵੇਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣਾ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਵਰਗਾ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਸਾਂਗ ਰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਇਸੇ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਘੁੱਲ੍ਹਾਧਾਰੇ ਬਾਬਤ ਇਹ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ: "ਜਦੋਂ ਵੀ, ਜਿਥੇ ਵੀ, ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜੋ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਘਾਟਾਂ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਾਂਗੇ।"

ਨਿਊਜ਼ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਦੇਸੀ-

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਊ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਕਮਾਲ ਦੇਖੋ। ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕੋਈ ਕਿੱਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਦਰਅਸਲ, ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖਾਂ ਤੱਕ ਮਹਿਵਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 27 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਗੋਧਰਾ ਦੀ 12ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਉਪਰ ਜੋ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਫ਼ੌਰੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਿਊ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਨਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਓਪਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੁਣੇ 2464 ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ 'ਸਰਵੇਖਣ' ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਲਿਆ ਕਿ 63 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਅਗਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ 78 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਪਰਦਾ ਲਾਹ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਬੈਠੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 125 ਕਰੋੜ

ਮੋਦੀ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਚਿੰਨ੍ਹਾਤਮਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਲਿਤ ਆਗੂ ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ; ਅਤੇ ਪਿਊ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦਾ 63 ਫੀਸਦੀ ਅਵਾਮ ਅਗਲੀ ਹਕੂਮਤ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ।

ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਚੁਣੀ ਗਈ 27 ਫਰਵਰੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਅਤੇ ਮੋਦੀ, ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਗੇੜ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਇਤਫ਼ਾਕ ਹੈ? ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ।

ਪਿਊ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਬੈਂਕ ਟੈਂਕ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਤੇ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਵਿਤੀ ਦਾਰੋਦਮਾਰ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਪਿਊ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1948 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਸੱਤ ਟਰੱਸਟ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1948 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1979 ਦਰਮਿਆਨ 'ਸਨ ਆਇਲ ਕੰਪਨੀ' ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੋਸਫ਼ ਪਿਊ ਦੇ ਚਾਰ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਨ ਆਇਲ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਬਰੈਂਡ ਨਾਂ ਸਨੋਕੋ ਹੈ ਜੋ 1996 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਨਾਂ ਪੀਪਲਜ਼ ਨੈਚੁਰਲ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੋਸਫ਼ ਪਿਊ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਜੇ. ਹਾਵਰਡ ਪਿਊ (ਜੋ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਬਾਨੀ ਸੀ) 1930 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਅਮੈਰੀਕਨ ਲਿਬਰਟੀ ਲੀਗ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਹਾਵਰਡ ਪਿਊ ਨੇ ਸੰਜੇਪੱਖੀ ਲੀਗ ਨੂੰ 20,000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਲੀਗ ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਦੇ ਵੱਡੇ ਘੋਰ ਸੰਜੇਪੱਖੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ ਦਾ ਤਖ਼ਤਾ ਉਲਟਾ ਕੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਤੱਥਪੂਰਨ ਤਫ਼ਸੀਲ 1976 ਵਿਚ ਛਪੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦਿ ਪਲਾਟ ਟੂ ਸੀਜ਼ ਦੀ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ' ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। 1930ਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਸੈਟੀਨਲਜ਼ ਆਫ਼ ਦੀ ਰਿਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਕਰੂਸੇਡਰਜ਼ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫੰਡ ਵੀ ਹਾਵਰਡ ਪਿਊ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਿਊ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਪਿਛਾਖਤ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਯੋਗਦਾਨ ਘੋਰ ਸੰਜੇਪੱਖੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇਣ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਘਰਾਣੇ ਨੇ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਲੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ:

ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਜ਼: ਇਹ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਤਾਣਾਬਾਣਾ ਸੀ ਜੋ ਨਿਊ ਡੀਲ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚ ਜੁੱਟੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਜ ਤਕ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਐਕਸ਼ਨ ਇੰਕ: 1940ਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਅਮੈਰੀਕਨ ਲਿਬਰਟੀ ਲੀਗ ਦੀ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਜਥੇਬੰਦੀ।

ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫਾਰ ਦੀ ਇਕਨਾਮਿਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ: ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨੀਆ ਉਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਬੇਘਰੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 1950 'ਚ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਬਿੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਫਰੀਡਮ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ: ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਗਣਰਾਜ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਈਸਾਈ ਰੂੜੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਜਾਨ ਬਿਰਚ ਸੁਸਾਇਟੀ: ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਾਲੀ ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬੈਰੀ ਗੋਲਡਵਾਟਰ: ਵੀਅਤਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ।

ਗਾਰਡਨ-ਕਾਨਵੈਲ ਥੀਐਲੋਜੀਕਲ ਸੈਮੀਨਰੀ: ਇਹ ਸੰਜੇਪੱਖੀ ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਪਿਊ ਨੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰੋਸਿਬਟੇਰੀਅਨ ਲੇਮੈਨ: ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੋਸਿਬਟੇਰੀਅਨ ਲੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 1968 ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਜੋ ਈਸਾਈ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀ।

1970 ਵਿਚ ਜੋਸਫ਼ ਪਿਊ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦਾ ਟੱਬਰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਫੰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ:

ਅਮੈਰੀਕਨ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿਕ ਚੈਨੀ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਾਲ ਉਲਫੇਵਿਜ਼ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੈਰੀਟੇਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਜੋ ਇਕ ਨਸਲਵਾਦੀ, ਕਿਰਤ ਵਿਰੋਧੀ, ਸੰਜੇਪੱਖੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼-ਅਮੈਰੀਕਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਫਾਰ ਦੀ ਸਕਸੈਸਰ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਨੂੰ 1985 ਵਿਚ ਰੀਗਨ ਅਤੇ ਬੈਚਰ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਜੇਪੱਖੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਕਰਦੀ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਗਦਰੀ, ਮੱਧ-ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ

ਦੇਸ-ਪਰਦੇਸ

ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮੱਧ-ਪੂਰਬੀ ਮੁਲਕਾਂ ਬਾਬਤ ਬਹਿਸ 'ਅਤਿਵਾਦ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਭਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਐਲਾਨਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਜ਼ੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 'ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ' ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੱਧ ਪੂਰਬੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਅਵਾਮ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉ ਵਿਚਾਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਮੱਧ-ਪੂਰਬੀ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਂਝ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ

ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ

ਫੋਨ: 91-97799-34747

ਨਵੀਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਲਕਪ੍ਰਸਤੀ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਦਤ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤੰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਦਾਂ-ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਉੱਘੜਦੀ ਹੈ। ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਛੁਪਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਉਲਟ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਅਤੀਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖਾਸੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਮਕਾਲੀ ਬਸਤਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸਾਂਝਾ ਆਲਮੀ ਮੋਰਚਾ ਉਸਾਰਨ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਬਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬਸਤਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਲਈ ਚਲਦੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਨਾਬਰੀ ਅੱਜ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਔਖਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਰੋੜਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਪਿੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਜਲੰਧਰ ਵਲੋਂ ਛਾਪੀ ਗਈ ਲੇਖਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਹਿਸਰਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਗ਼ਦਰ

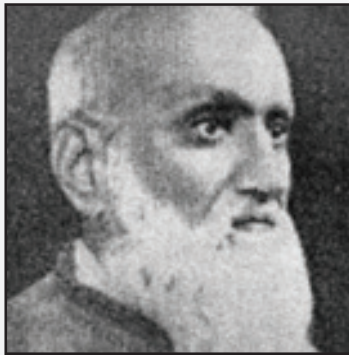
ਲਹਿਰ ਦਾ ਨਿੰਗਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਹਾਕਾ ਸਿਆਸੀ ਉੱਥਲ-ਪੁੱਥਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰਾਂ ਤਿੱਖੀ ਸਿਆਸੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝਤਣ ਨੂੰ ਤੁਰਕੀ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁਨ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮੀ ਏਕੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁੱਲਾ ਸਿੰਘੀ, ਮੌਲਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ (ਦਿਉਬੰਦ) ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਮੀਆਂ ਅਨਸਾਰੀ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ

ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਸੀ ਪਰ ਜੋਸ਼ ਮੱਠਾ ਨਾ ਪਿਆ।

ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੈਸੋਪੋਟਾਮੀਆਂ (ਇਰਾਕ) ਅਤੇ ਇਰਾਨ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਖਾਨ ਖੋਜੀ, ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਕੋਛੜ ਨੂਰਮਹਿਲ, ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ), ਭਾਈ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਚੌਂਦਾ (ਪਟਿਆਲਾ), ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਰਿਸ਼ੀ ਕੇਸ਼ ਲੱਠਾ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਅਤੇ ਅਮੀਨ ਚੌਧਰੀ (ਬੰਗਾਲ) ਵਰਗੇ ਗ਼ਦਰੀ ਭੇਜੇ। ਤੁਰਕੀ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬੀ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਹਣੀ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਰਣਨੀਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਰਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਮੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੱਖੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਖੜਾ ਕਰ ਕੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਵਧਿਆ

ਇਰਾਨੀ ਜਮਹੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਫੌਜਾਂ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਉੱਤੇ ਧਾਵੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਤੇ ਠੋਸਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਰਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਗ਼ਦਰੀ ਫੌਜ (ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ ਆਰਮੀ) ਬਣਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਰਾਨੀ ਲੋਕ ਗ਼ਦਰੀ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ।

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਘਟਨਾ

ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁੱਲਾ ਸਿੰਘੀ

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝਤਣ ਨੂੰ ਤੁਰਕੀ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁਨ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮੀ ਏਕੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁੱਲਾ ਸਿੰਘੀ, ਮੌਲਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ (ਦਿਉਬੰਦ) ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਮੀਆਂ ਅਨਸਾਰੀ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿੱਢ ਲਿਆ। ਮੱਕਾ, ਮਦੀਨਾ, ਕੁਸਤੁਨਤੁਨੀਆਂ, ਤਹਿਰਾਨ ਅਤੇ ਕਾਬੁਲ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਲਵੀਆਂ ਨਾਲ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਰਮਨ ਨੇ ਜੰਗੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦੇਣੀ ਮੰਨ ਲਈ।

ਵਿਚੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿੱਢ ਲਿਆ। ਮੱਕਾ, ਮਦੀਨਾ, ਕੁਸਤੁਨਤੁਨੀਆਂ, ਤਹਿਰਾਨ ਅਤੇ ਕਾਬੁਲ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਲਵੀਆਂ ਨਾਲ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਰਮਨ ਨੇ ਜੰਗੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦੇਣੀ ਮੰਨ ਲਈ। ਦਸੰਬਰ 1916 ਵਿਚ ਮੱਕੇ ਦੇ ਅਮੀਰ ਨੇ ਮੌਲਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ ਤੇ ਚਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ

ਜਾਵੇ। ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਬਗ਼ਾਵਤ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਜਜ਼ਬੇ ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਬਗ਼ਦਾਦ, ਬਸਰਾ ਅਤੇ ਬੁਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੌਜ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਰਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਮੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੱਖੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਇਰਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ

ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਪਠਾਣ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੀ ਬਸਤਾਨ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਉੱਤੇ ਧਾਵੇ ਬੋਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਗ਼ਦਰੀ ਇਸ ਗ਼ੁਲਾਮ ਜ਼ਿਹਨੀਅਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਤਾੱਘੀ ਸਨ। ਉਹ ਭਰਾ ਮਾਰੂ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ

ਸਨ। ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਮੇਲ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਸੀ। ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਏ।

ਮਰਜੀਵਤਿਆਂ ਦਾ ਲਸ਼ਕਰ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਰਮਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਫੜੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ਼ਦਰੀ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜਰਨੈਲ ਸਾਈਕਸ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਗ਼ਦਰੀ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਆ ਢੁੱਕੀਆਂ। ਲਹੂ ਡੋਲੂਵੀਂ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀ ਦਾਊਦ ਅਲੀ (ਮਨਮਥ ਨਾਥ ਦੱਤ) ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਜਿੱਤ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਈ। ਗ਼ਦਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਬਮ ਕਰਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਬਲੋਚਾਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗ਼ਦਰੀ ਫੌਜ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਗਵਾਦੋਰ ਅਤੇ ਦਾਵਰ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਘਾਟਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਕਰਾਚੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਜੰਗ ਦਾ ਪਾਸਾ ਪਲਟ ਗਿਆ। ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ। ਜਿੱਤਾਂ ਧਰੀਆਂ ਧਰਾਈਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਸਰਾਏ ਡਗਰ ਦੀ ਗਹਿ-ਗੱਚ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਗ਼ਦਰੀ ਹਾਰ ਗਏ ਪਰ ਸੂਰਿਆਂ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟੇ। ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ, ਭਾਈ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਚੌਂਦਾ, ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਾਊਦ ਅਲੀ ਵਰਗੇ ਗ਼ਦਰੀ ਸੂਰੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਾਮ ਪੀ ਗਏ। ਸੂਰੀ ਅੰਬਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਬਾਂਹ ਕੱਟੀ ਗਈ। ਪਛਾਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ੀਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਨ 1919 ਤੱਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਬਸਤਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਵਿਚ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਬੁਲ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦਾ ਖਾਸ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕਾਬੁਲ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਾਚਣਾ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਆਲਮੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਆਲਮ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸੂਰਿਆਂ ਨੇ ਹੱਦਾਂ-ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਰਹੇਗਾ।

ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ
(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਤੋਂ ਜਾਰੀ)

ਹੈ। ਮੈਨਹਟਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਪਾਲਿਸੀ ਰਿਸਰਚ ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1978 ਵਿਚ ਵਿਲੀਅਮ ਕੈਸੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਪਿੱਛੋਂ ਰੀਗਨ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਜੋ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਫਾਜ਼ੀਵਾਦੀ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਇਸ 27 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪਿਊ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਆਲਮ ਕੈਂਪ ਦੀਆਂ ਭਟਕਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ (ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਪਿੱਛੋਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਸ਼ਾਹ-ਏ-ਆਲਮ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪ ਜਿਥੇ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ 13000 ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾ ਕੇ ਆਣ ਛੁਪੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਬੇਵੱਸੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬੱਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੁੱਖੇ ਤਿਹਾਏ ਨੀਲੀ ਛੱਤ ਹੇਠਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ) ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਸਾਇਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਯਕੀਨ ਕਰਿਓ, ਚੋਂਦਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਫਾਜ਼ੀਵਾਦ ਨੂੰ ਜਿਤਾ ਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

(ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ)

ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਦੋਗਲਪਨ, ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਅਨੋਖੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕੌਣ ਬਣਾਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ

ਪੂਨਮ ਆਈ. ਕੌਜ਼ਿਸ਼

ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਉਸ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਘੇਰ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਦਾ ਹੈ। 67 ਸਾਲਾ ਪਾਸਵਾਨ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੁੜ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪਾਸਵਾਨ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਏ ਕਿ 2002 ਦੇ ਗੋਧਰਾ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੱਤਾ ਹਤਪਣ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਹਿਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ 2009 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂ.ਪੀ.ਏ.-1 ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਭੁੱਲ-ਭੁੱਲੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਆਚੇ ਰਹੇ। ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਲੋਕ

ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ

ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਗੱਠਜੋੜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤਕ ਡਰਾਮਾ ਚੱਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪਾਸਵਾਨ ਨੂੰ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਕਾਂਗਰਸ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ-ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅੱਡ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਜੋ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਉਹ ਸੱਚਮੁਚ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 5 ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਦਕਿ ਭਾਜਪਾ 7 ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਹੀ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2010 ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਕੋਟੇ 'ਚੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਨਵੇਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਟੀਚਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਸਵਾਨ ਦੀ ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਹੁਣ ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਅਸਾਮ ਗਣ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜੇ ਪਾਸਵਾਨ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲਾਲੂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਡੀ.ਐੱਮ.ਕੇ. ਸੁਪਰੀਮੋ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੌਣ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਕ ਤਮਿਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ 90 ਸਾਲਾ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਮਿੱਤਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ

ਕਿ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਮੋਦੀ 2-ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਘਪਲੇ ਵਿਚ ਡੀ.ਐੱਮ.ਕੇ. ਉਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀ ਧੀ ਕਨੀਮੋਤੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਰਾਜਾ ਦੇਸ਼ੀ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਪਾਸਵਾਨ ਵਾਂਗ ਡੀ.ਐੱਮ.ਕੇ. ਵੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚ ਵਾਪਸੀ ਕਰੇਗੀ?

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ 2004 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀ.ਐੱਮ.ਕੇ. ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹੋ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ 2 ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਹੁਣ ਡੀ.ਐੱਮ.ਕੇ. ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਘਪਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਉਧਰ, ਭਾਜਪਾ ਵੀ ਘੱਟ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੇਤਾ ਯੇਡੀਯੁਰੱਪਾ ਨਾਲ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਨੇਤਾ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਦ ਪਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣਾ ਰੁਖ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 'ਕੱਲ ਹੋ ਯਾ ਨਾ ਹੋ' ਸਿੰਡ੍ਰੋਮ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪੱਤਾ ਸਾਫ਼

ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। 11 ਖੇਤਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ/ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਇਕਜੁੱਟ ਹਨ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੈਲਲਿਤਾ, ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਉਤੀਸਾ ਦੇ ਨਵੀਨ ਪਟਨਾਇਕ, ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ., ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ., ਆਰ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡ ਬਲਾਕ ਵਰਗੀਆਂ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਅਸਾਮ ਗਣ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਕਾਸ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਦੇਵਗੌੜਾ ਦਾ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਐੱਸ) ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ 92 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਹਰ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ 'ਗੁੱਲੀ-ਡੰਡਾ' ਖੇਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਅਹਿਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਾਰੇ ਇਕ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਮਤਲਬ ਸੱਤਾ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੱਤਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਖੋਖਲੇਪਨ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਆਖਰ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ!

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਗਲੀਆਂ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। 2002 ਵਿਚ ਗੋਧਰਾ ਰੇਲ ਅਗਨੀ ਕਾਂਡ ਪਿਛੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿਆਪਕ ਹਿੰਸਾ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਰਵੱਈਆ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਛੁਪਿਆ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਨਿਆਰ ਦੇਖੋ ਜੁ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਘੋਰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਹੈਕਤਬਾਜ਼ ਮੋਦੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣ ਬੈਠੇ। ਸੂਝ ਸਮਾਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਚੁੱਕੀ 'ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ' ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਕਾਰਨ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਵਿਚ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਖੈਰ! ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੋਦੀ ਉਪ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਹੀ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਅਜਿਤ ਵਡਨੋਰਕਰ ਨੇ ਕਾਫੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਲੇਖ ਭਾਵੇਂ ਮੁਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਡਨੋਰਕਰ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਹੀ ਆਧਾਰਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਵੀ ਚੋਖਾ ਦਖਲ ਹੈ।

ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਣਜ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਮੋਦੀ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਣਜ ਘਰਾਣੇ, ਮੋਦੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਮੋਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤੇ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੋਦੀਨਗਰ ਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਵਸਾਇਆ ਹੈ। ਪਾਰਸੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋਦੀ ਉਪ ਨਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਰ ਐਰਵਦ ਜੀਵਨਜੀ ਜਮਸ਼ਾਦ ਜੀ ਮੋਦੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਪਨਾਮ ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸੂਚਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਦਾਰੂਵਾਲਾ (ਦਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ), ਬੈਕਸਵਾਲਾ। ਮੋਦੀ ਭਾਵੇਂ ਬਾਣੀਆ ਜਾਤੀ ਦਾ ਗੋਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅੱਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਸਿਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਬਹੁ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੋਦੀ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕਈ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਮੋਦ (ਅਨੰਦ) ਜਾਂ ਮੋਦਕ (ਲੱਭੂ) ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਹਾਂ, ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਾਣੀਆ ਜਾਤੀ, ਲੂਣ, ਤੇਲ, ਮਿਰਚ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਆਟਾ ਦਾਲ ਚਾਵਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਆੜਤੀਆ, ਪਰਚੂਨੀਆ ਆਦਿ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੋਦੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਅਜਿਹੇ ਕਿੱਤੇ ਮੋਦ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੰਦ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਪਲੈਟਸ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਕਾਰ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹਲਵਾਈ ਨਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੋਦੀ ਦੇ ਲੱਭੂ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ ਸ਼ਬਦਸਾਗਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੋਦਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਬੀਰ ਨੇ ਇਕ ਥਾਂ ਮੋਦੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, “ਮਾਇਆ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਕੀ, ਮੋਦੀ ਸਭ ਸੰਸਾਰ, ਜਾਕੀ ਚਿੰਨੀ ਉਤਰੀ ਸੋਈ ਖਰਚਣਹਾਰ।” ਇਹ ਦੋਹਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ।

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਰਥ ਯਾਨਿ ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਖੁਸ਼, ਪ੍ਰਸੰਨ ਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੋਦਿਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅਰਥ ਅਰਬੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਦੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, “ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਰਸਦ ਆਦਿ ਸਾਮਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।” ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਬੀ “ਅਦਾ” ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਰਥ ‘ਮਿਹਰਬਾਨ’ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਰਬੀ ਮੂਦੀ ਦਾ ਬਦਲਿਆ ਰੂਪ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਉਧਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, “ਮੋਦੀ ਕੇ ਘਰਿ ਖਾਣਾ ਪਾਕਾ, ਵਾਕਾ ਲਤਕਾ ਮਾਰਿਆ ਥਾ।” ਇਥੇ ਏਨਾ ਕੁ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦੇਈਏ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਭੰਡਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੁਕ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਗੁਣ ਨਿਰੂਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖੈਰ! ਮਹਾਨ

ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਬੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਉਸ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਅਰਬੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਹੀ ਹਨ? ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਮੋਦੀ ਉਪ ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਲੱਭੂ/ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮਿਹਰਬਾਨ ਜਿਹੇ ਅਰਥ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮੋਦੀ ਸ਼ਬਦ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਚ ਗਏ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਅਰਬੀ-ਫਾਰਸੀ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਫੌਜ ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬਹਾਦਰ,

ਸ਼ੌਤਾਂ ਤੋਂ ਮੋਦੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਜੋ ਅਰਥ ਉਭਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ, ਲਗਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਾਰਿੰਦਾ, ਗੁਮਾਸਤਾ, ਦੀਵਾਨ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਮੁਖੀਆ, ਵਪਾਰੀ, ਚੌਧਰੀ, ਭੰਡਾਰੀ, ਆੜਤੀਆ, ਪੰਸਾਰੀ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਦਿ। ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਣੇਈਏ ਸ੍ਰੀ ਜੈ ਚੰਦ ਦੇ ਨਗਰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਨੂੰ ਇਕ ਰਸਦ ਭੰਡਾਰ ਹੀ ਦਸਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਤ ਅਰਬੀ ਮਦੀ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ। ਇਕ ਮੁਆਦੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ‘ਅਦਾ’ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਭਾਵ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਰਲਦੇ ਮਿਲਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ=ਮੋਦੀ; ਭੋਜਨ ਵਾਲਾ= ਮੁਆਦੀ; ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ=ਮੁੱਦਾ। ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੋਦੀ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ।

ਮੋਦੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਗਿਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਾਮੀ ਮੂਲ “ਮੋਦ (ਮ-ਦ-ਦ)” ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੂਲ ਵਿਚ ਮੁਖ ਭਾਵ ਫੈਲਾਅ, ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆਂ ਰਸਦ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ, ਮਾਲ ਭੇਜਣਾ, ਸਭ ਕਾਸੇ ਵੱਲ ਰਸਾਈ ਕਰਨਾ, ਲਮਕਣ ਅਰਥਾਤ ਫੈਲਣ ਦਾ ਹੀ ਆਸ਼ਾ ਹੈ। ਰਸਦ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਭਾਵ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੱਦ ਤੋਂ ਹੀ ਮਦਦ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮਦਦਗਾਰ। ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਇਮਦਾਦ ਵੀ ਇਸੇ ਤੋਂ ਬਣਿਆ। ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਖੁਦ ਇਕ ਮੱਦ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ‘ਮਦ’ ਹੈ। ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਮੱਦ/ਮਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਲਫ਼ ਅੱਖਰ ਤੇ ਲਾਈ ਉਹ ਲਕੀਰਨੁਮਾ ਲੱਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਧੁਨੀ ਲੰਮੀ (ਦੀਰਘ) ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ‘ਅ’ ਦਾ ‘ਆ’ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੱਦ ਮੂਲ ਵਿਚ ਫੈਲਾਅ ਦਾ ਭਾਵ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਲਾਅ ਜਾਂ ਲਮਕਾਅ ਦਾ ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਧੁਨੀ ਦੇ ਦੀਰਘ ਹੋਣ ਵਿਚ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਵਹੀ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਰਕਮ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੱਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੱਦ ਦੇ ਲਗਾਉਣ

ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾਬ ਅਲੱਗ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੱਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਾਲਮ ਜਾਂ ਪੈਰਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਲੇਖੇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਆਈਟਮ ਜਾਂ ਲੇਖਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ “ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਮਦ।” ਮੱਦ ਤੋਂ ਹੀ ਫਾਰਸੀ ਮਦ-ਏ-ਨਜ਼ਰ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਦ-ਏ ਸੁਰਮਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਧਾਰੀ (ਲਕੀਰ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੱਦ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਅ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਫੈਲਾਅ, ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਫੌਤੇ ਆਦਿ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਰਿਸਾਅ ਨੂੰ ਮਵਾਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਦਰਲੇ ਗੰਦ ਦਾ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਫੈਲਾਅ ਹੀ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਦਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸੇ ਮੂਲ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਦਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮੂਲ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਾਅ, ਵਿਸਤਾਰ ਹੀ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ।

ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਿਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਹਾਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਖੂਬ ਜਲੂਸ ਕਢਦੇ ਹਨ। ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਬੀਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋਦੀ ਨਾਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਇਤਫਾਕ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਬਣ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਥੇ ਇਕ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਏਥੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਰਕਾ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਦੀ ਰੁਕਮਣੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਰਚਾਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦਨ ਦਾ ਅਰਥ ਅਨੰਦ ਦੇਣਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਦੀ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਨੰਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਬੇਬੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਹੀ ਤਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨੰਦਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ!

ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਚਪੜ ਚਿੜੀ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਲਾਸਾਨੀ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਤਰੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ, ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਮਾਝੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਇਕ ਮੰਚ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸਰਾਹੁਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਖੋਰੇ ਦਾ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਨ ਵੱਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਾਲਾ ਧਾਨ ਖੋਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਤਾ ਤੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲਾ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਟ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਪਛਾਣਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮਾਹਰ ਤੇ ਯੁਵਕਾਂ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਿੰਤਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਡਾ. ਖੁਸ਼ ਵਰਗਾ ਧਾਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਮਾਹਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਬਾਗਬਾਨੀ ਵਾਲੇ

ਪਾਸੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਡਾ. ਕਾਲਕਟ ਵਰਗਾ ਸੁਘੜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਣਕ-ਧਾਨ ਦੀ ਖੇਤੀ

ਕਿਸਾਨ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਮੁਹੰਮਦ ਸਰਵਰ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੋਇਆਬੀਨ ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਦੂਣ ਸਵਾਏ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭੂਮੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੱਧਰ ਨੀਵੀਂ ਹੋਣ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਤੋਂ

ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਭਾਵੀ ਦੁਰਅਸੀਸਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਚੇਤੰਨਤਾ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਯੋਗ ਵਿਕਰੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਲਵਾਇਆ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ

ਫਸਲਾਂ ਵਲੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕੇ ਧਰਤੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਕੁੱਖ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਜੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆੜਤੀਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨਤ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਜਾਂ ਉਸ ਪਾਸੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭੂਮੀ ਉਤੇ ਬੋਝ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਘੋੜਾ ਪਾਲਣ ਤੇ ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟ੍ਰਾਲੀਆਂ ਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਉਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਬਚੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਮਦਨ ਫਸਲਾਂ ਜਿੰਨੀ ਹੀ ਮਿਲਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਪਜਾਊ ਧੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਯੁਵਕਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਵਲ ਇਕ ਸੌ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਇਆ ਪਲਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੁਵਕਾਂ ਲਈ ਇੰਨੇ ਧੰਦੇ ਲਭ ਰੱਖੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਨਿਗੂਣੀ ਸੋਚ ਉਤੇ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਧੰਦੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ

ਨੱਥ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਆਪ ਵੇਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਡੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਥਾ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਰਦਾ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਲਾਭ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੁਵਿਧਾ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਦੀਪ ਨਾਲ ਦੀਪ ਜਲਾਇਆਂ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ: (ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ) ਸ਼ੋਖ ਦਿਲ ਨੂੰ ਨਾ ਵਲੀ ਤੇ ਨਾ ਪੈਗੰਬਰ ਫੜ ਸਕੇ, ਆ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਅੱਜ ਇਹ ਉਡਦਾ ਟਟਹਿਣਾ ਫੜ ਦਿਆਂ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਹੋਏ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ 637ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ 25ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ ਗਏ। 11 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ 11 ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਅਤੇ 13 ਦਿਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। 23 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਏਡਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਸੀ ਜੋ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ 61ਵੀਂ ਸਟਰੀਟ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਆਮ ਟਰੈਫਿਕ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਪਈ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਇਆ, ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 10 ਗਰੇਡ ਤੱਕ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਲਏ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਪੰਜਵੇਂ ਅਤੇ ਛੇਵੇਂ ਤੋਂ ਦਸਵੇਂ ਗਰੇਡ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੁਜੀਸ਼ਨਾਂ ਲੈਣ

ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਚਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਛਪ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹ ਤੇ ਨਿਰਬਾਹ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭੋਲਾ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਦੇ ਹਰਿੰਦਰ

ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ

ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ

ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਛਪ ਚੁਕਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਿਲੀਜ਼

ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੰਦ ਲਾਲ, ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ,

ਪਹੁੰਚੇ। ਧੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਮਾਰਗ ਉਪਰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ

ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਥਾਵਾਚਕ ਗਿਆਨੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਵਲੋਂ ਉਚਾਰੀ ਗਈ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਥਾਵਾਚਕ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਡੀਆਂ ਤੇ ਡੀ ਵੀ ਡੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਸ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਸੀਡੀਆਂ ਅਤੇ ਐਮ ਪੀ-3 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਚਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜਲਦ ਹੀ ਸੀ ਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੁਫਤ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਮਿੱਠਾ ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਏਰੀਏ ਦੇ ਕੌਂਸਲਮੈਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਜੀਂਦੋਵਾਲ, ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਲੋਈਆ, ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਤੋਂ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ

ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਲੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਮਿਆਣੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ

ਮਿਆਣੀ (ਬਿਊਰੋ): ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਦੀ ਉਘੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਮਿਆਣੀ ਵੈਲਫੇਅਰ

ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਅਤੇ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਇਸ

ਸੋਢੀ, ਆਈ.ਜੀ. ਸੰਜੀਵ ਕਾਲੜਾ, ਸਰਪੰਚ ਗੋਲਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਵਾ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਗਰੀਸੀਆ, ਬਾਵਾ ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਵਾ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਵਾ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭੱਜੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਖੋਸਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੰਟੀ, ਬਾਵਾ

ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਰਹੂਮ ਬਾਵਾ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ, ਬਾਬੂ ਬੂੜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਤੇ ਪਿੰਡ ਮਿਆਣੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਥੇ ਲੰਬੀ 26 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜੇਤੂ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਨਾਰਵੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ।

ਬਾਵਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਬਾਬੂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਟੀਮਾਂ ਭਿੜੀਆਂ। ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਸੋਨੂੰ ਟਿੱਬਾ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਧਾਵੀ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਪਹਿਲਵਾਨ ਤੇ ਟਾਈਗਰ ਸਾਧਰਾ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਜਾਫੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ। ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਧਾਇਕ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ, ਚੌਧਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਤੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਲਈ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ 4 ਲੱਖ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ।

ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਮਿਆਣੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਘੋੜਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਾਬੂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਵਾ ਰਾਜਿੰਦਰ

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਮਿਆਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਰੋਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਤੇ ਕੌਰ ਬੀ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਖਾੜੇ ਲਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਓਲੰਪੀਅਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸਿੰਘ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼, ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੋਬੀ,

ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਲੂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ,

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਫਰਵਰੀ ਇਕ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ।

ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਘੁਮਾਉਣ ਗਏ ਲੱਭਿਆ ਖਜ਼ਾਨਾ

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਿਲੇ ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਸੈਰ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 1427 ਹਨ ਤੇ 1847 ਤੋਂ 1894 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜੋੜਾ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਲਾਲੂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਰਿਕਸ਼ਾ

ਪਟਨਾ: ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੀ ਪਤ੍ਰਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਮਕਾਨ
ਵੇਚਣ/ਖਰੀਦਣ ਲਈ
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾਂ

ਕਰਨ ਗਿੱਲ

Ph: (734) 612-9984

Either Buying or Selling a
Home in Michigan
"Always Go with the Winner"

**COLDWELL
BANKER**

44644 Ann Arbor Road Plymouth, MI 48170

Email: KarnGill@Hotmail.com

Website: www.KarnGill.com

BJ Digital Video & Photos
BROADCAST HD FILM QUALITY
Ph.718-441-6516 Cell No.646-403-7334
Blu-ray DVD

All Work In Digital

Wedding, Birthday, Ring Ceremony,

Sweet Sixteen & All Others Function

Experience 25 Year

Ph. 718-441-6516 Cell No. 646-403-7334

ਰੇਡੀਓ ਚੈਨ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ

ਪੇਸ਼ ਹੈ
ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ

ਪੇਸ਼ ਹੈ
ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ 22 ਮਾਰਚ 2014

ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ

ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ 1521 W. Schaumburg Rd., Schaumburg, IL 60194

ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਐਂਟਰ ਹੋਣ ਲਈ ਗੈਸਟ ਪਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਫੋਨ: 219-670-4579

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓਂ, ਫੋਨ: 815-557-4991

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਢਸਾ

ਗਾਇਕ ਨਿੱਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲਾ

ਸ਼ਹੀਦਾਨਿ-ਵਫ਼ਾ

ਕਿਸਤ 9

ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ

ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਾਰੇ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਨੇ ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ 1913 ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਨਜ਼ਮ 'ਸ਼ਹੀਦਾਨਿ ਵਫ਼ਾ' ਲਿਖੀ ਸੀ। 37 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਉਰਦੂ ਨਜ਼ਮ ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਦਿਲ ਕੰਬਾਊ ਘਟਨਾ ਦੀ ਝਾਕੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਜ਼ਮ ਦੇ 110 ਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਬੰਦ ਦੇ 6-6 ਮਿਸਰੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਇਹ ਨਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮਰਸੀਏ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਫਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਖੂਬ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਰਸੀਏ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰੁਣਾ ਤੇ ਬੀਰ ਰਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਭੁਤ, ਰੌਦਰ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਰਸਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 1915 ਵਿਚ ਸਾਕਾ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ 'ਗੰਜਿ-ਸ਼ਹੀਦਾਂ' ਨਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਨਜ਼ਮ ਵੀ ਲਿਖੀ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਰਚਨਾ 'ਸ਼ਹੀਦਾਨਿ-ਵਫ਼ਾ' ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੇ ਡਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੁਨਾਹ ਸੇ

81

ਅੰਗਰੇਜ਼ੇ ਡਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੁਨਾਹ ਸੇ।
ਬੇਕਸ ਕੇ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਸੇ ਦੁਖੀਯੋਂ ਕੀ ਆਹ ਸੇ।
ਮਜ਼ਹਬ ਬਦਲ ਰਹਾ ਹੈ ਵਹ ਜ਼ੋਰ-ਏ-ਸਿਪਾਹ ਸੇ।
ਫ਼ੈਲਾਨਾ ਦੀਨ ਪਾਪ ਹੈ ਜਬਰ-ਓ-ਕਰਾਹ ਸੇ।
ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਮੇਂ।
ਫ਼ੈਲਾਓ ਦੀ ਬਜਬਰ ਨਾ ਤੁਮ ਸ਼ੈਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ ਮੇਂ।
(ਜਬਰ-ਓ-ਕਰਾਹ=ਜਬਰ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ,
ਸ਼ੈਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ=ਬੁੱਢੇ ਤੇ ਜਵਾਨ)

82

ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੁਰਾਨ ਬਾਪ ਕੇ ਕਰਤਾ ਜੋ ਕੈਦ ਹੋ।
ਮਰਨਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਜਿਸ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕੀ ਨਵੈਦ ਹੋ।
ਕਤਲ-ਏ-ਬਰਾਦਰਾ ਜਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸੈਦ ਹੋ।
ਨੇਕੀ ਕੀ ਇਸ ਸੇ ਖ਼ਲਕ ਕੇ ਫ਼ਿਰ ਕਯਾ ਉਮੈਦ ਹੋ।
ਗ਼ੈਰੋਂ ਪਿ ਫ਼ਿਰ ਵਹ ਜ਼ੋਰ ਕਰੇ ਯਾ ਜ਼ਫ਼ਾ ਕਰੇ।
ਹਮ ਕਯਾ ਕਰੋਂ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਿਦਾਯਤ ਖ਼ੁਦਾ ਕਰੇ।
(ਨਵੈਦ=ਖ਼ਬਰ, ਸੈਦ=ਸ਼ਿਕਾਰ, ਜ਼ਫ਼ਾ=ਜ਼ੁਲਮ, ਹਿਦਾਯਤ=ਸੁਮੱਤ)

83

ਹਦ ਸੇ ਬੜ੍ਹਾ ਹੁਆ ਹੀ ਜੋ ਜ਼ਾਲਿਮ ਬਸ਼ਰ ਹੁਆ।
ਮੌਲਾ ਕਾ ਖ਼ੋਫ਼ ਜਿਸ ਕੇ ਨਾ ਹਾਦੀ ਕਾ ਡਰ ਹੁਆ।
ਮੁਸਲਿਮ ਕਹਾਂ ਕੇ ਹਾਏ ਜੋ ਕੋਤਾਹ ਨਜ਼ਰ ਹੁਆ।
ਸਰਮਦ ਕੇ ਕਤਲ ਸੇ ਭੀ ਨਾ ਜਿਸ ਕੇ ਹਜ਼ਰ ਹੁਆ।
ਬੁਲਵਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਗ਼ ਬਰਾਦਰ ਕੀ ਜਾਨ ਲੀ।
ਮਰਨੇ ਕੀ ਹਮ ਨੇ ਭੀ ਹੈ ਜਭੀ ਆਨ ਠਾਨ ਲੀ।
(ਬਸ਼ਰ=ਮਨੁੱਖ, ਹਾਦੀ=ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ,
ਕੋਤਾਹ=ਤੰਗ, ਹਜ਼ਰ=ਸੰਕੋਚ, ਆਨ=ਤਤਕਾਲ)

84

ਜ਼ਾਲਿਮ ਕਾ ਦੀਨ ਕਿਸ ਲੀਏ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਕਬੂਲ।
ਤਬਦੀਲੀਏ ਮਜ਼ਹਬ ਸੇ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਭੀ ਹੈ ਹਸੂਲ।
ਤੌਹੀਦ ਕੇ ਸਿਵਾ ਹੈਂ ਯਿਹ ਬਾਤੋਂ ਹੀ ਸਬ ਫ਼ਜ਼ੂਲ।
ਮਨਵਾਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਹੀ ਆਏ ਬੇ ਸਬ ਰਸੂਲ।
ਕੁਛ ਬੁਤ-ਪ੍ਰਸਤ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ, ਬੁਤ-ਸ਼ਿਕਨ ਹੈਂ ਹਮ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਹੈ ਜਬ ਸੇ ਨਿਹਾਯਤ ਮਗਨ ਹੈਂ ਹਮ।
(ਹਸੂਲ=ਲਾਭ, ਤੌਹੀਦ=ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਨ=ਤੋੜਨਾ)

85

ਕਰ ਲੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤੂ ਜ਼ਰਾ ਅਪਨੇ ਸਾਹ ਸੇ।
ਪਾਪੀ ਹੈ ਵਹ ਤੋ ਹਮ ਹੈਂ ਬਰੀ ਹਰ ਗੁਨਾਹ ਸੇ।
ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਰੋਬ ਖੇਲਾ ਬਾ ਪੁਸ਼ਤ-ਏ-ਪਨਾਹ ਸੇ।
ਮਰਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਆਏ ਚਾਹ ਸੇ।
ਕਾਮ ਇਸ ਨੇ ਭਾਈਯੋਂ ਸੇ ਕੀਯਾ ਬਾ ਯਜ਼ੀਦ ਕਾ।
ਦਾਰਾ ਕਾ ਹੈ, ਮੁਰਾਦ ਕਾ ਹੈ ਰੁਤਬਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾ।
(ਪੁਸ਼ਤ-ਏ-ਪਨਾਹ=ਹਿਮਾਇਤੀ)

86

ਹਮ ਸਾਬ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਅਜਲ ਕੇ ਦਹਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ।
ਮਰ ਜਾਏਂ ਭੀ ਤੋ ਕਬਰ ਮੇਂ ਏਕ ਸਾਬ ਹੀ ਕਫ਼ਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ।
ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਹਾਥ ਡਾਲ ਕੇ ਬਾਗ਼-ਏ-ਅਦਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ।
ਮਾਸੂਮੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਬਨਾ ਉਸ ਚਮਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ।
ਮਜ਼ਹਬ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੱਟਾ ਲਗਾ ਦੀਯਾ।
ਹਮ ਨੇ ਅਮਲ ਸੇ ਪੰਥ ਕੋ ਅੱਛਾ ਬਨਾ ਦੀਯਾ।
(ਅਜਲ=ਮੌਤ, ਦਹਨ=ਮੂੰਹ, ਬਾਗ਼-ਏ-ਅਦਨ=
ਜਿੰਥੇ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ)

87

ਮਾਲੂਮ ਅਬ ਹੁਈ ਤੁਝੇ ਵਜਹ-ਏ-ਫ਼ਸਾਦ ਹੈ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਸ਼ਾਹ-ਏ-ਦਿੱਲੀ ਸੇ ਯਿਹ ਕਯੋਂ ਅਨਾਦ ਹੈ।
ਮੋਮਿਨ ਹੀ ਕਯਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸੇ ਕਰਤਾਰ ਯਾਦ ਹੈ।
ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੇ ਸਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਕਹਾ ਮੇਰਾ ਸਾਦ ਹੈ।
ਨਾਨਕ ਸੁਨਾ ਹੈ ਮੈਨੇ ਕਿ ਬਾਬਰ ਕੇ ਯਾਰ ਬੇ।
ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਸੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਇਨ ਕੇ ਪਯਾਰ ਬੇ।
(ਅਨਾਦ=ਵੈਰ, ਸਾਦ=ਪਸੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ)

88

ਮਾਲੂਮ ਸ਼ਾਹ ਸੇ ਹੁਈ ਵਜਹ-ਏ-ਮੁਖ਼ਾਲਿਫ਼ਤ।
ਰਾਜਾਉਂ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਲਾ ਕਯੋਂ ਯਗਾਨਗਤ।
ਨਾਨਕ ਕੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਭੀ ਹਿੰਦੂ ਬੇ ਰਖਤੇ ਮਤ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਨਾਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਕਯੋਂ ਕੋਹੀਯੋਂ ਕੀ ਗਤ।
ਬੱਚੋਂ ਨੇ ਫ਼ਿਰ ਜਵਾਬ ਦੀਯਾ ਬਾਯਜੀਦ ਕੋ।
ਹੋ ਪਾਕ ਜੋ ਪਸੰਦ ਕਰੇ ਕਯੋਂ ਪਲੀਦ ਕੋ।
(ਯਗਾਨਗਤ=ਅਪਣਤ, ਏਕਾ; ਕੋਹੀਯੋਂ=ਪਹਾੜੀਏ)

89

ਆਲਾਇਸ਼ੋਂ ਸੇ ਕੁਛ ਕੀ ਜੋ ਲੋਗ ਪਾਕ ਹੈ।
ਹੈਬਤ ਸੇ ਜੁਲ:ਜਲਾਲ ਕੀ ਜੋ ਖ਼ੋਫ਼ਨਾਕ ਹੈ।
ਨੇਕੀ ਸੇ ਜਿਨ ਕੇ ਉਨਸ ਬੁਰਾਈ ਸੇ ਬਾਕ ਹੈ।
ਅਪਨੇ ਵਹ ਰਿਸ਼ਤ:ਦਾਰ ਵਹੀ ਸੰਗ ਸਾਕ ਹੈ।
ਭਾਈ ਬੁਤੋਂ ਕੇ ਪੂਜੇ ਤੋ ਸਰ ਇਸ ਕਾ ਤੋੜ ਦੇਂ।
ਸਯਦ ਹੋ, ਬਰਹਮਨ ਹੋ, ਕੋਈ ਭੀ ਹੋ, ਛੋੜ ਦੇਂ।
(ਆਲਾਇਸ਼ੋਂ=ਰੁਕਾਵਟਾਂ, ਕੁਛ=ਨਾਸਤਕਤਾ,
ਹੈਬਤ=ਡਰ, ਜੁਲ:ਜਲਾਲ=ਜਲਾਲ ਵਾਲਾ, ਰੱਬ,
ਉਨਸ=ਪਿਆਰ, ਬਾਕ=ਡਰ)

90

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਲ ਹਰ ਇਕ ਹਮ ਕੇ ਪਯਾਰਾ ਹੈ।
ਮੁਨਕਿਰ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਸੇ ਵਹ ਦੁਸ਼ਮਨ ਹਮਾਰਾ ਹੈ।
ਭਗਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਜੋ ਭੀ ਪਸਾਰਾ ਹੈ।
ਰਾਜਾ ਹੈ ਸ਼ਾਹ ਹੈ ਹਮੇਂ ਇਸ ਸੇ ਕਿਨਾਰਾ ਹੈ।
ਕਰਤਾਰ ਕੇ ਰਿਝਾਏਗਾ ਜੋ ਪਾਸ ਹੈ ਵਹੀ।
ਪੂਜੇਗਾ ਬੁਤੋਂ ਕੋ ਜੋ ਬਸ਼ਰ ਨਾਸ ਹੈ ਵਹੀ। (ਚਲਦਾ)

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਛੋਟੇ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 15 ਮਾਰਚ 2014 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-107

ਅੰਮੜੀ ਬਹਿ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਗ ਦੀ ਕਰੇ ਤਿਆਰੀ।
ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਤਰਕਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰੁਕੀ ਨਾ ਕੰਮ ਦੀ ਵਾਰੀ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-105

ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਰਮ ਨਾ ਕੋਈ,
ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ।
ਆਪਣੀ ਧੁਨ ਵਿਚ ਮਸਤ ਜੋ ਰਹਿੰਦਾ,
ਹੈ ਅਸਲੀ ਇਨਸਾਨ।
ਬਾਣਾ ਪਾ ਜੋ ਹੰਕਾਰੀ ਹੋ ਗਏ,
ਮਸੰਦ ਉਹ ਅਖਵਾਣ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਗੁਰਬਤਾਂ ਨੇ ਖਾ ਲਈ ਹੈ
ਉਹੋ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ।
ਲੋੜਾਂ-ਬੁੜਾਂ ਕੱਢੀ ਜਾਣ
ਰੋਜ਼ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ।
ਪੁੱਛ ਨਹੀਂ ਕਿਤੇ ਵੀ,
ਭਾਵੇਂ ਕਿਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣ।

-ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਰੀਮਾਂਟ

ਸੱਚ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ
ਉਦਮ ਅੱਗੇ ਲੱਛਮੀ, ਪੱਖੇ ਅੱਗੇ ਪੌਣ।
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਇਹੋ ਨਿਸ਼ਾਨੀ
ਕਿਰਤ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰੇ ਕੌਣ।
ਬਾਰ ਪਰਾਏ ਬੈਸਣਾ ਸਾਈਂ ਮੁਝੇ ਨਾਂਹ ਦੇਹ
ਵਾਲਾ ਸੱਚ ਹੋਇਆ।
ਹੱਥ ਅੱਡਣ ਤੋਂ ਮਿਹਨਤ ਚੰਗੀ
ਮਿਹਣਾ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਇਆ।

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨਰਪੁਰੀ
ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

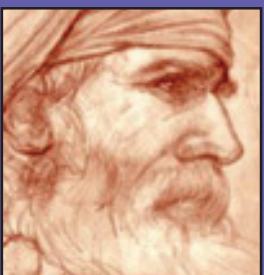
ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ 104

ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਦਾ ਮੈਦਾਨ,
ਦੇਖੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜਹਾਨ
ਆਇਆ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ ਜੋਸ਼,
ਕਿਤੇ ਖੋ ਨਾ ਬੈਠੇ ਹੋਸ਼!
-ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਸੈਪਲਾ, ਐਲ.ਏ.

ਦੇਖੋ ਸਿੰਘ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼ੇਰ ਦੁੱਲਾ
ਚਿਹਰੇ ਛਾਇਆ ਜਲਾਲ ਕਮਾਲ ਦਾ ਏ।
ਦੇਗ ਤੋਗ ਦਾ ਧਨੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਪੇ
ਪੂਰਾ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੁੱਤ ਅਕਾਲ ਦਾ ਏ।
-ਬੱਲੀ ਸਿੰਘ ਸੈਨ ਹੋਜੇ

ਹਿਟਲਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਿਲਾਮੀ

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ: ਨਾਜ਼ੀ ਨੇਤਾ ਐਡੋਲਫ ਹਿਟਲਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵਾਲੀ 'ਮੀਨ ਕੈਫ' ਦੀਆਂ ਦੋ ਦੁਰਲੱਭ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੇਟ.ਡੀ. ਸੈਂਡਰਸ ਆਕਸਨਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਆਨਲਾਈਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਖੰਡਾਂ 'ਤੇ ਹਿਟਲਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜੋਸੇਫ ਹੋਬੇਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਸੰਭਾਵਿਤ 1925 ਤੋਂ 1926 ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਦੇ ਤੌਹਫੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜੋਸੇਫ ਨੂੰ ਉਪਹਾਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਲਾਸਾਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਹਕੀਮ ਅੱਲਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਜੋਗੀ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ 'ਸ਼ਹੀਦਾਨਿ-ਵਫ਼ਾ' ਅਤੇ 'ਗੰਜਿ-ਸ਼ਹੀਦਾਂ' ਵਿਚ ਬੀਰ ਰਸ ਅਤੇ ਕਰੁਣਾ ਰਸ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਇਸ ਦਰਦ-ਏ-ਜ਼ਿਕਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਸਾਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੜਾ ਉਚਾ ਮਰਤਬਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਮਰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 63 ਫੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ 20 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਲੋਕ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਨ।

ਇਹ ਸਰਵੇ ਵਿਚ ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 63 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ 19 ਫੀਸਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਨ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸਰਵੇ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਵੇ 7 ਦਸੰਬਰ, 2013 ਤੋਂ 12 ਜਨਵਰੀ, 2014 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਰੁਚੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ 138 ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ (ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ.) ਵੋਟਰ ਬਣੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੇ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਹੀ ਵੱਟਿਆ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵੋਟ ਦੀ ਥਾਂ ਨੋਟ ਨਾਲ ਮਦਦ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਵੋਟਰ ਬਣਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ 28 ਰਾਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਰਲਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ 11448 ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੋਟਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ 138 ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੋਟਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 89 ਪੁਰਸ਼ ਤੇ 49 ਮਹਿਲਾ ਵੋਟਰ ਹਨ। ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਥੇ

ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੋਟ ਪਰਚੀ ਨਾਲ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਵੋਟਿੰਗ ਦਾ

ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 1700 ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਇਧਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਣਵਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਦੋਆਬੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ 18 ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਵੀ ਇਕ ਵੀ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ-ਇਕ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੋਟਰ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ 112 ਤੇ ਗੋਆ ਵਿਚ 27 ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਰ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਤ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੋਟਰ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੀ ਹੱਕ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵੋਟਿੰਗ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਆਨਲਾਈਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ।

ਫਿਨਲੈਂਡ ਵਿਚ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿੱਤਿਆ

ਲੰਡਨ: ਫਿਨਲੈਂਡ ਦੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਉਸ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਮਕ ਇਸ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਿਛਲੇ

ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੇਢਲੀਆਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਕਾਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਦੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਕੰਮ 'ਤੇ ਪੱਗਬੰਨੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆ ਸਕੇਗਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਣੀ ਫਿਨਲੈਂਡ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਾਹਮਣੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ 'ਚ 5 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਦਫਨਾਇਆ

ਰਿਆਧ: ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੀ ਕਤੀਫ਼ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਬੂਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2010 ਵਿਚ ਇਕ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ 'ਤੇ ਤਸੱਦਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦਫਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਰਬ ਨਿਊਜ਼ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਸਥਿਤ ਪੂਰਬੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਕਤੀਫ਼ ਵਿਚ ਸਫਵਾ ਦੇ ਇਕ ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਅਲੀ ਹਬੀਬ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ-ਸੜੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ।

ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਰਾਬ ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸਤ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਖੇਤ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੇਤ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਪੰਜ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੇਖੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ ਦੀ ਧੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ

ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ 'ਤੇ ਤਸੱਦਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੀ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 25 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਸੰਘੀ ਜੱਜ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਹੇਗ ਅਹਿਦਨਾਮੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੱਜ ਜੇਮਜ਼ ਈ. ਬੋਸਬਰਗ ਨੇ 28 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 14 ਅਪਰੈਲ, 2014 ਤੱਕ ਸੰਮਨ ਤਾਮੀਲ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਵੇ। 'ਸਿੱਖਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸ.ਐਫ.ਜੇ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭਿਜਵਾਉਣ ਲਈ ਮੋਹਲਤ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੇਗ ਸਰਵਿਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ 'ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ' ਦੀ ਇਕ ਨਕਲ ਵੀ ਲਾਈ ਸੀ।

ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡਰਾਈਵਰ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਮੈਲਬਰਨ: ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਬਦਲੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਜੀਅ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਬੱਚਾ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ 27 ਸਾਲਾ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਜੋਬਨਦੀਪ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿਚ ਇਕ 37 ਸਾਲ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਕ 33 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਤੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਇਕ 9 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਲੜਕਾ ਵਾਲ-ਵਾਲ ਬਚ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਾਦਸੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਰ ਤੇ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਹਾਦਸਾ ਇੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਕ ਕਾਰ ਨੂੰ 40 ਮੀਟਰ ਤਕ ਘੁਸੀਟਦਾ ਲੈ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਆਬੂਧਾਬੀ ਵਿਚ 13 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਬੂਧਾਬੀ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ 13 ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 27 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਬੂਧਾਬੀ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹਾ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 27 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਉਹ ਵਕੀਲ ਸਮੇਤ ਆਬੂਧਾਬੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਗਏ

ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ 7 ਮਾਰਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਬੂਧਾਬੀ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪੁੱਤਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰਲੇਬੇਟ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੋਹਰ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਰਾਏਪੁਰ ਤਿੰਨੋਂ ਬਲਾਚੌਰ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵੀਰ ਰਾਮ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਘਾਹ ਮੰਡੀ ਜਲੰਧਰ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮੱਲ੍ਹਾਂ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਧਰਮਪਾਲ ਵਾਸੀ ਗੁਤਪਤ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, ਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਚੱਕਦਾਨਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਝਲਮਣ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਢਾਹਾਂ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਬੰਦ ਹਨ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ 50 ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੌਲਤਮੰਦ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਰੀ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੇ 50 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 26 ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ, ਦੋ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਦੋ ਰੂਸ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਚੀਨ, ਮਿਸਰ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਇਰਾਨ, ਇਜ਼ਰਾਇਲ, ਨਾਰਵੇ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ, ਸਲੋਵਾਕੀਆ, ਸਵੀਡਨ, ਯੂ.ਏ.ਈ. ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਮਿੱਤਲ ਦਾ ਨਾਂ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ 10.2 ਅਰਬ ਪਾਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਹਿੰਦੂਜਾ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 7.2 ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜੋ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲਿਸ ਦੇ ਕੋਲ 3000 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਅਨਿਲ ਅਗਰਵਾਲ ਜਿਸ ਕੋਲ 1.6 ਅਰਬ ਪਾਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਵੀ ਮੇਅ ਫੇਅਰ ਵਿਖੇ 200 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ 27ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲੋਹੀਆ ਕੋਲ 1.5 ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜੋ 28ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਜੈਗਸਟਨ ਵਿਖੇ 570 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ 2004 ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਘਰ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਧਨਾਵ ਸਰ ਅਨਵਰ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 1.1 ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਦੀ ਹੈ ਜੋ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬ੍ਰੈਡਫੋਰਡ ਆਇਆ ਸੀ। ਬਰਮਿੰਘਮ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਬੋਪਾਰਾਏ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵੀ ਧਨਾਵ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 1.1 ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ।

ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਕੈਨੇਡਾ ਫੇਰੀ ਉਪਰ ਆਏ ਤੇ ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਅਝਿਕੇ ਚੜ੍ਹੇ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੱਟੜ ਹਮਾਇਤੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਾਬਕਾ ਖਾੜਕੂ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵਤਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਚਾਰਜ਼ੇਈ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 1985 ਦੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸੇ ਮਗਰੋਂ 2003 ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਰੁੱਪ ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ. ਗਿੱਲ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੇ 1994 ਵਿਚ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੁਣਵਾਈ

ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ 1985 ਦੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਟਰਾਇਲ ਮੌਕੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਯਾਰਡ ਦੇ ਜਾਂਚਕਾਰ ਕੀਥ ਵੈਸਟਨ ਨੂੰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗਿੱਲ ਦੀ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ. ਗਿੱਲ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਇਆ ਪਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਪਸੀ ਮੌਕੇ ਬਾਰਡਰ

ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਰਫਿਊਜੀ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 2001 ਵਿਚ ਵੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੇਰੰਗ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਬਾਰਡਰ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਫਸਰ ਕਮਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਵਰਗੀਆਂ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਸੀ। ਸ. ਗਿੱਲ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦਰਜਾ ਗਵਾ ਬੈਠਾ। ਸ. ਗਿੱਲ ਦੇ ਦੋ ਲੜਕੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੇ ਪੰਜ ਧੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਂਡ੍ਰਿਮ ਬਜਟ (ਲੇਖਾ ਅਨੁਦਾਨ) ਲਈ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ 'ਖੁਸ਼ਕ ਧਰਤੀ' ਦਾ ਹੀ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਉਤਪਾਦਕ ਖਰਚ ਵਿਚ 1.5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਰਗ ਦੀ ਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗ਼ਰੀਬ ਪੱਖੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਵਿਚ 31 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਮਿਡ-ਡੇ ਮੀਲ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਵਿਚ 11 ਫ਼ੀਸਦੀ, ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਖਰਚ ਵਿਚ 7 ਫ਼ੀਸਦੀ, ਸਫ਼ਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਖਰਚ 46 ਫ਼ੀਸਦੀ, ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਹੋਣ

ਪ੍ਰਭੂਲ ਬਿਦਵਈ

ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਵਿਚ 12 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਲਥ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚ ਵਿਚ 13 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2013-14 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਉਂਦੇ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਖਰਚ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਬਜਟ ਅੱਧਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖਰਚ ਵਿਚ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁ ਧਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਖਰਚ ਘਟੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰੀ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਘਟਾ ਕੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਅਤੇ ਉੱਚ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਰੰਜਿਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰਾਂ, ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਓਵਨ, ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ. ਪਲੇਅਰ ਅਤੇ ਵੈਕਿਊਮ ਕਲੀਨਰਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ/ਲੈਪਟਾਪ ਵੀ ਸਸਤੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 10 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਲਈ 'ਇਕ ਹੈਕ ਇਕ ਪੈਨਸ਼ਨ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਵਾਲੀ ਕਟੌਤੀ ਅੱਗੇ ਫਿੱਕੀਆਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦੋ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ 4 ਤੋਂ 6 ਫ਼ੀਸਦੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਸ.ਯੂ.ਵੀਜ਼. (ਸਪੋਰਟਸ ਯੂਟੀਲਿਟੀ ਵਹੀਕਲਜ਼) ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਵਾਹਨ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਉਤਨੀ ਹੀ ਡਿਊਟੀ ਵਧੇਰੇ ਘਟਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਘਟਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ 1100-3000 ਰੁਪਏ

ਲੀਹ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਡੀ

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮੋਟਰੀਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਭੀੜ-ਭੜੱਕਾ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘਟੇਗੀ। ਹਵਾ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧੇਰੇ ਫੈਲੇਗਾ ਅਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸਾਲਾਨਾ 1,40,000 ਮੌਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਏਡਜ਼ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਇਕ-ਚੌਥਾਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਹਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਦਰ 10.5 ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰ 2 ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

ਤੱਕ ਸਸਤੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਨੈਨੋ 4500 ਰੁਪਏ, ਮਾਰੂਤੀ ਆਲਟੋ ਵਰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ 1000-12000, ਸੇਡਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਮੱਧ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ 24000-36000 ਅਤੇ ਐਸ.ਯੂ.ਵੀਜ਼. ਰੂਪੀ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ 34000-76000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸਸਤੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਟੋ ਮੋਬਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ। 2008 ਵਿਚ ਵੀ ਜਦੋਂ ਨੈਨੋ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਐਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵਾਹਨ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਉੱਚ ਵਰਗ ਨੂੰ ਰਿਝਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਚੁਣਾਵੀ ਭਵਿੱਖ ਸੰਵਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮੋਟਰੀਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਭੀੜ-ਭੜੱਕਾ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘਟੇਗੀ। ਹਵਾ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧੇਰੇ ਫੈਲੇਗਾ ਅਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸਾਲਾਨਾ 1,40,000 ਮੌਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਏਡਜ਼ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਇਕ-ਚੌਥਾਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਹਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਦਰ 10.5 ਹੈ,

ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰ 2 ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸ਼ਹਿਰ ਬੀਜਿੰਗ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬੇਹੱਦ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਹਰ ਤੀਜਾ ਬੱਚਾ ਸਾਹ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ 10 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿਚ ਇਹ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸਾਲਾਨਾ 10 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਨਪ ਰਿਹਾ ਖਪਤਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨ, 'ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਭਰਮ', ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ 30 ਤੋਂ 55 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੱਕ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਾਈ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਵਾਹਨ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਮਸਾਂ 5 ਤੋਂ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਗਿਆ ਕਰਨਗੇ।

ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ 'ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਮਿਸ਼ਨ ਪਲਾਨ' ਅਧੀਨ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛਲਾ ਮੰਤਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸਥਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਤਰਜੀਹਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਕੁਸ਼ਲ, ਮਹਿੰਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸਾਧਨ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 10 ਬਣਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਰਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ 75 ਫ਼ੀਸਦੀ ਥਾਂ ਘੋਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਕੁੱਲ ਆਵਾਜਾਈ ਲੋੜ ਦਾ ਮਸਾਂ 5 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਸਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ 5 ਤੋਂ 7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਥਾਂ ਘੋਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ 45 ਤੋਂ 60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਸੜਕ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਥਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਕੀਮਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਾਰ ਮਾਲਕ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਸਾਂ 300 ਰੁਪਏ

ਸਾਲ ਦੀ ਹਾਸੇਹੀਟੀ ਦਰ ਨਾਲ ਰੋਡ ਟੈਕਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਾਹਨ, ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਕਸ ਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ 2.6 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਾੜੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ, ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਕਾਰਾਂ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲੋਂ 6 ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉਰਜਾ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਂਗ ਧੂੰਆਂ ਆਦਿ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਐਸ.ਯੂ.ਵੀਜ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰਾਂ ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਈਧਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਰਾਂ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਬਸਿਡੀ ਹੱਤਪ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਕਰੀਆਂ ਕੁੱਲ ਕਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਧੀਆਂ ਡੀਜ਼ਲ ਕਾਰਾਂ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਡੀਜ਼ਲ ਪੈਟਰੋਲ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਲਫਰ ਆਦਿ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਨਿਯਮ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 2016 ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2021 ਤੱਕ ਲਈ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੌਥੀ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਹੀ 'ਕੁਆਡਰੀਸਾਈਕਲਜ਼' ਨਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਤੁੱਛ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਸਲ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਕਾਰ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਕਦਮ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕੁਆਡਰੀਸਾਈਕਲਜ਼' ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਸਸਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਆਉਣਗੇ ਹੀ; ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਧੇਰੇ ਹਾਦਸੇ ਵੀ ਵਾਪਰਨਗੇ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਉਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ਜੋ ਸਿੰਗਪੁਰ, ਸ਼ੰਘਾਈ ਅਤੇ ਬੀਜਿੰਗ ਆਦਿ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਟੈਕਸ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਾਲਾਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਟਾਕ ਅਤੇ ਜਿਸਤ ਨੰਬਰ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਬਦਲਵੇਂ ਦਿਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਭਾਰੀ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਵਾਹਨ ਮੁਕਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਦਿਨ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਕੁਸ਼ਲ, ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਵਾਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਔਖੀ ਘੜੀ

ਸਾਂਝੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਉੱਠਦੇ-ਬੈਠਦੇ ਭਾਰੀ

ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਥੇ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਸਭ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਥਿਕ ਟੈਕ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਥਿਕ ਟੈਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਨਤਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

20 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਥਚਾਰਾ, ਕਾਨੂੰਨ, ਗ੍ਰਹਿ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ

ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਟਾਫ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਵਧਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਉਥੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਫਿਸ ਆਵਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ! ਅਜੇ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਆਇਆਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੋਇਆ ਹੈ?

ਵਿਭਾਗ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਖੁਰਾਕ ਨੀਤੀਆਂ ਆਦਿ ਲਈ ਅਗਲੇ 4 ਸਾਲ ਦਾ ਰੋਡਮੈਪ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 20 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਰਾਜ

ਹੁਣ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜਨਾਬ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ, ਆਗੂ ਬਣਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਬੜੀ ਔਖੀ ਘੜੀ ਹੈ। ਉਹ

ਅਜੇ ਜੁਝ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਫੌਜ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੌਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਜਮਾਇਤ-ਇਸਲਾਮੀ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਫਲ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਯਕੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ; ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਮ.ਕਿਊ.ਐਮ. ਇਕੱਲੀ ਸਿਆਸੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ ਗਈ। ਐਮ.ਕਿਊ.ਐਮ. ਦੇ ਆਗੂ ਅਲਤਾਫ਼ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਫੌਜ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਭਾਲ ਲਵੇ।

ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ (ਐੱਨ) ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਹੁਣ 8 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ (ਐੱਨ) ਨੂੰ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਮਾਮਲੇ

ਮਹਿਮੂਦ ਸ਼ਾਮ

ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਗਈ। ਹੁਣ 8 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤਣ ਪਿੱਛੋਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦ ਹੁਣ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਹ ਲੜਾਈ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਦ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਡਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ

ਡਬਲ ਸਟੋਰੀ ਪੰਜ ਬੈਡਰੂਮ ਘਰ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ। ਮਹਿਮਾਨ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਿਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਚਾਚੀਆਂ, ਤਾਈਆਂ ਤੇ ਭਰਜਾਈਆਂ ਦਿਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। “ਸਾਡੀ ਜੀਤੋ ਤਾਂ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਐ। ਸਾਡੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਤਾਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜ ਬੈਡਰੂਮ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।” ਇਕ ਤਾਈ ਬੋਲੀ।

“ਲੈ ਦੇਖ! ਆਉਂਦੀ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਧੌਕੇ ਖਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਸੱਚੀ ਇਹ ਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਣੀ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਐ।” ਦੂਜੀ ਚਾਚੀ ਵੀ ਸੁਣਾ ਗਈ।

“ਹਰੀ ਸਿਆ! ਸੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਗੱਭਰੂ ਐ, ਭਲਾ ਅੱਜ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦੇ।” ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਚਾਚੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਬਾਈ! ਹਰੀ ਸਿਉਂ ਦੀ ਧੀ ਵੀ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਹੁ ਦੇਖ ਪਤਲੀ ਜਿਹੀ, ਲੰਮੀ ਸੋਹਣੀ... ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੀ ਐ।” ਦੂਜੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।

ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਅੱਜ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਜੇ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹੋ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਿਥੋਂ ਤੁਰਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਵੀ ਉਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ...

ਖਾਤਕੂ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ‘ਤੇ ਸੀ। ਜ਼ਾਲਮ ਤੇ ਲਾਲਚੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਕੁਝ ਖੱਟਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੇ। ਤਸੱਦਦ ਕਰਦੇ ਤੇ ਮੋਟੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਲੈ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ। ਜੇ ਰਕਮ ਨਾ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਗੱਭਰੂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਘ-ਸੁੱਘ ਨਾ ਮਿਲਦੀ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿਤਾ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦਾ ਸਿਰਕੱਢ ਆਗੂ ਸੀ। ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨਾ, ਤਸੱਦਦ ਕਰਨਾ, ਫਿਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਆਮ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੈ ਗਈ। ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵਾਹਵਾ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੇ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਫੀ ਸੀ ਪਰ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਢ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪਿਉ

ਬੱਝਿਆ ਰਹੇ ਯਕੀਨ ਵੇ ਬੱਲਿਆ...

ਪੁੱਤ ਕਮਾਉ ਸਨ ਪਰ ਸਮਾਂ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਣ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਘਰ ‘ਤੇ ਕਹਿਰ ਟੁੱਟ ਪਿਆ। ਖਾਤਕੂ ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘੱਟ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕੋਈ ਨਾਲ ਨਾ ਖੜ੍ਹਿਆ।

ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਆਉਣਾ ਘਟਣ ਲੱਗਾ। ਮਾਂ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਕ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, ਪਰ ‘ਦੇਖਾਂਗੇ’ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਨਾ ਵਧਿਆ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਦਿਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਪੈਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੀ ਸਭ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਏ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਰਸੋਈ ਦੇ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਸਾਂਭ ਲਿਆ। ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ, ਗਏ ਹੋਏ ਮੁੜਦੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਰੱਬ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਆ ਕੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਾਸਾ ਪਲਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਵੀ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ।

ਬੋੜ੍ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਉਹ ਖੇਤ ਜਾਂਦਾ, ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਮੁੜ ਆਉਂਦਾ। ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵੱਸਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਪਰ ਮਾਂ ਨੇ ਮਸਤਾ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਬੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘਿਆ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਧੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਕਾ ਧਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਕਰਨੇ ਪੈਣੇ ਹਨ। ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸਤੇ ਰੁਪਏ ਭਰ ਦਿੱਤੇ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਿਆ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਹਫ਼ਤਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਗਾਂਹ ਮੰਡਿਆਂ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਪਗਡੰਡੀ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਰਾਹ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਖੁਦ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਟਰੱਕ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਮਿਹਰ ਪਈ। ਉਸ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟਰੱਕ-ਸ਼ਾਪ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਫ਼ਿਊਜੀ ਕੇਸ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਪਹਿਲੀ ਤਰੀਕੇ ਹੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣੀ। ਰਿਫ਼ਿਊਜੀ ਕੇਸ ਲਟਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਟਰੱਕ ਚਲਾਉਣ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਚੰਗੇ ਡਾਲਰ ਕਮਾਏ, ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ। ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। “ਹੋਵੇ ਏਕ ਹੋਵੇ ਨੇਕ” ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਮਾਂ ਨੂੰ ਭਾਅ ਗਈ ਸੀ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬੱਸ ਇਕ ਹੀ ਦੁੱਖ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਸ ਕਮਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਹੁਣ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਪਣੀ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ, ਘਰਵਾਲੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਦਿਲ ਕਾਹਲਾ ਪੈਂਦਾ ਪਰ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਂਦੀ। ਇਥੇ ਆਇਆਂ 15 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇ! ਅੱਗਿਉਂ ਹਰ ਕੋਈ ਟਿੱਚਰ ਕਰਦਾ।

ਮਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ, “ਪੁੱਤ ਆ ਜਾ। ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਗਏ। ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਬੇਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਰੋਤੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੇਰੀ ਵਹੁਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਜੁਲਫਾਂ, ਬੱਗੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਮੌਤ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।” ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਤਨਾਂ ਵੱਲ ਪਰਵਾਜ਼ ਭਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਜਦ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਗ੍ਹਾ ਹਨੇਰੇ ਮਨ ‘ਚ ਚਾਨਣ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ 18 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਹਰਾ ਪੱਤਾ ਉਡੀਕਦਿਆਂ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਮਨ ਦੇ ਅਕਾਸ਼ ‘ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਬੱਦਲੀ ਛਾ ਗਈ। ਬੰਜਰ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਚਾਰ ਬੂੰਦਾਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਟਰੱਕ-ਟਰਾਲਾ ਵੇਚ ਕੇ ਮੈਂ ਵਤਨ ਮੁੜ ਜਾਵਾਂ। ਉਹ ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚੋਂ ਉਠਾ ਦਿੱਤਾ। “ਹਰੀ ਸਿਆ! ਪੁੱਤ ਤੇਰੀ ਬੁਰਜ ਵਾਲੀ

ਮਾਸੀ, ਸਿਆਟਲ ਤੋਂ ਬੋਲਦੀ ਆ। ਵੇ ਪੁੱਤਾ! ਮੁੜ ਜਾਹ ਵਤਨਾਂ ਨੂੰ। ਜਾ ਕੇ ਮਿਲ ਲੈ ਆਪਣੀ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ ਨੂੰ। ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲੈ ਜਾ ਕੇ। ਉਸ ਬੋਗਾਨੀ ਧੀ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ? ਐਨੇ ਲੰਮੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ? ਧੀ ਤੇਰੀ ਮੁਟਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਐ। ਪੁੱਤ ਤੇਰਾ ਗੱਭਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਕੋਈ ਉੱਨੀ-ਇਕੀ ਹੋ ਗਈ, ਫਿਰ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰੇਗਾ।” ਮਾਸੀ ਬੋਲਦੀ ਗਈ।

“ਮਾਸੀ, ਮੈਂ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ... ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਇਥੇ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਐ। ਤੂੰ ਕਦੇ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇਥੇ ਕਰਵਾ ਦਿੰਨੀ ਆਂ, ਜਾਂ ਤੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਮਰੀਕਾ ਕਰਵਾ ਦਿੰਨੀ ਆਂ।” ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਿਵੇਂ ਅੱਕਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਮਾਸੀ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਰਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਦੇਖ ਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਟਰੱਕ ਦਾ ਕੁਝ ਦੇਖਣ ਲਈ ਥੱਲੇ ਵੜ ਗਿਆ। ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਫਿਰ ਵੱਜੀ। “ਮਾਸੀ, ਹੁਣ ਕੀ ਸੱਪ ਸੁੱਘ ਗਿਆ?” ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਅਚਾਨਕ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਫੋਨ ਦੀ ਸਕਰੀਨ ‘ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਨੰਬਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦਫਤਰੋਂ ਸੀ। “ਹੈਲੋ ਮਿਸਟਰ ਸਿੰਘ, ਮੁਬਾਰਕ ਹੋ। ਆਪ ਕਾ ਕੇਸ ਨਾਈਨ ਸਰਕਟ ਨੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ।” ਗੁਜ਼ਾਰਾਤ ਕੁੜੀ ਦੇ ਬੋਲ ਖੰਡ ਨਾਲੋਂ ਮਿੱਠੇ ਸਨ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਟਰੱਕ ਬੱਲਿਉਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਅਰਦਾਸ ਲਈ ਜੋੜੇ। ਬੱਸ, ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਝੜੀ ਹੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵੱਲ ਹੋ ਤੁਰਿਆ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਹਰੀ ਸਿਉਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਲੈ ਬਈ ਹਰੀ ਸਿਆ! ਤੇਰੀ ਕੀਤੀ ਤਪੱਸਿਆ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਭਰ ਦੇ ਹੁਣ।” ਵਕੀਲ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਆ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੰਜ ਬੈਡਰੂਮ ਘਰ ਖਰੀਦ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਕਾਰ ਖਰੀਦ ਲਿਆਇਆ। ਉਹਨੂੰ ਪੇਪਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਪੇਂਡੂਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯਾਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਵੀ ਆਉਣ ਲੱਗੇ... “ਬਾਈ! ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸੀ।” ਇਕ ਚਾਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਵੇ ਹਰੀ ਸਿਆ! ਮੁੰਡਾ ਵਿਆਹੁਣ ਲੱਗਿਆ

ਮੂੰਹ
ਆਈ
ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ
ਫੋਨ: 916-273-2856
www.boparaisudhar.com

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੀ। ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦੀ ਐ। ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣੈ। ਦਾਜ ਵੀ ਬਥੇਰਾ ਦਿਵਾ ਦਿਆਂਗੀ।” ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਤਾਏ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ, “ਹਰੀ ਸਿਆ! ਪੁੱਤਰਾ ਤੂੰ ਤਾਂ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਐ?” ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਤਾ ਕੁ ਤਲਖੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, “ਤਾਇਆ ਜੀ! ਤੁਹਾਡਾ ਫੋਨ ਜੋ ਰੋਜ਼ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।”

“ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ... ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਆ ਗਏ, ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਗੋਤਾ ਮਾਰਿਉ। ਨਾਲੇ ਆਪਣੀ ਤਾਈ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਵੱਲ ਨਿਗ੍ਹਾ ਕੱਢ ਜਾਇਉ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਤਕੀ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਸੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਕੋਈ ਨਾ ਸਾਡਾ ਮੁੰਡਾ ਆਉਣ ਵਾਲੈ।” ਤਾਇਆ ਆਪਣੀ ਵਿਉਂਤ ਸੁਣਾ ਗਿਆ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਦੇ ਸੱਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ‘ਹਾਂ’ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੈਣ ਗਿਆ। ਆਪ ਤੋਂ ਉਚੇ ਹੋਏ ਪੁੱਤ ਧੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਗੱਭਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਇਆ। ਜਿਹੜੇ ਉਹਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਤੋਰਦੇ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਪਰ ਸਿਆਟਲ ਵਾਲੀ ਮਾਸੀ ਨਾ ਆ ਸਕੀ। ਉਸ ਨੇ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਹੀ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬੱਸ ਐਨਾ ਹੀ ਆਖਿਆ, “ਭਾਈ ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਾਹਲਾ ਜ਼ਿੰਦੀ ਐ। ਪੇਪਰ ਬਣਾ ਕੇ ਈ ਹਟਿਆ।”

“ਮਾਸੀ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਕਲਗੀ ਵਾਲੇ ‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਮੇਰਾ ਭਰੋਸਾ ਟੁੱਟਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਆਈ ਗਰੀਬ ਦੇ ਘਰ ਚਰਨ ਪਾ ਜਾਈ।” ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਵੀਹ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਹਰੀ ਸਿਉਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਖੇਤਾ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ-ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੀਲਾ ਤੇ ਅਮਰਜੋਤ

ਟਿੱਡ ਖੂਹ ਦੀ ਵਾਂਗੂੰ ਤੂੰ ਆਈ ਸੀ ਭਰਕੇ ਤੁਰ ਚੱਲੀ ਜਿੰਦਗੀਏ ਨੀ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਕਰਕੇ। ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਇਸ ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਸਾਥੋਂ ਵਿਛੜਿਆਂ ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਰੂਹ ਕੰਬ ਉਠਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਖੱਟਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਬੋਤੋ ਲੋਕ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸੋਰੀ
ਫੋਨ: 91-98764-74671

ਮਹਾਨ ਗਾਇਕ ਜੋਤੀ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਅਮਰ ਨੇ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੀਲਾ ਦਾ ਜਨਮ 21 ਜੁਲਾਈ 1960 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੁੱਗਰੀ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਸ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ।

ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਲੰਬਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਫਲੈਟ ਚਲਾਉਣ ਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਦੱਪਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਢੋਲਕ ਮਾਸਟਰ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਟਿੱਕੀ ਦੇ ਮਿਲਾਉਣ ‘ਤੇ ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੱਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਸਤਾਦ ਧਾਰਿਆ। ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲਿਖਿਆ ਗੀਤ ‘ਨੀ ਮੈਂ ਡਿੱਗੀ ਤਿਲਕ ਕੇ ਛਤੋ ਜੇਠ ਨੇ ਚੁੱਕੀ’ ਜੋ ਕਿ ਉਸਤਾਦ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੱਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਨੀਆ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹਿੱਟ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਨਾਮ

ਗੀਤਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੱਦਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਨੀਆ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ, ਜਗਮੋਹਣ ਕੌਰ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਨਜ਼ੀਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਕੇ.ਐਸ. ਕੂਨਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮਿਲਾ ਪੰਮੀ ਨੇ ਵੀ ਗਾਏ।

ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਨੀਆ ਨਾਲ ਚਾਰ ਗਾਣਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਈ.ਪੀ. ‘ਟਕੂਏ’ ਤੇ ‘ਟਕੂਆ ਖਤਕੇ’ ਅਤੇ ‘ਬਾਪੂ ਸਾਡਾ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ’ ਕਰਵਾਏ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੰਪਨੀ ਐਚ. ਐਮ. ਵੀ. ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੇ ਹੱਦ ਬੰਨੇ ਟੱਪ ਗਏ। ਫਿਰ ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਸੈਟ ਅਮਰਜੋਤ ਨਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਜੋ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 17 ਮਾਰਚ 1959 ਨੂੰ ਡੋਗਰ ਬਸਤੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਕੌਰ ਤੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਅਮਰਜੋਤ ਇਕ ਚੰਗੀ ਖਿਡਾਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਚਮਕੀਲੇ ਨਾਲ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰਜੋਤ ਦੇ ਕੁਝ ਦੋਗਾਣੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡੀ ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਵਿਚ ਵੀ ਅਮਰਜੋਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ।

ਅਮਰਜੋਤ ਨਾਲ ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੀਤ ‘ਹਾਏ ਰੱਬਾ ਵਿਚ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਮੈਂ ਫੀਅਟ ਵਰਗੀ ਅਤ’ਗੀ’ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਜੋਤੀ ਦੇ ਕੁੱਲ 68 ਦੋਗਾਣੇ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਗੀਤ ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਸੋਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਏ। ਬਹੁਤੇ ਦੋਗਾਣੇ ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖੇ ਹੀ ਗਾਏ। ਇਕ ਦੋਗਾਣਾ ‘ਭਾਬੀਏ ਭਰਿੰਡ ਰੰਗੀਏ’ ਪਾਲੀ ਦੇਤਵਾਲੀਆ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਗਾਇਆ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ

ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਗੀਤ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਨ. ਗੁਲਾਟੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਏ।

ਇਸ ਜੋਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਐਲ.ਪੀ. ‘ਜੀਜਾ ਲੱਕ ਮਿਣ ਲੈ’ ਜੋ ਕਿ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਵਿਕਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਿੱਟ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਚਮਕੀਲੇ ‘ਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਦਾ ਲੇਬਲ

ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੀਲਾ ਤੇ ਅਮਰਜੋਤ

ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ 21 ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਗੀਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤਕਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿਵੀਆ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੁੰਦੀ ਅਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਸੱਚ ਹੂਬਹੂ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਜੋ ਕੁਝ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ‘ਤੇ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ

ਅਸੀਂ ਲੱਚਰ ਗਾਇਕ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਲੋੜ ਹੈ, ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਐਵਾਰਡ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਵੀ ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸਿੰਗਰ ਚਮਕੀਲੇ ਦੀ ਤਰਜ ‘ਤੇ ਗਾ ਕੇ ਹਿੱਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਦੁਬਈ, ਬਹਿਰੀਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਗਰਾਮ ਵੀ ਲਾਏ। ਅਮਰਜੋਤ, ਸੋਨੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਅਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ਼ਾ ਕਿਰਨ ਅਤੇ ਹਰਨੀਤ ਨੀਤੂ ਨਾਲ ਵੀ ਗਾਇਆ। ਚਮਕੀਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਹਨੇਰੀ ਬਣ ਕੇ ਬੁੱਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਭੂਤਨੀ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਚਮਕੀਲਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਏਨਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਅਖਾਤਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ‘ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। 25 ਨਵੰਬਰ 1987 ਨੂੰ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਆਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ‘ਪਟੋਲਾ’ ਦੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ‘ਚ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੀਲਾ ਤੇ ਅਮਰਜੋਤ ਦਾ ਸਟੇਜ ‘ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਗਾਣਾ ‘ਪਹਿਲੇ ਲਲਕਾਰੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਡਰ ਗਈ’ ਸੀ।

8 ਮਾਰਚ 1988 ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਸਮਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਇਹ ਜੋਤੀ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਢੋਲਕ ਮਾਸਟਰ ਬਲਦੇਵ ਦੇਬੂ, ਪੇਟੀ ਮਾਸਟਰ ਹਰਜੀਤ ਗਿੱਲ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰ ਗਈ। ਬੋਤੋ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਜੋਤੀ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਟੇਪ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੋਲੇ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਸਰੋਤੋ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਸ ਜੋਤੀ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। 8 ਮਾਰਚ 2014 ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਪਿੰਡ ਦੁੱਗਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 26ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬਾਰਹਮਾਹਾ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦੇ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਰਾਗ ਮਾਝ ਵਿਚ ਬਾਰਹਮਾਹਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰਾਗ ਤੁਖਾਰੀ ਵਿਚ। ਬਾਰਹਮਾਹਾ ਪੁਰਾਣੇ ਕਵੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਘੋੜੀਆਂ, ਸੁਹਾਗ, ਕਰਹਲੇ, ਕਾਮਣ, ਅਲਾਹੁਣੀਆਂ ਆਦਿ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਰਹਮਾਹਾ ਵੀ ਆਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਚੇ ਰਾਗ ਤੁਖਾਰੀ ਵਿਚ ਬਾਰਹਮਾਹਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਦੇਸੀ ਸੂਰਜੀ ਵਰ੍ਹਾ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨੇ ਚੇਤਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਕਾਰਨ ਸਤਵੀਂ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਹਰਰਾਇ ਦਾ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਵੀ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਇਸ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਜੋ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਰੁੱਤ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਰਾਗ ਤੁਖਾਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਰਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਰਾਗ ਮਾਝ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਹਿਮ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਨ ਜਾਂ ਮਹੀਨਾ ਸ਼ੁਭ ਜਾਂ ਅਸ਼ੁਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੋ ਲੇਖੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਉਹ ਸ਼ੁਭ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਜਾਈਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਉਹ ਅਸ਼ੁਭ ਹੈ। ਬਾਰਹਮਾਹਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕੁਦਰਤਿ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਚਨਾਹਾਰੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਹਰਰਾਇ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਵਾਤਾਵਰਣ-ਚੇਤਨਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਹਰਰਾਇ ਜੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤਿ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ, ਬਨਸਪਤੀ ਨਾਲ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਰਜਾ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ! ਜੀਵ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜੋ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਰੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਯਾਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇੱਕ ਘੜੀ ਲਈ ਵੀ ਜਿਉਣਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਹੈ? ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਕੇ ਜੀਵ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈ ਕੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਂਦਾ ਰਹਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਮਿਲੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਉਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ-ਰੂਪੀ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਵਸਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਸਭ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵ-ਰੂਪੀ ਇਸਤਰੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤੱਕ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ,

ਤੂ ਸੁਣਿ ਕਿਰਤ ਕਰੰਮਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ॥
ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਸੁਖ ਸਹੰਮਾ ਦੇਹਿ ਸੁ ਤੂ ਭਲਾ॥
ਹਰਿ ਰਚਨਾ ਤੇਰੀ ਕਿਆ ਗਤਿ ਮੇਰੀ
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਾ॥
ਪ੍ਰਿਅ ਬਾਝੁ ਦੁਹੇਲੀ ਕੋਇ ਨ ਬੋਲੀ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾਂ॥

ਤੂ ਸੁਣਿ ਕਿਰਤ ਕਰੰਮਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ

ਰਚਨਾ ਰਾਚਿ ਰਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ
ਪ੍ਰਭ ਮਨਿ ਕਰਮ ਸੁਕਰਮਾ॥
ਨਾਨਕ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾਧਨ
ਤੂ ਸੁਣਿ ਆਤਮ ਰਾਮਾ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਲਈ ਜੀਵ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮਾਤਮਾ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹੀਰਾ ਅਤੇ ਕੋਇਲ-ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਪਹੀਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ 'ਪੀਹੁ ਪੀਹੁ' ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਇਲ 'ਕੂ ਕੂ' ਕਰਕੇ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਪਹੀਰਾ 'ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ' ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਇਲ 'ਕੂ ਕੂ' ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵੈਰਾਗ 'ਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਟਿਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਭਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਚੰਗੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਇਸਤਰੀ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਇਸਤਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਕ-ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਟਿਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਉਚਾ ਟਿਕਾਣਾ ਮੱਲ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਜ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਪਰਮਾਤਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਾਬੀਹਾ ਪ੍ਰਿਉ ਬੋਲੇ ਕੋਕਿਲ ਬਾਣੀਆ॥
ਸਾਧਨ ਸਭਿ ਰਸ ਚੋਲੇ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀਆ॥
ਹਰਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ
ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਰੇ॥
ਨਵ ਘਰ ਥਾਪਿ ਮਹਲ ਘਰੁ ਉਚਉ
ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਮੁਰਾਰੇ॥
ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ
ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਰੰਗਿ ਰਾਵੈ॥
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵੈ ਬਬੀਹਾ
ਕੋਕਿਲ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵੈ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਫਿਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਸ-ਭਿੰਨਾ ਅਤੇ ਮਨ ਤਨ ਵਿਚ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੜੀ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੜੀ ਲਈ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਹੀ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਆਤਮਕ-ਜੀਵਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜੀਵ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਗੀ ਜਾਂ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਜੋ ਧੁਰ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਨਾਲ ਨਿਭੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਕੀ ਸਭ ਸਾਥੀ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਨ)। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਯਾਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜੀਵ ਦਾ ਮਨ ਧੀਰਜ ਨਹੀਂ ਧਰਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਓਟ-ਆਸਰਾ ਤੱਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਚਰਨ-ਕੰਵਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਸਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਸਹਿਜ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਧੀਰਜ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਤੂ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੇ॥
ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਤ ਰਵੰਨੇ ਘੜੀ ਨ ਬੀਸਰੈ॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਾਦਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤਿ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਲੈ ਕੇ ਜੀਵ ਦੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਲਈ ਸਿੱਕ ਅਤੇ ਮਿਲਾਪ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ-ਰੂਪੀ ਘਰ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਦੀਆਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦੀਆਂ ਸੁਹਾਵਣੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਜੀਵ ਅੰਦਰ ਸਹਿਜ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਰੱਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪ੍ਰੇਮ

ਸਦਕਾ ਇਹ ਟਿਕਾਉ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸਦੀਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਰਦੇ-ਰੂਪੀ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਹਿਰਦੇ-ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਉਤਾਵਲੀ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣ-ਗਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਫਿਰ ਬੱਦਲਾਂ ਅਤੇ ਵਰਖਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਘਟਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਵ ਨਿਵ ਕੇ ਆਏ ਬੱਦਲ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਵਰ੍ਹ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮੀਂਹ ਵਰਨੁ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁੱਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮਾਤਮ-ਪ੍ਰੇਮ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਅਨੰਦਮਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਹਿਰਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਹਿਰਦੇ-ਘਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਟਿਕਾਣਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ,

ਬਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ॥
ਸਾਜਨ ਮਿਲੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ
ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਣੀ॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਆਵੈ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ
ਧਨ ਉਭੀ ਗੁਣ ਸਾਰੀ॥
ਘਰਿ ਘਰਿ ਕੰਤੁ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣਿ
ਹਉ ਕਿਉ ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰੀ॥
ਉਨਵਿ ਘਨ ਛਾਏ ਬਰਸੁ ਸੁਭਾਏ
ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਖਾਵੈ॥
ਨਾਨਕ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਵੈ॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਦੇਸੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਚੇਤ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹਾਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਵੀ ਹੈ, ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦਾ ਆਗਮਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤਿ ਪੂਰੇ ਜੋਬਨ ਅਤੇ ਖਿੜਾਉ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸੇ ਸੁਹਾਵਣੀ ਰੁੱਤ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੇਤ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਇਸ ਬਸੰਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਨਸਪਤੀ ਖਿੜਦੀ

ਹੈ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਭੰਵਰੇ ਬੈਠੇ ਸੁਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆ ਵੱਸੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹਿਰਦਾ-ਰੂਪੀ ਫੁੱਲ ਵੀ ਖਿੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਪਰਮਾਤਮਾ-ਰੂਪੀ ਪਤੀ ਉਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਨਾ ਕਰੇ, ਉਸ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਖਿੜਾਉ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸੱਖਣੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਵਿਛੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਫਿਰ ਵਿਕਾਰ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੇਤ ਦੇ ਇਸ ਬਸੰਤ ਦੇ ਖਿੜਾਉ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਅੱਥਾਂ ਤੇ ਕੋਇਲ ਬੋਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀ ਹੋਈ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕੋਇਲ ਦੇ ਇਹ ਬੋਲ ਵੀ ਸੁਹਾਵਣੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵੇਦਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਿਛੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਦੀ ਹੈ (ਦੁੱਖ ਵੇਲੇ ਮਨੁੱਖ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹਿਰਦੇ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਕਿ ਹੇ ਮਾਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਰੂਪੀ ਭੋਰਾ ਦੁਨਿਆਵੀ ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਡਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਭਟਕਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਚੇਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੇ ਖਿੜਾਉ ਵਿਚ ਉਹ ਜੀਵ ਹੀ ਅਡੋਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਟਿਕ ਕੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ,

ਚੇਤੁ ਬਸੰਤੁ ਭਲਾ ਭਵਰ ਸੁਹਾਵਣੇ॥
ਬਨ ਫੂਲੇ ਮੰਝ ਬਾਰਿ
ਮੈ ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਬਾਹੁੜੇ॥
ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਨਹੀ ਆਵੈ
ਧਨ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ
ਬਿਰਹਿ ਬਿਰੋਧੁ ਤਨੁ ਛੀਜੈ॥
ਕੋਕਿਲ ਅੰਬਿ ਸੁਹਾਵੀ ਬੋਲੈ
ਕਿਉ ਦੁਖੁ ਅੰਕਿ ਸਹੀਜੈ॥
ਭਵਰੁ ਭਵੰਤਾ ਫੂਲੀ ਡਾਲੀ
ਕਿਉ ਜੀਵਾ ਮਰੁ ਜਾਇ॥
ਨਾਨਕ ਚੇਤਿ ਸਹਜਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ
ਜੇ ਹਰਿ ਵਰੁ ਘਰਿ ਧਨ ਪਾਏ॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੦੮)

ਚੇਤ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਮਹੀਨਾ ਵੈਸਾਖ ਦਾ ਹੈ। ਵੈਸਾਖ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ੧੬੯੯ ਦੀ ਵੈਸਾਖੀ ਨੂੰ ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਿਆ ਸੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ

ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸੀ। ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਪੱਤਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਲਗਾਰਾਂ ਫੁੱਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਇਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੈਸਾਖ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਰੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਰਾਂ ਫੁੱਟਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੱਜਰੇ ਆਏ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁੱਖਾਂ-ਟਾਹਣੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀ ਹੋਈ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਜਾਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀ ਪਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੇਖਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤਿ ਦਾ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭ-ਪਤੀ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਉਤੇ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ-ਘਰ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰੇ। ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ-ਪਤੀ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮਨੁੱਖ-ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕੌਡੀ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾ ਦੇਵੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਨਮੋਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜੀਵ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਚਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤਿ ਦੇ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਜੀਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਉਸ ਵਿਚ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ,

ਵੈਸਾਖੁ ਭਲਾ ਸਾਖਾ ਵੇਸ ਕਰੇ॥
ਧਨ ਦੇਖੇ ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ
ਆਵਹੁ ਦਇਆ ਕਰੇ॥
ਘਰਿ ਆਉ ਪਿਆਰੇ ਦੁਤਰ ਤਾਰੇ
ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਛੁ ਨ ਮੋਲੇ॥
ਕੀਮਤਿ ਕਉਣੁ ਕਰੇ ਤੁਧੁ ਭਵਾ
ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਵੈ ਢੋਲੇ॥
ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਨਾ ਅੰਤਰਿ ਮਾਨਾ
ਹਰਿ ਕ ਮਹਲੁ ਪਛਾਨਾ॥
ਨਾਨਕ ਵੈਸਾਖੀ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੈ
ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮਾਨਾ॥੬॥

ਦਹ ਦਿਸ ਛਤ੍ਰੁ ਮੇਘ ਘਟਾ ਘਟ

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫

ਦਹ ਦਿਸ ਛਤ੍ਰੁ ਮੇਘ ਘਟਾ ਘਟ
ਦਾਮਨਿ ਚਮਕਿ ਡਰਾਇਓ॥
ਸੇਜ ਇਕੋਲੀ ਨੀਦ ਨਹੁ ਨੈਨਹੁ
ਪਿਰੁ ਪਰਦੇਸਿ ਸਿਧਾਇਓ॥੧॥
ਹੁਣਿ ਨਹੀ ਸੰਦੇਸਰੇ ਮਾਇਓ॥
ਏਕ ਕੋਸਰੇ ਸਿਧਿ ਕਰਤ ਲਾਲੁ
ਤਬ ਚਤੁਰ ਪਾਤਰੇ ਆਇਓ॥ਰਹਾਉ॥
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਉਸ ਬ੍ਰਿਹਨ ਔਰਤ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸੁਹਾਵਣੇ ਮੌਸਮ ਤੋਂ ਡਰੀ ਹੋਈ, ਉਹ ਬ੍ਰਿਹਨ ਆਖਦੀ ਹੈ-ਹੇ ਮਾਂ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਰਦੇਸੀ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸੁੱਖ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਮਾਂ! ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਪਤੀ, ਘਰ ਤੋਂ ਇਕ ਕੋਹ ਵੀ ਦੂਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਤਬ ਚਤੁਰ ਪਾਤਰੇ ਆਇਓ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਚਿੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ; ਹੇ ਮਾਂ! ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਾਂ। ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੇ ਇਹ ਲਾਲੁ ਪਿਆਰੇ ਸਰਬ ਗੁਣਾ ਸੁਖਦਾਇਓ॥
ਮੰਦਰਿ ਚਰਿ ਕੈ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਰਉ
ਨੈਨ ਨੀਰਿ ਭਰਿ ਆਇਓ॥੨॥
ਹਉ ਹਉ ਭੀਤਿ ਭਇਓ ਹੈ ਬੀਚੇ
ਸੁਨਤ ਦੇਸਿ ਨਿਕਟਾਇਓ॥
ਭਾਂਡੀਰੀ ਕੇ ਪਾਤ ਪਰਦੇ
ਬਿਨੁ ਪੇਖੇ ਦੁਰਾਇਓ॥੩॥
ਭਇਓ ਕਿਰਪਾਲੁ ਸਰਬ ਕੇ ਠਾਕੁਰੁ
ਸਗਰੇ ਦੂਖੁ ਮਿਟਾਇਓ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਭੀਤਿ ਗੁਰਿ ਖੋਈ
ਤਉ ਦਇਆਰੁ ਬੀਨਲੇ ਪਾਇਓ॥੪॥
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਅਲੌਕਿਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਬਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਛਤਰੀ ਵਾਂਗ ਛਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਮਨਿ ਬਿਜਲੀ ਚਮਕ ਚਮਕ ਕੇ ਡਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਸ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਪਰਦੇਸ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਸੇਜ ਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸੁੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਹਾਵਣਾ ਮੌਸਮ ਵੀ ਡਰਾਵਣਾ ਲਗਦਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨੀਂਦ ਵੀ ਉਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣਿ ਨਹੀ ਸੰਦੇਸਰੇ ਮਾਇਓ॥
ਏਕ ਕੋਸਰੇ ਸਿਧਿ ਕਰਤ ਲਾਲੁ
ਤਬ ਚਤੁਰ ਪਾਤਰੇ ਆਇਓ॥ਰਹਾਉ॥
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਉਸ ਬ੍ਰਿਹਨ ਔਰਤ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸੁਹਾਵਣੇ ਮੌਸਮ ਤੋਂ ਡਰੀ ਹੋਈ, ਉਹ ਬ੍ਰਿਹਨ ਆਖਦੀ ਹੈ-ਹੇ ਮਾਂ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਰਦੇਸੀ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸੁੱਖ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਮਾਂ! ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਪਤੀ, ਘਰ ਤੋਂ ਇਕ ਕੋਹ ਵੀ ਦੂਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਤਬ ਚਤੁਰ ਪਾਤਰੇ ਆਇਓ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਚਿੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ; ਹੇ ਮਾਂ! ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਾਂ। ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੇ ਇਹ ਲਾਲੁ ਪਿਆਰੇ ਸਰਬ ਗੁਣਾ ਸੁਖਦਾਇਓ॥
ਮੰਦਰਿ ਚਰਿ ਕੈ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਰਉ
ਨੈਨ ਨੀਰਿ ਭਰਿ ਆਇਓ॥੨॥
ਹਉ ਮੇਰੀ ਮਾਂ! ਭਲਾ ਤੂੰ ਹੀ ਦੱਸ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਅਤਿ ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਲਾਲ ਕਿਵੇਂ ਭੁਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ ਬਿਹਬਲ ਨਾਰ ਵਾਂਗ ਅਤਿ-ਵਿਆਕੁਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੋਠੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤੱਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਮਾਂ ਰਾਹ ਵੇਖਦੇ-ਵੇਖਦੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਉ ਹਉ ਭੀਤਿ ਭਇਓ ਹੈ ਬੀਚੇ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਸੁਨਤ ਦੇਸਿ ਨਿਕਟਾਇਓ॥
ਭਾਂਡੀਰੀ ਕੇ ਪਾਤ ਪਰਦੇ
ਬਿਨੁ ਪੇਖੇ ਦੁਰਾਇਓ॥੩॥
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਵਿਚ ਜੋ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ- ਮਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਦੀ ਸਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਤੀ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਦੇਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਹਉਮੈ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ; ਮਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੰਬੀਰੀ ਦੇ ਖੰਭ ਜੈਸਾ ਬੜਾ ਹੀ ਬਰੀਕ ਇਕ ਪਰਦਾ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਮਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾ ਦੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਦੂਰ ਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਭਇਓ ਕਿਰਪਾਲੁ ਸਰਬ ਕੇ ਠਾਕੁਰੁ
ਸਗਰੇ ਦੂਖੁ ਮਿਟਾਇਓ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਭੀਤਿ ਗੁਰਿ ਖੋਈ
ਤਉ ਦਇਆਰੁ ਬੀਨਲੇ ਪਾਇਓ॥੪॥
ਮਾਂ! ਜਿਸ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਇਸਤਰੀ 'ਤੇ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੁ ਦਇਆਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਬ੍ਰਿਹਾ ਵਿਚ ਤਤਫ਼ ਰਹੀ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਨਕ! ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਮੈ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਢਾਹ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਦਇਆ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਲੱਭ ਲਿਆ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਸੰਖੇਪਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਂਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਗੁਣ ਹੈ। ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਹਰ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਇਹੀ ਹਿਸਾਬ ਹੈ। ਖਬਰੇ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਠਕ ਸੋਚਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ‘ਅਹੁ ਗਿਆ ਅਹੁ ਗਿਆ’ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਰਚੀ ਹੈ। ‘ਜਾਤੀ-ਵਾਦ ਦੀ ਦੁਵਿਧਾ’ ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ। ਕਈ ਥਾਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਇਸ਼ਾਰੇ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਬੜੀਆਂ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। –ਸੰਪਾਦਕ

ਦੋ ਮਾਰਚ 1920 ਨੂੰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਸੈਂਟਰਲ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਨ 1920 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਸਬੰਧ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਮੋਟੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਹੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧ ਦੀ ਔਲਾਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਾਰਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਕਿਸੇ ਠਾਕਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਚਮਾਰ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜਪੂਤ ਲਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਜੁਲਾਈ 1920 ਵਿਚ ਸੂਰਤ ਵਿਖੇ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਬੰਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਉਹ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ।

‘ਵਿਸ਼ਕਰਮਾ’

ਅ ਖ ਬ ਾ ਰ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਤਰਖਾਣਾਂ

ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਂਸ

ਨਾਲ ਰਲ, ਬਰਾਦਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ‘ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀ’ (ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਕੋਈ ਜਾਤ ਨਹੀਂ, ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਏ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਅੰਗ ਹਨ। ‘ਵਿਸ਼ਕਰਮਾ’ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਤਾਂ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪਾਰਟੀ ਕਹਿ ਕੇ ਹੋਰ ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾ-ਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਲੈ ਕੇ ਦਰਜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਨਾਮਾਬੰਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ। ‘ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀ’ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ (ਕੌਮ) ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਸੰਸਥਾਈ ਕਾਫ਼ ਹੀ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੇ ‘ਚ ਸੰਯੁਕਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

‘ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀ’ ‘ਵਿਸ਼ਕਰਮਾ’ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਝੁਨਲਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਪਤੇ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ:

ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮਚਾਰੀ-26, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ-21, ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ-13, ਫੌਜੀ-9, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ-9, ਸ਼ਿਲਪੀ, ਵਪਾਰੀ, ਠੇਕੇਦਾਰ-7, ਭੂਮੀਹਾਰ (ਲੈਂਡ ਲੋਰਡ)-4, ਪਰੈਸ-3, ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ-1, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਰਕਰ-1, ਅਗਿਆਤ-6; ਕੁੱਲ 100

ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਸਬੰਧ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪਰਯੰਤ (ਹਾਸੀਏ) ‘ਤੇ ਵਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਮਾਨਯ (ਆਮ) ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਉਪਜ ਨਹੀਂ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਰਚਨਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਪਰਯੰਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਮਾਨਯ ਕੇਂਦਰ ‘ਚ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦੀ।

ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕੋ ਰੂਹ ਵਿਚ ਨਰ ਤੇ ਮਦੀਨ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਦੇਵਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਭੰਨ ਕੇ ਦੋ ਦੋ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਰਦ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਰਾਪ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਤ੍ਰੀਮਤ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪੌਰਾਣਿਕ ਭਾਗ ਲੱਭਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਇਸ਼ਕ ਹੈ। ਇਹੀ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਪ੍ਰਯਾਸ

(ਯਤਨ) ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸਫਲਤਾ ਅਨਵਾਰਸ (ਲਾਜ਼ਮੀ) ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਦੁਖਾਂਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ‘ਦਿ ਨੈਚਰਲ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਲਵ’ (ਪਿਆਰ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ) ਵਾਲਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕਸ਼ਾ (ਉਡੀਕ) ਤਾਂ ਆਦਿ ਕਾਲੀ ਹੈ ਪਰ ਯਥਾਰਥ ਵਿਚ ਰੁਮਾਨ (ਰੁਮਾਂਸ) ਦੀ ਭਾਲ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਫੇਰ ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਅਸਰ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਸਬੰਧ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਵਰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਭਿਖਾਰਨ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਬਣਾ ਲਈਏ ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਹੋਰ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਿਨੇਮੇ ਦੀ ਖਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਨ ਨੂੰ ਸਮੂਿਧ ਸੁੰਦਰੀ ਲੱਭ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਜਮਾਤ-ਫਰਾਮੋਸੀ ਨਾਲ ਹੁਸਨ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਫੇਰ ਕਾਹਦੀ ਕਸਰ ਹੈ?

ਇਕਤਸਾਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦਾ ਅਸਰ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਜਰਮਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਮਾਤੀ ਹੈ, ਪੱਛਮੀ ਜਰਮਨਾਂ ਨਾਲੋਂ। ਬਰਲਿਨ ਵਿਚ 15,000 ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕੇਵਲ 400 ਹੀ ਪੂਰਬੀ ਪੱਛਮੀ ਸੰਜੋਗ ਸਨ; 2.6 ਫੀਸਦੀ।

ਸੁੰਦਰਤਾ ਰਾਜ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸਮੂਿਧ (ਚੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ) ਵਰਗਾਂ ‘ਚ ਸੁਲਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਹ ਕਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਪਰੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੋਹ ਕਾਫ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ (ਚੈਚਨ?); ਬੱਸ ਮੇਮਾਂ ਹੀ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ।

ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਦਾਊਦ, ਮਿਸਰਨ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਯਹੂਦੀ ਮਿਸਰ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸਨ। ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਮੂਸਾ ਉਹਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ ਹੈ। ਮੀਸ਼ਾ ਜੱਟੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਿਲਦੇ ਸਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਣਾ, ਕਿਉਂ, ਜਾਤੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨਹੀਂ?

ਕੈਥੋਲਿਕ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੈਂਟ ਸੰਜੋਗ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸੰਕਟਮਈ ਜੀਵਨ ਪਰਵਾਹ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ; ਭਾਵੇਂ ਨਸਲ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕੋ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿ ਲਓ, ਜੇ ਭਿੰਨਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣੀ (ਦਿਲ ਲੁਭਾਉ) ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਦੀ ਬੀਵੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਜੈਦੀਪ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਜਵਾਨ ਹੈ ਪਰ ਮੰਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਆਯੂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਵੈਲੀਨ (ਐਂਟਿਸਟ) ਹੈ। ਛੋਟੇ ਗੋਤਮ ਦਾ ਬੁੱਧ-ਸਤਰ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚ ਜਰਨਲਿਜ਼ਮ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ‘ਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੇਗਾਨੀ ਧੀ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਵੇਖ ਲਓ, ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਕਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅੱਜ ਤੋਂ 50 ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁਟਕਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਾਪ ਕਾਲਜ ‘ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਘਿਓ ਦੇਣ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਹਮ-ਜਮਾਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ? ਮੁੰਡਾ ਬਾਪ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਸਰਮ ਮੰਨ ਗਿਆ, ਕਹਿੰਦਾ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਨੌਕਰ ਹੈ। ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਬੰਧ ਦੀ ਥਾਉਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨੀ ਵਰਣਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਮਾਤੀਆਂ ਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਵੀ ਅ-ਦਿਸ਼ਟ ਸਬੰਧ ਦੀ ਕੀਮਤ ‘ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨੀ ਵਿਹਾਰ ਦੱਸਦਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੁੰਡਾ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਂ ਇਹਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਯਾਰ ਹਾਂ।

ਜਾਤ ਦਾ ਲੁਕਾਊ ਸਮਾਜੀ ਉਗਮਨ (ਉਦ+ਗਮਨ-ਸੋਸ਼ਲ ਮੋਬਿਲਟੀ) ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਜਾਤੀ-ਵਾਦ ਦੀ ਦੁਬਿਧਾ

‘ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਹਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਉਗਮਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਯਥਾਰਥ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਅੱਜ ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਲੁਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਵੀ ਗੁਾਮੀਣ ਵਸੋਂ ਵਿਚ ਜਾਤੀ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਮੌਖਿਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਮਾਜੀ ਸਥਿਤੀ ਸਥਿਰ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਗਤੀ ਇੰਨੀ ਮੱਧਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗੋਚਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਮਾਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੇ-ਉਜ਼ਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਆ ਵਤੀ ਹੈ।

ਨਾਮਦੇਉ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਕਬੀਰ (ਦਾਸਰੋ) ਮੁਕਤਿ ਭਇਓ (ਚਮਿਆਰੋ) ਮਹਲਾ 5 ਗੁਜਰੀ 10 ਨਾਮਾ ਜੈ ਦੇਉ ਕਬੀਰੁ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ (ਅਉਜਾਤਿ)

ਰਵਿਦਾਸੁ (ਚਮਿਆਰੁ ਚਮਈਆ) ਜੋ ਜੋ ਮਿਲੈ ਸਾਧ ਜਨ ਸੰਗਤਿ (ਧਨੁ) ਧੰਨਾ ਜਟ ਸੈਣੁ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਦਈਆ

ਮਹਲਾ 4 ਬਿਲਾਵਲੁ ਅਸਟ 4 ਧਨੁ (ਧੰਨ) ਧੰਨਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵੇਗ ਕਾਰਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਵਿੰਦਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉ-ਜਾਤ (ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਵਾਲਾ) ਚਮਿਆਰੁ ਵੀ ਧੰਨੇ ਵਾਂਗੂੰ ਧੰਨ ਹੈ।

ਨਾਮਾ ਜੈ ਦੇਉ ਕਬੀਰੁ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਸਭਿ ਦੇਖ ਗਏ ਚਮਰੇ ਮਹਲਾ 4 ਮਾਰੂ 1 ਭਲੇ ਕਬੀਰੁ (ਦਾਸੁ ਦਾਸਨ) ਕੋ (ਉਤਮੁ) ਸੈਨੁ ਜਨੁ ਨਾਈ (ਉਚ ਤੇ ਉਚ) ਨਾਮ ਦੇਉ ਸਮਦਰਸੀ ਰਵਿਦਾਸੁ ਠਾਕੁਰ ਬਣਿ ਆਈ ਮਹਲਾ 5 ਸਾਰੰਗ 18

ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੇਣਿਕ/ਜਾਤੀ ਦਵੈਸ਼ ਵਧੇਰੇ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1766 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਜੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਨੀ ਬਦਖੋਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਓਨੀ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਯਾਰੇ ਜੱਟ ਦਾ ਕੌਲ ਮਨਜੂਰ ਨਾਹੀਂ ਗੋਜ਼ ਸਤਰ ਹੈ ਕੌਲ ਰੁਸਤਾਈਆਂ ਦਾ। ਪਤਾਂ ਹੋਣ ਇਕੀਸ ਜਿਸ ਜੱਟ ਤਾਈਂ ਸੋਈ ਅਸਲ ਭਰਾ ਹੈ ਭਾਈਆਂ ਦਾ। ਜਦੋਂ ਬਹਿਣ ਅਰੁਤੀ ‘ਤੇ ਅਕਲ ਆਵੇ ਜਿਵੇਂ ਖੜੋਤਾ ਹੋਵੇ ਗੋਸਾਈਆਂ ਦਾ। ਸਿਰੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਚਿੱਤਤਾਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ਮਜ਼ਾ ਆਵਦਾ ਤਦੋਂ ਸਫਾਈਆਂ ਦਾ। ਜੱਟੀ ਜੱਟ ਦੇ ਸਾਂਗ ‘ਤੇ ਹੋਈ ਰਾਜ਼ੀ ਫਿਰੇ ਮੁਗਲ ਤੇ ਵੇਸ ਗੀਲਾਈਆਂ ਦਾ। ਧੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਕਰਨ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਹੋਰ ਦਰ ਮਾਲ ਜਵਾਈਆਂ ਦਾ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨਾ ਮੁਇਤਬਰ ਜਾਣਨਾ ਜੇ ਕੌਲ ਜੱਟ ਸੁਨਿਆਰ ਕਸਾਈਆਂ ਦਾ। -ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ (82)

(ਗੋਜ਼-ਪੱਦ, ਸਤਰ-ਉਠ ਦਾ; ਰੁਸਤਾਈ-ਪੇਂਡੂ; ਗੀਲਾਈ-ਗੀਲਾਨੀ, ਗੀਲਾਨ-ਵਾਸੀ; ਮੁਇਤਬਰ-ਇਤਬਾਰ ਵਾਲਾ)

ਇਹ ਮਿਸਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ ਜੱਟ ਚਾਰੇ ਹੀ ਬੋਕ ਸੰਵਾਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ ਤੁੰਬਦੀ ਮਨ੍ਹੇ ‘ਤੇ ਬਾਲ ਲੁੱਤੇ ਚਿਤੀਆਂ ਹਾਕਰੇ ਤੇ ਲੋਲੇ ਚਾਰਦੀ ਹੈ। ਬੰਨ੍ਹ ਝੋਤੇ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਤਦੀ ਘਰ ਸਾਂਝਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। (140) ਅਸੀਂ ਜੱਟੀਆਂ ਹਾਣ ਪਲੱਟੀਆਂ ਹਾਂ ਨੱਕ ਪਾਤ ਸੁਟੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਝੋਟੀਆਂ ਦੇ। (127) ਉਪਰੋਕਤ ਜੱਟ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਅਜੋਕੇ ਕਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੈ ਜਿਹਤੀ

ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਮਿਸਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੰਦੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਗਮਨ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੱਟ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ 1798 ਵਿਚ ਹੁਕਮਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਾਤਿ ਹੀਣਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ‘ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦਸਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ’ ਵਿਚ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਖਤਰੀ ਸਿੱਖ ਹਨ, ‘ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਵਹ ਸਿੱਖ ਭਣੀਜੇ।’ ਇਹ ਹਨ,

ਜਾਟ ਗਵਾਰ ਸੁ ਤੇਲੀ ਘਨੇ। ਨਾਈ ਬਾਮਨ ਜਾਤ ਨ ਗਨੇ। ਰਜਕ ਸੂਦ ਲੁਬਾਨੇ ਜਾਨਹੁ। ਬਨੀਏ ਰੋੜੇ ਭਾਟ ਪਛਾਨਹੁ। ਬਾਢੀ ਅਉਰ ਲੁਹਾਰ ਸੁਨਾਰ। ਝੀਵਰ ਲੋਗ ਘੁਮਾਰ ਕੁਲਾਰ। ਕਿਤਕ ਬਾਹਤੀ ਔਰ ਚਮਾਰ। ਕਰ ਰੰਘਰੇਟੇ ਖੋਰ ਹਲਾਲ। ਬਾਰਾਂ ਜਾਤ ਸੁਨਾਤ ਮਿਲਾਵੇ। (148) (ਰਜਕ-ਧੋਬੀ, ਸੂਦ-ਸੂਦਰ, ਬਾਢੀ-ਤਰਖਾਣ, ਕੁਲਾਰ-ਕਲਾਲ, ਬਾਹਤੀ-ਚਾਂਗ ਜਤਿ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ/ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ। ਵੇਖੋ ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਵਾਧੇ)

ਕਿਸੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੱਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਨੀ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜਾਤ ਏਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਮੰਤਰੀ ਕੇਸਕਰ ਜਲੰਧਰ ਆਇਆ। ਉਹ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ, “ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਸੀ?” “ਹਾਂ ਜਨਾਬ।” “ਖ਼ਿਜਰ ਹਿਆਤ ਖਾਂ ਜੱਟ ਸੀ।” “ਹਾਂ ਜਨਾਬ।” (ਖ਼ਿਜਰ ਹਿਆਤ ਖਾਂ ਟਿਵਾਣਾ ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਲੜਾਈ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਸੀ) “ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਜੱਟ ਐ?”

“ਹਾਂ ਜਨਾਬ।” “ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ।” ਕੇਸਕਰ ਕਹਿੰਦਾ। ਜਿਹਤੀ ਗੱਲ ਕੇਸਕਰ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪਾਠਕ ਵੀ ਸਮਝ ਗਿਆ ਹੋਣਾ। (ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ‘ਚ ਜੱਟ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ)

ਸੰਨ 1798 ਦੇ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਖਤਰੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਨਿਮਨ ਉਕਤ ‘ਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਜਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,

ਜਾਤਿ ਕੇ ਕਮੀਨ ਦੀਨ। ਰੰਕ ਹੈ ਅਧੀਨ ਹੀਨ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਪੀਨ ਮਨ। ਫੀਨ ਹੈ ਨਾ ਚੈਨ ਕੋ। ਬਿਸਈ ਮਲੀਨ ਜੀਵ। ਸਭ ਤੇ ਸਦੀਵ ਨੀਵ। ਜੰਤ ਸੇ ਗਰੀਬ ਹਮ। ਭਲੇ ਗੁਨ ਹੈ ਨ ਕੋ। (ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼) (ਦੀਨ-ਗਰੀਬ, ਰੰਕ-ਮੰਗਤੇ, ਅਧੀਨ-ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਚ; ਹੀਨ-ਛੋਟੇ, ਪੀਨ-ਮੋਟਾ,

ਫੀਨ-ਥੋੜ੍ਹਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ; ਮਲੀਨ-ਮੈਲੇ, ਸਦੀਵ-ਹਮੇਸ਼ਾ, ਨੀਵ-ਨੀਵੇਂ, ਭਲੇ-ਭਲਾ)

ਬਾਬਾ ਦੁੱਲਾ ਸਿੰਘ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਗ਼ਦਰੀ ਸੀ। ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਹਿਣੀ-ਉਠਣੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ (ਟੋਇਲਰਜ਼ ਆਫ ਦਿ ਈਸਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਤਾਸਕੰਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਪੂਰਬ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਸਾਥੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਆਦਿ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਹਿੰਦਾ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੂਿਧ ਹੋਣ ਦੀ ਕਹੀ। ਫਿਰ ਬਾਬੇ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ। ਕਹਿੰਦਾ, ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ। ਅਧਿਆਪਕ ਪੁੱਛੇ, ਕਿਉਂ, ਤੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਂ ਚਮਾਰ ਹਾਂ। ਉਹ ਪੁੱਛੇ, ਕਿਉਂ ਚਮਾਰਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ? (ਰੂਸ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ) ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਬੇ-ਜ਼ਮੀਨੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਖਿਤ ਗਿਆ; ਬਹੁਤੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਹਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਆਸ ਸੀ।

ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ‘ਚ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਲਾਲ ਪਾਰਟੀ ‘ਤੇ ਅਸਿੱਧਾ ਵਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਿੱਖਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਗਾਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਲਿਖਾਰੀ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਲੁਕਾਉਣ ਦੇ ਆਹਰ ‘ਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਉਗਮਨ ਲਈ ਬਹੁਤਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ, ਰਤਾ ਗਾਲਿਬ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਕਹੀਏ, ‘ਸ਼ਾਇਰੀ ਕੁਝ ਜ਼ਰੀਆ-ਇ-ਇੱਜ਼ਤ ਰਹੀ ਮੁੜੇ।’

ਮੈਂ ਏਜ਼ਾਜ਼ੀ ਸੂਦਰ (ਆਨਰੇਰੀ ਐਸ.ਸੀ.) ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਲੁਕੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਾਤ ਵੰਡ ਦੀ ਮਨੂ ਸਥਿਤ ਜੜ੍ਹ ਪੁੱਟਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

‘ਅਵਿਅਕਤ ਨੇ ਵਿਅਕਤ ਹੋ ਕੇ ਵੇਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚੀ। ਮੂੰਹ ‘ਚੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਬਾਂਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਕਸ਼ੱਤਰੀ, ਪੱਟਾਂ ‘ਚੋਂ ਵੈਸ਼, ਪੈਰਾਂ ‘ਚੋਂ ਸੂਦਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ।’ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਹਨ, ਵੇਦ ਵਿਅਕਤ ਹਨ ਜਾਂ ਅਵਿਅਕਤ? (ਮੈਨੀਫੈਸਟ ਕਿ ਅਨ-ਮੈਨੀਫੈਸਟ) ਜਦੋਂ ਅਵਿਅਕਤ, ਵਿਅਕਤ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਵੇਦ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਅਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਦੂਜੇ, ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਅਵਿਅਕਤ ਦੇ ਕੇਵਲ

ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਪੈਰ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ, ਪੱਟ ਅਤੇ ਬਾਂਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤੇ ਸੂਦਰ ਹੀ ਹਨ।

ਵੇਦ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਔਰਤ ਵਿਚ ਵੀਰਜ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਵੇਦਾਂ ‘ਚ ਛੰਦ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਉਚ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਾਤੀ ਸੰਸਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੋਈ ਅੰਤਰ-ਕਰਨ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਰ ਸਾਰਵ (ਯੂਨੀਵਰਸਲ) ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ। ਅਧੂਰੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਚ ਪੱਛਤਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਸਾਰਵ ਜ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਲੋਕਵਾਦੀ/ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਾਂਗੇ। ਲੋਕਵਾਦ/ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਚ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤਿ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਕਾਉਂਟਰ ਕਲਚਰ) ਵਿਚ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਥਾਉਂ ਗੁਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੈਲੀਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਢਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ**ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹੋ...**

ਜਰਮਨਾਂ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਕਾਰਨ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਲੋਕ ਅੱਕੜਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਹਨ। ਦਸ ਮੁਸਾਫਿਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰੋਇਨ ਤੋਂ ਹਾਵਰੇ ਲਈ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜਰਮਨਾਂ ਦੀ ਜਿੱਲਤ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਣ। ਬਰਫਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਖਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਹਾਲੇ-ਬੇਹਾਲ ਹਨ। ਨੌਂ ਮੁਸਾਫਿਰ ਆਪਣੀ 10ਵੀਂ ਸਾਥਣ, ਵੇਸਵਾ ਮੁਟਿਆਰ ਮਾਰਗਰੇਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਲੈ ਕੇ ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਭ ਉਸ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਨ। ਰਾਹ 'ਚ ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਠਾਹਰ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਜਰਮਨ ਅਫਸਰ, ਮਾਰਗਰੇਟ ਨਾਲ ਸੇਜ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਰਿੰਝਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਗਰੇਟ ਹਮਲਾਵਰ ਜਰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਨਫਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋ ਕੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਧਰ, ਅਫਸਰ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਡੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਮੁਸਾਫਰ ਮਾਰਗਰੇਟ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਾਰਗਰੇਟ ਅਡੋਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਖੀਰ...। ਹੁਣ ਪੜ੍ਹੋ ਅੱਗੇ...

ਸੈਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਮਾਰਗਰੇਟ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆਂ ਸਿੰਧੀ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਮੁੜ ਕੇ ਉਹ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋ ਉਠੇ ਕਿ ਉਹ ਕਿਥੇ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਅਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਕੁਝ ਲੈਕਚਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਮਾਰਗਰੇਟ ਨਾ ਮੰਨੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਾਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਨਜ਼ਰੀ ਨਾ ਆਈ। ਸਾਰੇ ਫਿਕਰ ਤੇ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੰਤ ਫਲੇਮਬੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਕੁਝ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰਨ।

ਮੂਲ ਲੇਖਕ: ਮੋਪਾਸਾਂ
ਤਰਜਮਾ: ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ

ਸਾਰੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲੱਗੇ। ਕਾਊਂਟ ਨੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਜਾ ਕੇ ਫਲੇਮਬੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ, “ਕਿਉਂ, ਸਭ ਠੀਕ ਹੋ ਨਾ?”

ਕਾਊਂਟ ਫਿਰ ਮੇਜ਼ ਅੱਗੇ ਆ ਬੈਠਾ, ਪਰ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਅਸਲ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਭੇਗ ਨਾ ਪਾਇਆ; ਕੇਵਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਭਰੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨਾਲ ਸਭਨਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਸਭ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਖਿੱਤ ਗਏ।

ਲੋਸ਼ੀਓ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, “ਰੱਬ ਦੀ ਸਹੁੰ, ਅੱਜ ਜੇ ਕਿਤੇ ਸੈਮਪੇਨ ਦੀਆਂ ਦੋ-ਚਾਰ ਬੋਤਲਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਕਰਦਾ।”

ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੋਸ਼ੀਓ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੋਤਲੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੋਟਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੈਮਪੇਨ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਬੋਤਲਾਂ ਕੱਢੇ ਮਾਰੀ ਖੰਘਦਾ ਹੋਇਆ ਆ ਪਹੁੰਚਾ।

ਸਾਰੇ ਅੱਜ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਾਣ ਤੇ ਪੀਣ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸਨ। ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵੀ ਬੜੀ ਸੁਆਦਲੀ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ‘ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਰੇ ਕਿੰਨੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕੈਰੇ ਹੁਰਾਂ ਕਾਊਂਟੈਸ ਦੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ

ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਮੋਪਾਸਾਂ (5 ਅਗਸਤ 1850-6 ਜੁਲਾਈ 1893) ਦੀ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ‘ਬੂਲ ਦਿ ਸੂਫ’ ਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਈ ਨਾਂਵਾਂ- ‘ਬਾਲ ਆਫ ਫੈਟ’, ‘ਬਟਰਬਾਲ’, ‘ਡੰਪਲਿੰਗ’ ਹੇਠ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੋਪਾਸਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪਰੈਲ 1880 ਵਿਚ ਛਪੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਿਸਟ ਸਵਰਗੀ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ’ ਸਿਰਲੇਖ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਮੋਪਾਸਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰੀਸ ਨਹੀਂ। ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਉਚ-ਨੀਚ, ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਭੁਲਾ ਕੇ ਬੰਦਾ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਾਜਵਾਬ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦਸ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਅੰਬਰ ਜਿੰਡਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮੋਪਾਸਾਂ ਵਰਗਾ ਲੇਖਕ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਹਲਾਈ ਵਗਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪੇਸ਼ ਹੈ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸਭ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਉਮੰਗ ਤੇ ਮਖੌਲ ਝਲਕਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਖੌਲ ਭਾਵੇਂ ਬੜੇ ਹੋਛੇ ਤੇ ਵਾਹਯਾਤ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਖੀਰ ਸਾਰਾ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਮਾਦਕਤਾ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਸਭ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰੁਚੀਆਂ ਗੰਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲਿਬੜ ਗਈਆਂ।

ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਲ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਤੀਵੀਆਂ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੰਦੇ ਮਖੌਲਾਂ ‘ਤੇ ਉਤਰ ਆਈਆਂ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪੀ ਲਈ ਸੀ। ਲੋਸ਼ੀਓ ਸਭ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਮਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸੈਮਪੇਨ ਦਾ ਗਲਾਸ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਉਠ ਖੜੋਤਾ, ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲਾਸ ਪੀਂਦਾ ਹਾਂ।”

ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਉਠ ਖਲੋਤੇ, ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ; ਨਾਲ ਹੀ ‘ਮਿਸ ਮਾਰਗਰੇਟ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ’ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਵੀ ਲਾਏ।

ਦੋਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ ਵੀ ਤੀਵੀਆਂ ਦੇ ਮਿਨਤਾਂ-ਤਰਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ ਸੈਮਪੇਨ ਦੀ ਝੰਗ ਨਾਲ ਹੱਠ ਫੁਰਾਏ। ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸਹੁੰਆਂ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ

ਛੋਟੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਖੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਠੱਠਾ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਲੋਸ਼ੀਓ ਉਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਛਾ ਗਈ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹੱਸਦਾ ਬੋਲਿਆ, “ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਲੰਮ-ਦਾੜੀਆਂ ਬੜਾ ਪਖੰਡੀ ਹੈ।”

ਕੈਰੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, “ਕਿਉਂ ਕੀ ਗੱਲ ਸੀ?” ਉਤਰ ਵਿਚ ਲੋਸ਼ੀਓ ਨੇ ਉਸ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਟਹਿਲਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਸਭ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇਆ। ਸੁਣ ਕੇ ਤੀਵੀਆਂ ਤਾਂ ਇਤਨੀਆਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਕਿ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਸਕੀਆਂ। ਕਾਊਂਟ ਤੇ ਕੈਰੇ ਹੱਸਦੇ-ਹੱਸਦੇ ਲੋਟ-ਪੋਟ ਹੋ ਗਏ। ਕੈਰੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, “ਸੱਚੀ? ਉਹ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ...।”

“ਮੈਂ ਜੋ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਸਭ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠਾ ਹੈ।”

“... ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ?”

“ਹਾਂ... ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਜਰਮਨ, ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।”

“ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੋਖਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਲੋਸ਼ੀਓ।”

ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੱਸਣ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ ਦੀ ਤਾਰ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਗਰੇਟ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਆਤਮ-ਸੰਜਮ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਲਗਦੀ ਵਾਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਹਟਕੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਅੰਦਰੇ-ਅੰਦਰ ਪੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਦਬਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਤਨੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਟਪਕ ਹੀ ਪਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਅੱਥਰੂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਹ ਮੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਬਣ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ‘ਤੇ ਵਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਤੇ ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਵਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਮਾਰਗਰੇਟ ਨੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅੱਥਰੂ ਹੁਣ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਉਸ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜਾ ਛਣ-ਛਣ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ!

ਲੋਸ਼ੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਿਆਨੋ ਨਹੀਂ। ਕਾਸ਼! ਜੇ ਕਿਤੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸਾਡੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਹੱਦ ਬੰਨਾ ਨਾ ਰਹਿੰਦਾ।”

ਕਾਰਨੂਟੇਡ ਹੁਣ ਤੀਕ ਨਾ ਤਾਂ ਬੋਲਿਆ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਿਆ-ਜੁੱਲਿਆ। ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੈ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿੱਚਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਲੰਮੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਜਦ ਇਹ ਮਜਲਸ ਖਤਮ ਹੋਈ ਤਾਂ ਲੋਸ਼ੀਓ ਜਿਹੜਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ, ਕਾਰਨੂਟੇਡ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉਤੇ ਧੱਠਾ ਮਾਰ ਕੇ ਗੁੱਰਾਇਆ, “ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਦਾੜ੍ਹੀ ਮੇਜਰ ਸਾਹਿਬ! ਅੱਜ ਬੜੇ ਉਦਾਸ ਉਦਾਸ ਜਾਪਦੇ ਹੋ?”

ਕਾਰਨੂਟੇਡ ਨੇ ਪਿਛਾਂਹ ਮੁੜ ਕੇ ਇਸ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਮੈਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਦਾਸ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਮੈਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।” ਤੇ ਉਹ

“ਮੈਂ ਕਸਮ ਖਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਮੋਸ਼ੀਓ ਕੈਰੇ।” ਹੱਸਦਿਆਂ-ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਾਊਂਟ ਦੀ ਵੱਖੀ ਵਿਚ ਕੁਤਲ ਪੈ ਗਿਆ। ਲੋਸ਼ੀਓ ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਇਹੋ ਤੇ ਵਜਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾੜ੍ਹੀ ਮੇਜਰ ਅੱਜ ਰੋਟੀ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਅੱਗੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ, ਜੀਕਣ ਮੁਹਾਣਾ ਬੋਤੀ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ।”

ਤਿੰਨੇ ਫਿਰ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਬੋਤੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਡਲੀ ਖਿੱਡ-ਪੁੱਡ ਗਈ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੋਸ਼ੀਓ ਜਿਸ ਵਿਚ ਈਰਖਾ ਦਾ ਅੰਸ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਸੀ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਇਹ ਮਿਸਿਜ਼ ਕੈਰੇ ਤਾਂ ਬੜੀ ਬਦਤਮੀਜ਼ ਹੈ।”

ਪਤੀ ਬੋਲਿਆ, “ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੀਵੀਆਂ ਜਦੋਂ ਵਰਦੀ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਦੀਆਂ ਨੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਕਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀਆਂ ਕਿ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲਾ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਹੈ ਕਿ ਜਰਮਨ! ਵਾਕਿਆ ਈ ਉਹ ਬੜੀ ਚੁਲਬੁਲੀ ਹੈ, ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਪੰਡੀ ਫਸਾਣ ਵਾਲੀ।”

—

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਅਕਾਸ਼ ਸਾਫ਼ ਸੀ। ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਬਰਫ ਚਮਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਘੋੜਾ

ਗੱਡੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਆ ਖੜੋਤੀ। ਗੱਡੀਵਾਨ ਪੋਸਤੀਨ ਦਾ ਕੋਟ ਪਹਿਨੀ ਗੱਡੀ ‘ਤੇ ਬੈਠਾ ਪਾਈਪ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਰ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਫੁੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਮਾ ਰਹੇ; ਤੇ ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਸਾਮਾਨ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਲੱਦ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਡਰੇ ਅੱਜ ਸਭ ਨੇ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੀਕ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸਭ ਮੁਸਾਫਰ ਤਿਆਰ ਖੜੇ ਸਨ, ਕੇਵਲ ਇਕ ਸਵਾਰੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਹੁੰਚੀ, ਉਹ ਸੀ ਮਾਰਗਰੇਟ। ਤੇ ਜਦ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੂਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਨੂੰ ਤੱਕਿਆ, ਤਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉਤੇ ਸ਼ਰਮ ਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਸੰਗਦੀ-ਸੰਗਦੀ, ਸੁਸਤ ਕਦਮੀਂ ਤੁਰਦੀ ਗੱਡੀ ਵੱਲ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਤੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹ ਗੱਡੀ ਕੋਲ ਅੱਪੜੀ, ਸਭ ਨੇ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਰ ਲਏ; ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ।

ਮਾਰਗਰੇਟ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਘਾਬਰੀ ਹੋਈ ਗੁੰਮ-ਸੁੰਮ, ਝਟ ਕੁ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਗੇ ਖੜੋਤੀ ਰਹੀ।

ਫਿਰ ਬੜੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਭ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕਹੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਐਵੇਂ ਨਾਮ-ਮਾਤਰ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਹਰ ਇਕ ਮੁਸਾਫਰ ਮਾਰਗਰੇਟ ਪਾਸੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਮਾਨੋ ਉਸ ਨੂੰ ਛੂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਉਪਰੋਕਤੀ ਸਭ ਨੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਉਹ ਅਪਵਿੱਤਰ ਵੇਸਵਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਆਪਣੀ ਉਹੀ ਥਾਂ ਮੱਲ ਲਈ ਜਿਥੇ ਓਦਣ ਬੈਠੀ ਆਈ ਸੀ।

ਬਾਕੀ ਸਵਾਰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵੱਲ ਤੱਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਮਲੂਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੋਸ਼ੀਓ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨਫਰਤ ਭਰੀ ਨਜ਼ਰ ਉਸ ਵੱਲ ਸੁੱਟ ਛੱਡਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੁਰਾਚਾਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਪਿਆ।”

ਗੱਡੀ ਹੋਟਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਆ ਪਹੁੰਚੀ। ਯਾਤਰਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਸ਼ੁਰੂ

ਹੋ ਗਈ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਮਾਰਗਰੇਟ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਤਾਂਹ ਤੱਕਣ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਵਿਚ ਹਿੰਮਤ ਹੀ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਉਤੇ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਰਮਨ ਅਫਸਰ ਪਾਸ ਜਾਣ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਕਪਟ-ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਭ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਤੇ ਨੀਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ, ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਕੇਜੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੇ ਹੀ ਮਨਸੂਬੇ ਸਨ!

ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ। ਕਾਊਂਟੈਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੈਰੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ‘ਡੀ ਐਟੇਲਸ’ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?”

“ਜੀ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੇਰੀ ਸਹੇਲੀ ਹੈ।”

“ਓਹ! ਕਿਤਨੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ।”

“ਤੇ ਨਾਲ ਖੁਸ਼-ਮਿਜਾਜ ਵੀ। ਬੜੀ ਸਿਆਣੀ ਤੀਵੀਂ ਹੈ, ਤੇ ਗਾਉਂਦੀ ਇਤਨਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਛੋ ਈ ਕੁਝ ਨਾ।”

ਕੈਰੇ ਕਾਊਂਟ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਹੋਰ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ-ਵੱਧ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਕੋਈ-ਕੋਈ ਭੱਜਾ-ਟੁੱਟਾ ਸ਼ਬਦ, ‘ਹਿੱਸੇ ... ਮਿਆਦ ... ਬੀਮੇ ਲਈ ਰੁਪਿਆ’ ਆਦਿ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਲੋਸ਼ੀਓ ਹੋਟਲ ਵਿਚੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਤਾਸ ਚੁੱਕ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਉਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਮੇਜ਼ ਦੀ ਬੰਦਿਆਈ ਨਾਲ ਕਾਲੇ ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਾਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਹੁਟੀ ਸਣੇ ਖੇਡ ਕੇ ਵਕਤ ਬਿਤਾਉਣ ਲੱਗਾ।

ਦੋਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲੱਕ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਮਾਲਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ, ਛਾਤੀ ‘ਤੇ ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਸੂਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਜੁੜ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਠ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਵਿਚ ਸ਼ਰਤ ਲਾਈ ਹੋਵੇ।

ਕਾਰਨੂਟੇਡ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਲੀਨ ਸੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਤਾਸ ਸਮੇਟਦਾ ਉਹ ਲੋਸ਼ੀਓ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਬਈ ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।” ਤੇ ਸੇਬੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਪੋਟਲੀ ਵਿਚੋਂ ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ਕੱਢ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਖਾਣ ਲੱਗੇ।

ਕਾਊਂਟੈਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਬੋਤਲ-ਬਹੁਤਾ ਖਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ‘ਹਾਂ’ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੋਟਲੀ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਰੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਚੀਨੀ ਦੀ ਚੌੜੀ ਪਲੇਟ ਕੱਢੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਉਤੇ ਹਿਰਨਾਂ ਤੇ ਖਰਗੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਭਾਂਡਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮਾਸ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਚੂਰੇ ਦਾ ਸ਼ੇਰਬਾ ਤੇ ਸੂਰ ਦੀ ਭੁੰਨੀ ਹੋਈ ਰਾਂਦ ਵੀ ਸੀ। ਕਾਊਂਟੈਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਪਲੇਟ ਵਿਚ ਜਮਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਵਰਕੇ ਵਿਚ ਪਨੀਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਟੁਕੜਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਤੀਜਾ ਕੁ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟ ਕੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਿਆ।

ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਡੱਬਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਮਾਸ ਕੁਝ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਥੋਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।

ਕਾਰਨੂਟੇਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਢਿੱਲੇ ਓਵਰਕੋਟ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਇਕ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਉਬਲੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਆਂਡੇ, ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਿਚੋਂ ਡਬਲ ਰੋਟੀ ਦਾ ਇਕ ਲੰਮਾ ਟੁਕੜਾ ਕੱਢਿਆ। ਆਂਡਿਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਪਏ ਘਾਹ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਂਡਿਆਂ ਵਿਚਲਾ ਪੀਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭੁਰ-ਭੁਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ‘ਤੇ ਖਿੱਲਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਸਿੱਧਾ ਦਿਸਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਧਾ ਹੈ ਨਹੀਂ!

ਖੇਡਾਂ ਵਾਲਾ ਸਰਵਣ-2

ਚੰਗਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੱਲ ਕਿਥੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀ

ਹਫ਼ਤੇਵਾਰ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸੁਣੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਸਰਵਣ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, “ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਕ ਫ਼ਿਕਰਾ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਂਦਾ। ਇਕ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 01191-1165736868
bhullarg@gmail.com

ਫ਼ਿਕਰੇ ਵਿਚ ਸੱਪ ਡੰਗ ਮਾਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਫ਼ਿਕਰੇ ਵਿਚ ਰੰਗਮਹਿਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਭੂਚਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ੀਆਂ-ਮੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਦਾ ਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿਚ ਕੱਟਾ ਮੁੰਨ ਕੇ ਝਾਂਜਰਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ। ਵਿਚੇ ਲੋਕ-ਟੁੱਟੇ-ਟੁੱਟੇ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫ਼ਿਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸੀ।”

ਰਾਇ ਪੁਛਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਆਖਦਾ ਹੈ, “ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਨਾ ਇਹ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਨਾ ਵੱਡੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਾਵਲੈਟ। ਇਹ ਸਤਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਵਾਂ ਹੀ ਪੰਗਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਹੀ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੁਬਦਾ ਸ਼ਹਿਰ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਡੁਬਦਾ ਸਮੁੰਦਰ’ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ। ਜਦੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਲਟਾ-ਪੁਲਟਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਉਲਟਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਤਾਂ ਸਰਵਣ ਦੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਨ, ਪੂਰੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਪੀਰ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਆਰਸੀ’ ਵਿਚ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਇਹਦੇ ਦੱਸੇ ਨਾਂ ‘ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਡੁਬਦਾ ਸਮੁੰਦਰ’ ਨਾਲ ਹੀ ਛਪਵਾਈ।

ਸਰਵਣ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਉਡਾਰੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਉ-ਸਿੱਧਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪਰ ਏਨਾ ਸਾਉ-ਸਿੱਧਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਫੇਰ ਸੋਚਦਾ, ਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਮ ਬਣਿਆ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਈਏ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਮੇਰੀ

ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕ ਇਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਾਮੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਰਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਜਾਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਨਾਟਕਕਾਰ ਮਰਹੂਮ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਬਾਰੇ ਭੁੱਲਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲੰਮਾ ਰੇਖਾ-ਚਿਤਰ ਨੁਮਾ ਲੇਖ ਪਾਠਕ ਪੜ੍ਹ ਹੀ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਰੇਖਾ-ਚਿਤਰ ਲਿਖਦਿਆਂ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਮਵਾਸੀ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੀ ਉਂਗਲ ਫੜਦਿਆਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਭਾਂ ਵੀ ਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹੋ ਕੁਝ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਨਜ਼ਰ ਇਹਦੇ ਲੇਖ ‘ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣਨਾ’ ਉਤੇ ਪੈ ਗਈ। ਇਹਦਾ ਆਪਣਾ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਸੁਣ ਲਵੋ, “ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਮ ਕਰਕੇ ਸਾਉ ਬੰਦੇ ਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਏਨਾ ਸਾਉ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਬਾਹਰੋਂ ਦਿਸਦਾ ਹਾਂ।” ਇਹ ਰਾਖਵੇਂ ਕੋਟੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣੇ ਇਕ ਜੂਨੀਅਰ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਬੋਲਪੁਣਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਹਨੂੰ ‘ਉੱਧੀ’ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਲਾਹੁਣ ਬਾਰੇ ਦਸਦਾ ਹੈ।

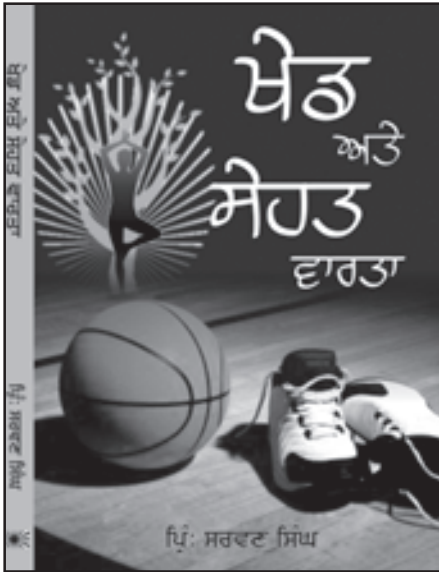
ਇਹਦੀਆਂ ਚੁਸਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਅਨੇਕ ਹਨ, ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਚੜ੍ਹਦਾ! ਇਹ ਕਿੱਸੇ ਦੀ ਦੱਸੀ ਜੁਗਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਦੇ ਸੌਣ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਦੇ ਟੀਟੀ ਦੇ ਢਿੱਡ ਉਤੇ ਪੋਲੀ ਜਿਹੀ ਉਂਗਲ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਖੁੱਜੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦਸਾਂ ਦਾ ਨੋਟ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾ ਵਿਹਲੇ ਸਲੀਪਰ ਉਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਢੁੱਡੀਕੇ ਕਾਲਜ ਵਾਲੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਚੂਹੜਚੱਕ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਜੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਦਾਰੂ ਪੀਣ ਜਾਂ ਨਾ ਪੀਣ ਬਾਰੇ ਪੁਛਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਚਲਾ ਹੋ ਕੇ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਕੱਵਲ ਦੇ “ਚਲੇ ਛੱਡੋ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ” ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਥੇਦਾਰ ਖੰਘੂਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਫੇਰ ਉਹੀ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, “ਕਾਕਾ, ਤੂੰ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਐਂ, ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ, ਘੁੱਟ ਪੀ ਵੀ ਲੈਂਨਾ ਐਂ?” ਦੁਬਿਧਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾਰੂ ਨਾ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਦਾਰੂ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ? ਕੀ ਪਤਾ, ਉਹ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਾਂਹ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਵੇ? ਇਹਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ, “ਜਦੋਂ ਆਖੋਗੇ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਬਾਕੀ ਕੱਵਲ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਲਿਉ।” ਇਹ ਹੁੱਬ ਕੇ ਦਸਦਾ ਹੈ, “ਮੈਂ ਬੂਠ ਬੋਲਣੋਂ ਵੀ ਬਚ ਗਿਆ ਤੇ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਾ ਦੱਸੀ! ਮੈਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਮਿਲ ਗਿਆ।”

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲਜ ਮੋਗਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਠੱਪਣੀ ਵੀ ਬੰਦ

ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰੁੱਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਦੋ-ਚਾਰ ਧੌਲੇ ਵੀ ਅਣਪੱਟੇ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਏਨੀ ਕੁ ਸਿਆਣਪ ਤਾਂ ਵਰਤਣੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪਤਿਤ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣਾ ਸੀ।” ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਇਹਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਇਹਦੀ ਸਿਆਣਪ ਤੇ ਚਤੁਰਾਈ ਇਕ

ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਾਉਣ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਵੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਭੈੜੀ ਰੁੱਤੇ ਟਿਕਾਣਾ ਕੈਨੇਡਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਡਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਯੂਰਪ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਉਂ ਘੁੰਮਦਾ-ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜੱਟ ਖੇਤੀ ਗੇੜੇ ਮਾਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੀਤ ਸਿਆਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਨਿੱਘੇ ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪੱਤਰ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਆ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਇਹ ਦਿੱਲੀ-ਦੱਖਣ ਤੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ, ਸਰਵਣ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਜਾਂ ਲਗਭਗ ਅਨਪੜ੍ਹ ਪੇਂਡੂ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਕਿੱਸੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਪਤਾ

ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਥੋਂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੇ ਆਪ ਤਾਂ ਸੈਣਤਾਂ ਕਿਥੋਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਪਰ ਅਸੁਕੇ ਹੀ ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ, ਜਿਹੜੀ ਪਗਡੰਡੀ ਮਿਲੀ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਸਾਹਰਾ ਸਮਝਦਿਆਂ ਤੇ ਢੋਲੇ ਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਜਿਥੇ ਪਤਾਅ ਹੋਇਆ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿਚ ਪਲਟ ਲਿਆ। ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਜੱਟ ਬੰਜਰ ਪਈ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਹ-ਸੁਹਾਗ ਕੇ ਵਧੀਆ ਉਪਜਾਊ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪਲਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੁਹਾਣੇ ਸਬੱਬਾਂ ਤੇ ਅਨੋਖੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ।

ਸਰਵਣ ਨੇ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ! ਘਰੋਂ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਉਥੋਂ ਦੀ ਬੱਸ ਨਾ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੀ ਬੱਸ ਫੜ ਕੇ ਦਾਖਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਤੁਰਿਆ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਐਮ. ਏ. ਕਰਨ, ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਮੁਕਤਸਰ ਤੋਂ ਬੀ. ਐਡ ਕਰਨ!

ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਕਿੱਸਾ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਐਮ. ਏ. ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਿੰਡੋਂ ਬੱਧਨੀ ਤੱਕ ਸਾਈਕਲ, ਬੱਧਨੀ ਤੋਂ ਮੋਗਾ ਤੱਕ ਬੱਸ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਹੋਰ ਬੱਸ। ਬੱਧਨੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਟਾਇਰ ਦਾ ਪਟਾਕਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੋਗੇ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਮੀਂਹ ਦੇ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਖੁੱਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਖਰੀ ਬੱਸ ਵੀ ਖੁੱਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਗੇ ਕੋਈ ਠਾਹਰ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਸਰਵਣ ਬਿਚਾਰਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਧਰ ਜਾਵੇ! ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਲੀ ਟੌਹਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਐਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਨਾਲੇ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ, ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸੁੱਤਿਆ ਲੰਘ ਜਾਊ। ਇਹਨੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵਾਲਾ ਨਾਅਰਾ ‘ਚਲੇ ਦਿੱਲੀ’ ਲਾਇਆ ਤੇ ਮੋਗੇ ਤੋਂ ਰਾਤ ਦੀ ਰੇਲ ਫੜ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਐਮ. ਏ. ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾ ਬਣਿਆ!

(ਚਲਦਾ)

ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਤੋਂ ਜਾਰੀ)

ਮਾਰਗਰੇਟ ਪਾਸ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਹਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਲੈ ਸਕਦੀ! ਉਹ ਤਾਂ ਮਸਾਂ ਗੱਡੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ ਸੀ!

ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਗੁੱਸੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹਲੂਣਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੂੰਹ ਉਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਵਾਛੜ ਨਾਲ ਭਿਉਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕੀ। ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ!

ਉਸ ਵੱਲ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਤਮਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਉਹਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਗਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਿਤ ਤੇ ਬੇਕਾਰ ਸਮਝ ਕੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਦਣ

ਵਾਲੀ ਪਟਾਰੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਉਸ ਨੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ!

ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੱਸਣ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ ਦੀ ਤਾਰ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਗਰੇਟ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਆਤਮ-ਸੰਜਮ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਲਗਦੀ ਵਾਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਹਟਕੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰ ਪੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਦਬਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਤਨੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਟਪਕ ਹੀ ਪਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਅੱਥਰੂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਹ ਮੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਬਣ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ‘ਤੇ ਵਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਤੇ ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਵਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਮਾਰਗਰੇਟ ਨੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅੱਥਰੂ ਹੁਣ ਚੋਟਾਨ ਦੇ ਉਸ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜਾ ਛਣ-ਛਣ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ।

ਅੱਥਰੂ ਬਰਾਬਰ ਉਸ ਦੀ ਉਭਰੀ ਹੋਈ ਛਾਤੀ ‘ਤੇ ਡਿੱਗਦੇ ਰਹੇ, ਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕੜ ਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਕੁਝ

ਪੀਲਾ ਤੇ ਕਰੜਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦਿਲ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਕਰ ਰਹੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅੱਥਰੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ।

ਪਰ ਕਾਊਂਟੈਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਦਿਆਂ ਵੇਖ ਲਿਆ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਵੱਲ ਤਕਾਇਆ। ਪਤੀ ਨੇ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, “ਚਲੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ।”

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੈਸੀਓ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਵੱਲ ਤਕਿਆ, ਤੇ ਤੱਕ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਈ, “ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਮਾਰੀ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ।”

ਬਚੇ ਹੋਏ ਮਾਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਆਂ ਫਿਰ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜੁੜ ਗਈਆਂ।

ਕਾਰਨਟੋਡ ਜਿਹੜਾ ਡਕਾਰ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਆਂਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਪਸਾਰ ਲਈਆਂ ਤੇ ਪਿਛਾਂਹ ਝੁਕ ਕੇ ਬਾਂਹਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਉਹ ਉਸ ਆਦਮੀ ਵਾਂਗ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਮਖੌਲ ਸੁਝਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਾਰਸੇਲਜ਼ ਦੇ ਇਕ ਗੀਤ (ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਦਾ ਕੌਮੀ ਗੀਤ) ਦੀ ਤੁਕ ਗੁਣ-ਗੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ।

ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਖਿੜ ਗਏ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਾਗੀਆਨਾ ਗੀਤ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀਪੇ ਦੇ ਖੜਕ ਤੋਂ ਚਿੜ ਕੇ ਕੁੱਤਾ ਭੌਂਕਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਬੋਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਬੈਠੇ। ਕਾਰਨਟੋਡ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤ ਨਾਲ ਚਿੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਹੋਰ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਗੱਡੀ ਦੀ ਚਾਲ ਹੁਣ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਪਈ ਹੋਈ ਬਰਫ਼ ਸਖਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਓਂ ਹੁਣ ਉਸ ਵਿਚ ਖੁੱਭਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ‘ਡੀਪੋ’ ਤਕ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਤੱਕ ਕਾਰਨਟੋਡ ਬਰਾਬਰ ਉਚੀ ਤੋਂ ਉਚੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਗੀਤ ਗਾਈ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ-ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਸਤਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਉਹ ਸੋਚੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, “ਇਕ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਟੋਡੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚਾਵੇ... ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਧਿੱਗੋ-ਜ਼ੋਰੀ।”

ਇਧਰ ਮਾਰਗਰੇਟ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਸਨ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿਸਕੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਕਾਰਨਟੋਡ ਦੇ ਕੌਮੀ ਗੀਤ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਣ ਗਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕੌਣ ਰੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(ਸਮਾਪਤ)

ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਬਾਬੇ

ਅਨਪੜ੍ਹ ਬਾਬੇ ਕਰਕੇ ਬਿਆਨ,

ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਗਿਆਨ।

ਜੋ ਵੀ ਦੇਵਣ ਗੁਪਤ ਦਾਨ,

ਉਸ ਦਾ ਰੱਖਣ ਖਾਸ ਧਿਆਨ।

ਬੋਕ ਦੇ ਭਾਅ ਸਿਰੋਪੇ ਵੰਡਣ,

ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਛਪਵਾਣ।

ਭੋਟਾ ਲੈ ਕਰਦੇ ਅਰਦਾਸ,

ਫਿਰ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਮਿਹਰਬਾਨ।

ਮੂੰਹ ਦੇ ਮਿੱਠੇ, ਬਗਲੀਂ ਛੁਰੀਆਂ,

ਭੋਟਾ ਕਰਨ ਤਿੱਖੀ ਕਿਰਪਾਨ।

ਦੁੱਧ ‘ਚ ਪਾ ਕੇ ਮੇਵੇ ਚਿੱਬਣ,

ਸਾਦੇ ਨਹੀਂ ਖਾਵਣ ਪਕਵਾਨ।

ਗੁਫਾ ‘ਚ ਆ ਜੋ, ਸੇਵਾ ਕਰ ਲੋ,

ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਚਾਤੀਂ ਫੁਰਮਾਨ।

ਜਦ ਕਰਦੇ ਨੇ ਗੰਦੇ ਕੰਮ,

ਛੱਡਦੇ ਨਾ ਬਾਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨ।

ਬਦਾਮ ਤੇ ਕਾਜੂ ਮੇਵੇ ਖਾ ਖਾ,

ਬਣਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਭਲਵਾਨ।

ਭੋਲਾ ਚਿਹਰਾ ਬੀਬਾ ਰਾਣਾ,

ਆਤਮਾ ਐਪਰ ਬੜੀ ਸੈਤਾਨ।

‘ਗਿੱਲ’ ਬੱਚ ਜਾਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ,

ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਬਾਬੇ ਦਾ ਧਿਆਨ।

-ਜੁਗਰਾਜ ਗਿੱਲ, ਸ਼ਾਰਲਟ

ਫੋਨ: 704-257-6693

ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਵਰਸੋਵਾ ਟੱਟ ਦੀ ਸਰਬੋਤਮ ਬਸਤੀ 'ਸਾਤ ਬੰਗਲਾ' ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸੀ-ਗਵਾਲੀਅਰ ਪੈਲੇਸ; ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਮਹੱਲ ਜੋ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸਾਗਰ ਕੰਢੇ ਤਫਰੀਹ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਗਵਾਲੀਅਰ ਹਾਊਸ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ, ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਲਈ।

ਇਸ ਮਹੱਲ ਜੋ ਹੁਣ ਬੰਗਲਾ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁਣ ਇਕ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸੇਠ ਸੀ। ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਬਲਵੇਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਤੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਅਸ਼ਕ। ਉਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸ਼ਕ। ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਦਾ ਹਮ-ਉਮਰ ਤੇ ਲੰਗੇਟੀਆ ਯਾਰ। ਉਹਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਕੱਲਾ ਤੇ ਆਦੀ ਛਤਾ। ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਸਕਰਿਪਟ ਰਾਈਟਰ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ, ਸੰਵਾਦ-ਲਿਖਾਰੀ।

ਚਾਂਦ ਅਸ਼ਕ ਦਾ ਰਸੋਈਆ ਸੀ, ਨੌਕਰ ਪਰ ਨੌਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ। ਗੋਰਾ-ਚਿੱਟਾ, ਕਾਲੇ ਘੁੰਗਰਾਲੇ ਵਾਲ, ਅੱਪ-ਟੂ-ਡੇਟ ਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਉਰਦੂ ਲਹਿਜਾ। ਸਗਵਾਂ ਹੀਰੋ ਸੀ ਚਾਂਦ। ਅਸ਼ਕ ਦਾ ਲਾਡਲਾ। ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਮੁਖਤਿਆਰ। (ਅਸ਼ਕ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਦਾ ਕੁਝ ਭਾਗ ਚਾਂਦ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ) ਬੰਗਲੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਚਹੇਤਾ, ਭਾਈ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਭਾਬੀ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਦਿਓਰ ਸੀ ਚਾਂਦ।

ਬੰਗਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਛੱਤ 'ਤੇ, ਅਸ਼ਕ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਐਨ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਸੈਟ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਭਾਈਆ ਸਾਹਿਬ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥ ਟੈਨੈਂਟ ਸਾਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ।

ਅਕਤੂਬਰ 1962 ਵਿਚ, ਸੱਜ-ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਾਂ ਏਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੈਡ ਰੂਮ ਤੇ ਹਾਲ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਬੂਹੇ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਅਗਲਾ ਸੌਣ ਕਮਰਾ ਤੇ ਰਸੋਈ ਭਾਈਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਲੌਬੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਤੇ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਂ ਰਸੋਈ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਮਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋਨੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਖਿੜਕੀ ਮੂਹਰੇ ਹੀ ਰਸੋਈ-ਮੇਜ਼ ਲਗਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਅਜੋਕੇ ਤਿੰਨ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਫਲੈਟਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਫਲ ਵਾਲੇ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਖਾਣ, ਬੈਠਣ, ਸੌਣ ਤੇ ਰਸੋਈ-ਕੋਨਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰ ਕੇ ਅਸਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਅਰਾਮਦੇਹ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਏਸ ਘਰ ਦੇ ਐਨ ਬੱਲੇ ਸੀ ਅਸ਼ਕ ਦੀ ਉਹ ਬੈਠਕ ਜਿਥੇ ਅਕਸਰ ਸ਼ਾਮੀਂ ਤਾਸ਼-ਪੱਤੇ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਮਹਿਫਲਾਂ ਲਗਦੀਆਂ। ਸੰਗੀਤ, ਪੱਤੇ, ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੀ ਬੂ, ਬਹਿਸ-ਮੁਬਾਹਿਸੇ ਤੇ ਫਿਲਮ-ਜਗਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ; ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਾਹਿਤਕ ਅਰ ਸਿਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਸਹਾਰਾ ਸੀ; ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਫੈਮਿਨਾ ਤੇ ਰੀਡਰਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਆਦਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਿਸਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਵਰਜਿਤ ਸੀ।

'ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਸ਼ਕ-ਮੁਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਿਰਾ ਲੁੱਚ-ਪੁਣਾ' ਜੀਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ 'ਫੁਹਸ਼' ਕਹਾਣੀ ਸੀ। ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ 'ਵਿਵਿਧ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤ' ਅਤੇ 'ਹਵਾ ਮਹਿਲ' ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਟਕ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਭੁੱਖ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਹਮਣੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਮਹਾਨ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ ਉੱਛਲ ਉੱਛਲ ਬੰਗਲੇ ਦੇ ਦਾਲਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਜਲਬਲ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਇਹ ਸੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਨਾ?...

ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਰੰਗ ਦੋਹਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਔਰਤ ਦਿਵਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੀ ਦਿਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰ ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਾਹਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸ਼ਬਦ-ਬ-ਸ਼ਬਦ ਚਿਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤਨ ਦੀ ਪੂਣੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਬਾਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਤਰੱਦਦ ਹੈ। ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰੱਦਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ ਬਹੁਤ ਸਹਿਜ ਹੈ। ਇਤਨੀ ਸਹਿਜ ਜਿਵੇਂ ਬਨੇਰੇ ਉਤੇ ਕੋਈ ਕਾਗ ਆਣ ਕੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਕਣੀਆਂ, ਭੂਰ ਬਣ ਕੇ ਉਤਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਤੁਰਨ ਦਾ ਵੇਗ ਵੀ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਵਾ ਦੇ ਵੇਗ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਛੋਹੰਦੇ ਨਾਰੀਅਲ ਦੇ ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਦੀ ਸਾਂ ਸਾਂ, ਖੜ ਖੜ; ਇਕੱਲੀ ਉਦਾਸ ਸਾਗਰ-ਕੰਢੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਹੱਲ ਦੇ ਉਸ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਜਿਹੀ ਸਾਂ ਮੈਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਠੀਕ ਬੱਲੇ ਸੀ ਉਹ ਜੀਵਨ ਭਰਪੂਰ ਬੈਠਕ; ਉਸ ਸ਼ਾਂਤ ਉਦਾਸ ਤੇ ਬਾਹਲੀ ਵੇਰਾਂ ਤੁਫਾਨੀ ਬੋਝਨਾਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਮਾਤਰ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਦਾ ਅੱਡਾ, ਮਾਨੇ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਗਵਾਲੀਅਰ ਪੈਲੇਸ ਦਾ ਧੜਕਦਾ ਦਿਲ।

ਚਿੱਟੇ-ਦੁੱਧ ਕੁਰਤੇ ਪਜਾਮੇ ਵਿਚ ਸੰਧੂਰੀ ਭਾਅ ਮਾਰਦਾ ਗੰਦਮੀ ਚਿਹਰਾ, ਤਿੱਖਾ ਨੱਕ, ਰੌਸ਼ਨ ਮੱਥਾ ਤੇ ਲਾਖੇ ਹੋਠ। ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਸੀ, ਜਾਂ ਮੇਰੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਬੱਸ ਦੂਰੋਂ, ਉਡਦੀ ਨਜ਼ਰ, ਕੇਵਲ ਚਾਲ-ਢਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਪਛਾਣਦੀ ਸਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ।

ਅਕਸਰ ਦਿਨੇ ਦਸ ਬਾਝਾਂ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੂਰੋਂ ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਸੜਕ ਤੋਂ ਤੁਰਿਆ ਆਉਂਦਾ ਦਿਸਦਾ ਸੀ ਸਾਹਿਰ। ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ। ਗਵਾਲੀਅਰ ਪੈਲੇਸ ਕੋਲੋਂ ਸਮੁੰਦਰ-ਤੱਟ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਮੁੱਖ ਚੌੜੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸੇ ਹੱਥ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੰਗਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ਉਤੇ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਬੰਗਲਾ। ਜਾਂਦਿਆਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਡਿੱਠਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਘਰ ਕਦੋਂ ਪਰਤਦਾ ਸੀ? ਅਸ਼ਕ ਘਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਸਾਹਿਰ ਅਕਸਰ ਏਧਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਗੇਟੋਂ ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਐਨ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਤਾਂ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਸ਼ਕ ਦਾ ਘਰ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬੂਹੇ, ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ। ਛਤਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਓਹਲਾ? ਇਸਤਰੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖੀ ਕੋਈ। ਬੰਦੇ ਹੀ ਬੰਦੇ। ਛੜੇ ਜਾਂ ਛਤਿਆਂ ਵਰਗੇ ਪਰ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਹ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਆਰੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ।

ਨਾ ਤਾਂ ਅਸ਼ਕ ਹੀ ਕੁਇਆ ਸੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਇਸਤਰੀ ਨਾਲ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਹਿਰ। ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਅੱਖ ਭਰ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਸੇ ਵੱਲ, ਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਭੁੱਲੇ ਚੁੱਕੇ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਠੰਢੀ, ਮਿੱਠੀ, ਸੀਤਲ ਸੁਖਾਵੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਭਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ।

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੇ ਸਾਂ। ਲੰਘਦਿਆਂ-ਪਲੰਘਦਿਆਂ ਅਕਸਰ ਸਾਹਿਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। 'ਹਾਇ ਹੈਲੋ', ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਹੀ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕੇਵਲ ਆਦਰ ਭਰੀ ਪੈਰ ਛੂੰਹਦੀ ਨਜ਼ਰ। ਮੂਕ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਤੇ ਮੇਰਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਗੁੰਗੀ ਨਮਸਕਾਰ!

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਡੇਢ ਕੁ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਸੰਨੀ ਜੰਮਿਆ। ਸਾਡਾ ਪਲੇਠਾ ਪੁੱਤਰ। ਇਕ, ਡੇਢ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਡਾਢਾ, ਅੱਥਰਾ। ਕੱਪ-ਪਲੇਟਾਂ, ਚਮਚੇ-ਕਟੋਰੀਆਂ, ਬਾਲ-ਖਿਡੌਣੇ ਜੋ ਆਉਂਦਾ ਮੂੰਹ ਅੱਗੇ, ਵਗ੍ਹਾ ਮਾਰਦਾ ਖਿੜਕੀ ਤੋਂ ਬੱਲੇ, ਤੇ ਮੈਂ ਭਜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਬੋਚਣ ਨੂੰ, ਚੁੱਕਣ ਨੂੰ। ਇਕ ਚੀਜ਼ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਰਤਦੀ ਨਾ, ਕਿ ਦੂਜੀ ਬੱਲੇ। ਪਰੇਸ਼ਾਨ। ਹਫ਼ੀ ਹਫ਼ੀ।

ਜੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਕਮਰਾ ਘੁੱਪ। ਜੇ ਬੂਹਾ ਬੰਦ ਰੱਖਾਂ ਤਾਂ ਸੰਨੀ ਪਿੱਟੇ। ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ, ਕੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਜ ਬੂਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਬੱਲੇ ਦੌੜਿਆ ਨਹੀਂ। ਸੂਟ ਵੱਟ ਕੇ ਗੇਟੋਂ ਬਾਹਰ।

ਸਮੁੰਦਰੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਪੱਖੋਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਗਵਾਲੀਅਰ ਪੈਲੇਸ ਦੀ, ਪਰ ਸੜਕ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਬੜੇ ਖਤਰਨਾਕ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸੀ। ਅੰਧੇਰੀ ਤੋਂ ਵਰਸੋਵੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਸੂਕਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ, ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ। ਦਿਲ ਧੱਕ ਕਰ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ।

ਸਾਹਿਰ ਜੇ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਭੱਜਦਿਆਂ, ਤਾਂ ਲਪਕ ਕੇ ਫੜ ਲੈਂਦਾ। ਮੇਰੀ ਘਬਰਾਹਟ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਦੱਸੇ-ਬੋਲੇ। ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਸੰਨੀ ਅਸ਼ਕ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਦੀਆਂ ਝਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕ ਜਾਂਦਾ।

'ਸੰਨੀ-ਸੰਨੀ' ਮੈਂ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਕੂਕਦੀ, ਲੱਭਦੀ ਗੇੜੇ ਮਾਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਹ ਨਾ ਬੋਲਦਾ। ਮੈਂ ਘਬਰਾ ਜਾਂਦੀ। ਅਸ਼ਕ ਤੇ ਸਾਹਿਰ ਖੜ੍ਹੇ ਦਿਸਦੇ। ਨਿੰਮਾ ਨਿੰਮਾ ਮੁਸਕਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ ਮੁਸਕਾਹਟ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸੰਨੀ ਦਾ ਅਤਾ-ਪਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲੈਂਦੀ।

ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਵਜ਼ਦ, ਸੁਹਲ-ਮਲੂਕ ਜਿੰਦਗੀ, ਅਨੀਮਿਕ ਤੇ ਉੱਪਰੋਂ ਉੱਚੀ ਅੱਡੀ ਦੀ ਚੱਪਲ। ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਾਰਨ ਉੱਚੀ ਅੱਡੀ ਦੀ ਚੱਪਲ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਤੇ ਏਸ ਚੱਪਲ ਨਾਲ ਦਰਜਨਾਂ ਵਾਰ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਬੰਗਲੇ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਦੂਹਰੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਲਾਂਘਣਾਂ ਤੇ ਸੰਨੀ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜਣਾ- ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੰਭ ਜਾਂਦੀ ਸਾਂ ਮੈਂ, ਤੇ ਸਾਹਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੂਕ ਹਮਦਰਦੀ! ਇਹ ਮੇਰਾ ਯਕੀਨ ਸੀ।

ਢਾਈ ਸਾਲਾ ਸੰਨੀ ਸੰਗ ਭਾਲਦਾ ਸੀ। ਰੌਣਕਾਂ। ਹਾਣ-ਮਿੱਤਰ। ਸੜਕ ਉਤੇ, ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ, ਸਾਗਰ-ਕੰਢੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ 'ਬਾਬੇ' (ਬੇਟੇ) ਦੇ ਮਗਰ ਭੱਜਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ 'ਬੇਬੀ' ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਦਾ। ਛੱਤ 'ਤੇ ਟੰਗਿਆ, ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿਣੋਂ ਉਹ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਬਾਗੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਗੁੱਸਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਦਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਦਾਂ।

ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਹੀ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਤਿੰਨ-ਪਹੀਆਂ ਸਕੂਟਰ। ਸਕੂਟਰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਸੰਨੀ ਦੀ ਟ੍ਰਾਈਸਿਕਲ 'ਚੋਂ ਸਾਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਸਕੂਟਰ ਲਈ ਪੁਆਤਾ ਪਾ ਬੈਠਾ।

"ਸਕੂਟਰ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਦਿਆਂਗੇ ਜੋ ਤੂੰ ਵਾਅਦਾ ਕਰੇਂ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕੰਪਾਊਂਡ ਵਿਚ ਇਕੱਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਂਗਾ ਤੇ ਕੇਵਲ ਮੰਮੀ ਪਾਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਗੇਟੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਵੇਂਗਾ।" ਜੀਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ।

"ਮੰਮੀ ਪਰਾਮਿਸ, ਗੋਡ ਪਰਾਮਿਸ।" ਕੰਨ ਫੜ ਕੇ ਆਖਦਿਆਂ ਸੰਨੀ ਨੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ।

ਦਰਅਸਲ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਸਾਈਕਲ ਨਾਲੋਂ ਸਕੂਟਰ ਵਧੇਰੇ ਮਾਫ਼ਕ ਸੀ। ਇਕਹਿਰਾ ਤੇ ਲੰਮੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਉਹ ਘੱਟ ਜਗ੍ਹਾ ਘੇਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹਲਕਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਵੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬੱਲੇ ਲਿਜਾ ਸਕਦੀ ਸਾਂ। ਸਕੂਟਰ ਕਾਰਨ ਸੰਨੀ ਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬਿਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਬੱਲੇ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਨਜਾਤ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਸਕੂਟਰ ਆ ਗਿਆ। ਲੌਬੀ ਵਿਚ, ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਦੁੜਾਂਦਾ ਸੰਨੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦਸ ਵਜੇ ਜੀਤ ਦਵਾਖਾਨੇ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਠਾਕ ਕਰ, ਭਾਂਡੇ ਸਫਾਈਆਂ ਕਰਵਾ, ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੈਂ

ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਲਈ ਜੁਟ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਨੀ ਕਦੇ ਫਰਿਜ ਦੁਆਲੇ ਤੇ ਕਦੇ ਸੋਫੇ ਦੁਆਲੇ, ਕਦੇ ਪਲੰਘ ਦੁਆਲੇ ਤੇ ਕਦੇ ਖਾਣੇ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਦੁਆਲੇ ਅੱਠ ਦੇ ਹਿੰਦਸੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਗੇੜੇ ਕੱਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਵਿਵਿਧ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਵਿਚ ਗੁਆਚੇ ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਕ ਵਜੇ ਤਕ ਉਹ ਬੱਕ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਰੱਜਵੀਂ ਵਰਜਿਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਦੋਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਲਈ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ। ਫੇਰ ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ, ਨੁਹਾ-ਧੁਆ ਕੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਸੁਆ ਦੋਂਦੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਜ਼ ਲਗਾ ਕੇ, ਆਪ ਵੀ ਤਿਆਰ

ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ

ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

ਜੀਤ ਮੁੜ ਢਾਈ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਖਾਰੋਂ, ਦਵਾਖਾਨੇ ਤੋਂ। ਖਾਰ ਤੋਂ ਅੰਧੇਰੀ ਤੱਕ ਦਸ ਮਿੰਟ ਦਾ ਰੇਲ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਅੰਗਿਉਂ ਬੱਸ ਉਤੇ ਸੱਤ ਬੰਗਲੇ, ਘਰ। ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਤਕ ਘਰ ਟਿੱਚਨ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਸਾੜੀ ਵਿਚ ਸਜੀ ਸੰਵਦੀ ਪੂਰੀ ਮੇਕ-ਅੱਪ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ।

ਜੀਤ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਹੀ ਪਸੰਦ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣੇ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦੀ ਰੀਝ। ਹੁਣ ਸਕੂਟਰ ਆ ਜਾਣ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਬੱਲੇ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ, ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸੰਨੀ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ।

ਮਸਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਹੀ ਲੰਘੇ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਦਾ ਵਕਤ।

ਚਾਂਦ ਆਇਆ। ਉਸ ਮੇਰਾ ਬੂਹਾ ਠਕੋਰਿਆ।

"ਦੀਦੀ! ਜਾਨ! ਏਕ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਆਪ ਸੇ, ਅਗਰ ਆਪ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮਾਨੇ ਤੇ।"

"ਬੋਲੇ ਚਾਂਦ ਭਾਈ।"

"ਅਗਰ ਆਪ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸ਼ੋਰ ਕਮ ਕਰ ਸਕੋਂ? ਨੀਚੇ ਸਾਹਿਰ ਸਾਹਿਬ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹੈ।"

"ਸਾਹਿਰ ਸਾਹਿਬ?"

"ਗੀਤ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹੈ?"

"ਯਹਾਂ?"

"ਹਾਂ ਦੀਦੀ ਜਾਨ, ਵੇ ਯਹੀਂ ਤੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈ। ਘਰ ਕਾ ਮਾਹੌਲ ਤੇ - ਅੰਮੀ ਜਾਨ ਕੇ ਤੇ ਆਪ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੈ।"

ਚਿੱਟੇ ਸੂਟ ਵਿਚ ਤੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੱਲਾ ਲਈ, ਦੁਬਲੀ ਪਤਲੀ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ, ਗੁੱਸੇ ਗੁੱਸੇ ਦੂਰੋਂ ਸੜਕ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਅਕਸਰ ਵੇਖਦੀ ਸਾਂ ਮੈਂ ਸਾਹਿਰ ਦੀ ਮਾਂ! ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਸੁਣਦੀ ਸਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਏਦਾਂ ਡਾਂਟਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪੰਜ-ਸਾਲਾ ਬੱਚਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਾਹਿਰ ਅੰਗਿਉਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਦਾ। ਬਸ ਮੁਸ ਮੁਸ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

"ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਂਦ ਭਾਈ, ਹਮੇਂ ਮਾਲੂਮ ਨਾ ਥਾ। ਆਇੰਦਾ ਸੇ ਸਾਹਿਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਕਭੀ ਨਾ ਕਹਲਵਾਨਾ ਪੜੇਗਾ।"

ਚਾਂਦ ਚਲਾ ਗਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਗਈ। ਕਦੇ ਮੈਂ ਵੀ ਲਿਖਦੀ ਸਾਂ। ਗੀਤ, ਨਜ਼ਮਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ। ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਉਦੋਂ? ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਚਾਹੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਘੜੀ ਦੀ ਟਿਕ ਟਿਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਦੂਰ ਕਰ ਦੋਂਦੀ ਸਾਂ ਮੈਂ। ਅਕਸਰ ਰਾਤੀਂ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਸਾਂ। ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਸੌਂ ਜਾਣ।

ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ। ਥਰਮਸ ਭਰ ਕੇ ਰੱਖ ਲੈਂਦੀ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ, ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਿਵ ਬਟਾਲਵੀ (ਖੱਬੇ) ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਨਾਲ।

ਸਾਂ ਕੋਲ।

ਸੁਨਹਿਰੀ ਸੁਪਨੇ, ਖਿਆਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਕਿੰਨੀ ਕੌੜੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਲਿਖਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਰਿਹਾ, ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਾਂ। ਜੀਤ ਦੀ ਪੈੜ-ਚਾਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਲੁਕੇ ਛੱਡਦੀ ਸਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵਾਂ। ਫੜੀ ਨਾ ਜਾਵਾਂ! ਲਿਖਣ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਸਕਦੀ। ਮਾਨੋ ਸਕਤਾ ਹੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗੁਆ ਬੈਠੀ ਸਾਂ ਤੇ ਏਥੇ ਠੀਕ ਮੇਰੇ ਹੇਠਾਂ ਗੀਤ ਜਨਮ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਹਿਰ ਦਾ ਗੀਤ!... 'ਔਰਤ ਨੇ ਜਨਮ ਦੀਆ ਮਰਦੋਂ ਕੋ, ਮਰਦੋਂ ਨੇ ਉਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆ' ਅਤੇ 'ਇਕ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੌਲਤ ਕਾ ਸਹਾਰਾ ਲੇਕਰ, ਹਮ ਗਰੀਬੋਂ ਕੀ ਮੁਹੱਬਤ ਕਾ ਉੜਾਇਆ ਹੈ ਮਜ਼ਾਕ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ। ਗੀਤ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਸਾਹਿਰ ਨੇ। ਵਾਹ ਵਾਹ! ਮੇਰੇ ਆਵੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਖਿੜਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ ਮੇਰਾ ਰਸੋਈ-ਮੇਜ਼। ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਟ-ਪਲੇਟ ਉਤੇ ਖਾਣਾ ਬਣਾਈ ਸਾਂ ਮੈਂ, ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਗਰ ਕੰਢੇ, ਵਿਚੀ ਲੰਮੀ ਸੜਕ ਉਤੇ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਸਾਹਿਰ। ਉਸ ਲਈ ਏਨੀ ਦੂਰੋਂ ਖਿੜਕੀ ਦੇ ਪਰਦਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਵਿਰਲ 'ਚੋਂ' ਮੈਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਰੇਡੀਓ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਤੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾ, ਲੋਰੀ ਸੁਣਾ, ਹੂਟੇ ਮਾਈਆਂ ਕਰ, ਕਿੱਕਲੀ ਪਾ, ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਖੇਡ, ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੌ ਸੌ ਪਾਪੜ ਵੇਲ ਕੇ ਵਰਚਾਅ ਲੈਂਦੀ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ ਉਹ ਭੁੱਲਦਾ, ਮੁੜ ਜ਼ਿਦ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਰੇਡੀਓ ਲਈ, ਸਕੂਟਰ ਲਈ। ਕੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰਦਾ। ਆਪਣੇ ਵਾਲ ਖੋਹਦਾ।

ਏਧਰ ਸੰਨੀ ਦੀ ਅੱਤ ਤੇ ਉਧਰ ਸਾਹਿਰ ਖਾਤਰ ਪਿਨ-ਡਰੋਪ-ਸਾਇਲੈਂਸ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ!... ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਪਈ ਸੀ ਮੇਰੇ ਲਈ!

ਆਖਿਰ ਮੈਂ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਕੱਢਿਆ। ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਘਨਾਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਬੜਾ ਪਸੰਦ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਨੰਗੇ ਤੇ ਪੋਲੇ ਪੈਰੀਂ 'ਆਟੇ ਦੀ ਬੋਰੀ' ਲੰਮੀ ਹੋਕ ਨਾਲ ਬੋਲਦੀ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗੇੜੇ ਕੱਢਦੀ ਤੇ ਉਸ ਲਈ ਮਗਰ ਮਗਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਘੜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ।

'ਆਟੇ ਦੀ ਬੋਰੀ।' ਮੈਂ ਆਖਦੀ
'ਪੰਜ ਰੁਪਏ।' ਸੰਨੀ ਆਖਦਾ।
ਤੇ ਫੇਰ 'ਆਟੇ ਦੀ ਬੋਰੀ।'
'ਬੜੀ ਭਾਰੀ...।'
'ਆਟੇ ਦੀ ਬੋਰੀ।'
'ਬੜੀ ਪੋਲੀ...।'
'ਆਟੇ ਦੀ ਬੋਰੀ।'
'ਫਿਗ ਜਾਏਗੀ...।'

'ਆਟਾ ਸਾਰਾ।'

'ਭੁੱਲ ਜਾਏਗਾ...।'

ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਉਹਨੂੰ ਡੋਗ, ਤੇ ਕਦੇ ਚੁੱਕ; ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਬਾਜ਼ੀਆਂ ਕਰਦੇ ਖੇਡਦੇ ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਕਦੇ ਸੋਫੇ ਦੁਆਲੇ ਤੇ ਕਦੇ ਮੰਜੇ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।

ਕਦੇ ਮੈਂ ਘੋੜੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਸੰਨੀ ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਉਤੇ 'ਚੱਲ ਮੇਰੇ ਘੋੜੇ ਟਿਕ ਟਿਕ' ਕਰਦਾ ਮੇਰੀ ਗੁੱਤ ਦੀ ਚਾਬੁਕ ਬਣਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁੜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਕਦੇ ਮੈਂ ਸਲੇਟ ਉਤੇ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਚਾਕਾਂ ਨਾਲ ਮੂਰਤਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ, ਤੇ ਕਦੇ ਉਸ ਦੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਵਰਗਾਕਾਰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਘਰ ਤੇ ਮੀਨਾਰਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਢਾਹੁਣੀਆਂ। ਏਦਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਵਰਚਾਈ ਰਖਦੀ ਪਰ ਬੈਠਵੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਕਾਰਨ ਉਹਦੀ ਬਾਲ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਿਕਾਸ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਛੇਤੀ ਨਾ ਸੌਂਦਾ, ਅਰ ਮੈਂ ਖਾਣਾ ਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਵੀ ਖਿਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ।

ਹੁਣ ਇਕੋ ਹੀ ਹੱਲ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ।

ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖਰਚ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਦੋ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕ ਅੱਧ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਹੀ ਏਨਾ ਬਕਾ ਦੇਂਦੀ ਮੈਂ ਕਿ ਆਪੋ ਹੀ 'ਬਸ ਬਸ' ਕਰਦਾ ਉਹ ਘਰ ਪਰਤਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਹਾ-ਧੁਆ ਤੇ ਸੁਆ ਕੇ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਰਸੋਈ ਸਮੇਟ ਲੈਂਦੀ।

ਜੀਤ ਦੂਜੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਉੱਕਾ ਹੀ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏਨੇ ਸੁਖਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਹੋਏ। ਫਲੈਟ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੀਤ ਕੋਲ ਐਮ.ਬੀ.ਐਸ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਉਹ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਕਾਬਲ ਤੇ ਅਨੁਭਵੀ। ਡਾਕਟਰੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਨਦਾਨੀ ਗੁੜਤੀ ਵਜੋਂ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਪਰ ਮੁੰਬਈ ਵਰਗੀ ਮਹਾਂ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਉੱਚ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਕਲਿਨਿਕ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਧੁੜਕ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੋ, ਜੀਤ ਨੇ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦਾ ਚਾਰ-ਸਾਲਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਦੀ ਠਾਣ ਲਈ ਸੀ, ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਲੈ

ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗੁਆ ਬੈਠੀ ਸਾਂ ਤੇ ਏਥੇ ਠੀਕ ਮੇਰੇ ਹੇਠਾਂ ਗੀਤ ਜਨਮ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਹਿਰ ਦਾ ਗੀਤ!... 'ਔਰਤ ਨੇ ਜਨਮ ਦੀਆ ਮਰਦੋਂ ਕੋ, ਮਰਦੋਂ ਨੇ ਉਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆ' ਅਤੇ 'ਇਕ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੌਲਤ ਕਾ ਸਹਾਰਾ ਲੇਕਰ, ਹਮ ਗਰੀਬੋਂ ਕੀ ਮੁਹੱਬਤ ਕਾ ਉੜਾਇਆ ਹੈ ਮਜ਼ਾਕ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ। ਗੀਤ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਸਾਹਿਰ ਨੇ। ਵਾਹ ਵਾਹ! ਮੇਰੇ ਆਵੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ... ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਰੇਡੀਓ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਤੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾ, ਲੋਰੀ ਸੁਣਾ, ਹੂਟੇ ਮਾਈਆਂ ਕਰ, ਕਿੱਕਲੀ ਪਾ, ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਖੇਡ, ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੌ ਸੌ ਪਾਪੜ ਵੇਲ ਕੇ ਵਰਚਾਅ ਲੈਂਦੀ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ ਉਹ ਭੁੱਲਦਾ, ਮੁੜ ਜ਼ਿਦ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਰੇਡੀਓ ਲਈ, ਸਕੂਟਰ ਲਈ। ਕੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰਦਾ। ਆਪਣੇ ਵਾਲ ਖੋਹਦਾ।

ਜੀਤ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘਰ ਵਿਚ ਵਰਚਾਣ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ ਘਰ ਨੂੰ ਜੰਦਰਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਬੱਲੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਪਰ ਬੰਗਲੇ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਹੀ, ਤਾਂ ਜੁ ਸਾਹਿਰ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਵੇ, ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੰਗਲੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਤੱਟ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਚ ਉਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ, ਸਾਗਰ ਕੰਢੇ, ਤਾਂ ਜੁ ਸਾਹਿਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦਿਸੀਏ ਵੀ ਨਾ।

'ਜੇ ਸਾਹਿਰ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਉਚੇਚ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪੈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਉਤੇ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਫੇਰ ਕੀ ਪਤਾ ਉਹ ਏਥੇ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕੇ ਕਿ ਨਾ।' ਮੇਰਾ ਤੌਖਲਾ ਸੀ।

ਰੇਤ ਦੇ ਘਰ ਬਣਾਏ, ਸਿੱਪੀਆਂ ਲੱਭਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਗੇਦ ਸੁੱਟਦੇ ਤੇ ਬੋਚਦੇ। ਕਦੇ ਸੰਨੀ ਦੌੜਦਾ ਮੈਂ ਫੜਦੀ, ਤੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਦੌੜਦੀ, ਸੰਨੀ ਫੜਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਪੂਰ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਨਾਲ ਉਸ

ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵੀ ਖਰਚਾ।

ਦੂਜੇ, ਜੀਤ ਨੂੰ 'ਕੁੜੀ ਦਾ ਪਿਉ' ਬਣਨਾ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਇਕ ਹੋਰ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਕੁੜੀ ਹੀ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ', ਉਹਦਾ ਡਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅਨੋਖੀ ਹੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਉਸ ਦੀ- 'ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਸੰਨੀ ਲਈ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ ਵੰਡਾ ਲਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਬੱਚਾ, ਇਹ ਮੈਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।' ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ।

ਸਾਰੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਇਹਤਿਆਤ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਭਾਣਾ ਫੇਰ ਵੀ ਵਰਤ ਗਿਆ। ਰੱਬ-ਸਬੋਬੀ। ਦਿਲ ਕੱਚਾ ਤੇ ਉਲਟੀਆਂ! ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਨਾ ਠਹਿਰਦਾ। ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਲਪੇਟ ਕੇ ਪਏ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਹੀ ਜੀ ਕਰਦਾ

ਪਰ ਅੱਬਰਾ ਸੰਨੀ ਤੇ ਸਾਹਿਰ - ਏਸ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਦਾ ਜਤਨ ਏਨਾ ਪਿਆਰਾ ਸੀ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਕੂੰ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਪਲ ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

ਦਿਨ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੇਟ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕੁੱਖ ਦੇ ਭਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 'ਆਟੇ ਦੀ ਬੋਰੀ' ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਵੀ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

'ਸਾਹਿਰ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਾਂ, ਪਰੋਖ ਰੂਪ ਵਿਚ', ਇਸ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਦਕਾ ਸਭ ਕੁਝ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। 'ਘੋੜੀ' ਵੀ 'ਬੋਰੀ' ਵੀ, ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ-ਤੱਟ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਵੀ।

ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਿਰ ਜ਼ਰੂਰ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸ਼ਾਇਰ ਦੇ ਮੂਡ ਦਾ ਕੀ ਭਰੋਸਾ? ਏਸ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਜੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਵਾਹ ਲਗਦੇ, ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਲਚਲ ਜਾਂ ਸ਼ੋਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਂਦੀ।

ਸ਼ਾਮੀ ਛੇ ਵਜੇ ਜੀਤ ਨੇ ਮੁੜ ਦਵਾਖਾਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੰਨੀ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਉਸ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ

ਉਡੀਕ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹ ਘੜੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿਰਾ ਤੇ ਪੂਰਾ ਮੇਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

'ਧਰਤੀ ਰੁਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨੀ? ਸਮਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨਾ, ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਾਇ ਮੈਂ ਸੌਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਨੀ ਨੀਂਦਰ - ਉਸ ਨੇ ਆਗੋਸ਼ ਵਿਚ' - ਮੇਰੀ ਲੋਚਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਸਾੜੀ ਤੇ ਸੂਹੀ ਸਾਟਨ ਦਾ ਪੇਟੀਕੋਟ ਮੈਂ ਦਿਨੇ ਲੋਬੀ ਦੀ ਰੱਸੀ ਉਤੇ ਟੰਗੇ ਸਨ।

ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਖਾਰੀ ਤੇ ਨਮੀ ਵਾਲੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਵਾ ਕਾਰਨ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਪਏ ਹੀ ਕੱਪੜੇ ਸਿੱਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਚਿੱਟੀ ਤੇ ਸਾਵੀ ਜਿਹੀ ਕਾਈ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੁਮਕ ਜਿਹੀ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਬੋੜੀ ਧੁੱਪ ਤੇ ਹਵਾ ਲਗਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਦਾ ਵਕਤ ਸੀ। ਜੀਤ ਅਜੇ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸੰਨੀ ਵੀ। ਮੈਂ ਇਸਤਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਸੀ ਤੋਂ ਪੇਟੀਕੋਟ ਤੇ ਸਾੜੀ ਲਾਹੁਣ ਹੀ ਲੱਗੀ ਸਾਂ ਕਿ ਪੇਟੀਕੋਟ ਥੱਲੇ ਜਾ ਡਿੱਗਾ, ਅਸ਼ਕ ਦੀ ਲੋਬੀ ਵਿਚ।... ਸ਼ਾਇਦ ਚਿਮਟੀ ਢਿੱਲੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਕਸਰ ਕੱਪੜੇ ਡਿੱਗ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਚਾਂਦ ਆਪੋ ਉਪਰ ਦੇ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਰਾਤ ਪੈਣ ਵਾਲੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਚਾਂਦ ਲੋਬੀ ਵੰਨੇ ਜਾਏ ਤੇ ਕੀ ਪਤਾ ਜਾਏ ਵੀ ਕਿ ਨਾ, ਵੇਖੇ ਵੀ ਜਾਂ ਨਾ।

ਸੂਹਾ ਰੱਤਾ ਸੂਹਾਗ ਦਾ ਪੇਟੀਕੋਟ।... ਅਸ਼ਕ ਦੀ ਲੋਬੀ ਵਿਚ।... ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਨਵ-ਬਰਸ ਦਾ ਆਗਮਨ!

ਲਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਮਹੀਨ ਸੁੱਚੀ ਜਾਰਜੱਟ ਦੀ ਸਾੜੀ ਹੇਠਾਂ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਪੇਟੀਕੋਟ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣੂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਸਭ ਨਵੇਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਮਗਨ ਸਨ।

ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਏਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਜਾਵਾਂ ਕਿ ਨਾ? ਜੇ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਸਾੜੀ ਪਾਈ ਤਾਂ ਜੀਤ ਵਿਗੜ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਬੱਲੇ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਜੀਤ ਦੀ ਅੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਅਸ਼ਕ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਸਾਂ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੁਈ ਸਾਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਅਨਰਥ ਹੋ ਜਾਏ! ਉਸ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਸੁਭਾਅ ਕਿਸੇ ਆਂਢੀ-ਗੁਆਂਢੀ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੁੱਝਾ।

'ਕੀ ਉਹ ਤੇਰੇ ਯਾਰ ਲੱਗਦੇ ਨੇ ਜੇ ਮਿਲਣ ਗਈ ਸੈਂ' - ਇਹ ਵੀ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਬਹੁਤ ਕੁਝ। ਕੁਝ ਵੀ ਕੋਝਾ ਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਉਹ।

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਭਿਅੰਕਰ ਆਗਮਨ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਕੰਬਦੀ ਤ੍ਰਿਹਕਦੀ ਦੋ-ਦਲੀਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪਈ ਮੈਂ ਪੋਲੇ ਪੈਰੀਂ ਬੱਲੇ ਜਾਣ ਲੱਗੀ।

'ਰੁਕੋ ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਉਤਰੋ ਮੈਂ ਆਉਂਨਾ।' ਅਜੇ ਮੈਂ ਮਸਾਂ ਪਹਿਲੀ ਪੌੜੀ ਹੀ ਟੱਪੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਾਹਮਣਿਓ-ਬੱਲਿਓ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀ ਬੋਲ ਪਏ।

ਅੱਖ-ਪਲਕਾਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਦਗੜ ਦਗੜ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ। ਸਾਹਿਰ।

ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰਦਾ।

ਪੇਟੀਕੋਟ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ।

ਕੀਲੀ ਗਈ ਮੈਂ।
ਨਿਸ਼ਬਦ।
ਇਹ ਸੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਨਾ?
'ਹੋਪੀ ਨਿਊ ਯੀਅਰ ਈਵ।'
ਉਸ ਆਖਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮੇਰਾ ਭਰਮ?
'ਗੋਡ ਬਲੈੱਸ ਯੂ।'
ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਮੇਰੀ ਆਪ ਸਿਰਜੀ ਖੁਸ਼ਫਹਿਮੀ?

'ਪੈਨਵਾਦ।'
ਭਿੱਜੇ ਨੈਣ, ਸੁੱਕਾ ਸੰਘ। ਮੇਰੇ ਹੋਠ ਫਰਕੇ ਸਨ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਫਰਕ ਸਕੇ?
ਨੱਚਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੋਈ ਮੇਰੀ, ਪਰ ਸਮੁੱਚੀ ਹੋਂਦ ਜਿਵੇਂ ਬਿਰਕ ਉਠੀ, ਲਰਜ ਉਠੀ। ਸਾਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ। ਪਰੋਖ ਰੂਪ ਵਿਚ।
ਵਜਦ ਵਿਚ ਚੁੰਮ ਲਿਆ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਘੁਟ ਕੇ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦ ਤਕ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਨੱਪੀ, ਹੋਠਾਂ ਨਾਲ ਚੁੰਮਦੀ, ਕੁੱਖ 'ਤੇ ਫੇਰਦੀ ਰਹੀ ਸੂਹਾ ਸੂਹਾ, ਕੂਲਾ ਕੂਲਾ, ਕੋਸਾ ਕੋਸਾ ਪੇਟੀਕੋਟ!

ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ

ਤਾਜ ਮਹਲ

ਤਾਜ ਤੇਰੇ ਲੀਯੇ ਇਕ ਮਜ਼ਹਰ-ਏ-ਉਲਫ਼ਤ ਹੀ ਸਹੀ
ਤੁਝਕੋ ਇਸ ਵਾਦੀ-ਏ-ਰੰਗੀਂ ਸੇ ਅਕੀਦਤ ਹੀ ਸਹੀ
ਮੇਰੀ ਮਹਬੂਬ... ਕਹੀਂ ਔਰ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮੁਝ ਸੇ!
ਬਜ਼ਮ-ਏ-ਸ਼ਾਹੀ ਮੇਂ ਗ਼ਰੀਬੋਂ ਕਾ ਗੁਜ਼ਰ ਕਯਾ ਮਾਨੀ
ਸਬਤ ਜਿਸ ਰਾਹ ਮੇਂ ਹੋਂ ਸਤਵਤ-ਏ-ਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਂ
ਉਸ ਪੇ ਉਲਫ਼ਤ ਭਰੀ ਰੂਹੋਂ ਕਾ ਸਫ਼ਰ ਕਯਾ ਮਾਨੀ
ਮੇਰੀ ਮਹਬੂਬ! ਪਸ-ਏ-ਪਰਦਾ-ਏ-ਤਸ਼ਹੀਰ-ਏ-ਵਫ਼ਾ
ਤੂ ਨੇ ਸਤਵਤ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨੋਂ ਕੋ ਤੋ ਦੇਖਾ ਹੋਤਾ
ਮੁਰਦਾ ਸਾਹੋਂ ਕੇ ਮਕਾਬਿਰ ਸੇ ਬਹਲਨੇ ਵਾਲੀ
ਅਪਨੇ ਤਾਰੀਕ ਮਕਾਨੋਂ ਕੋ ਤੋ ਦੇਖਾ ਹੋਤਾ
ਅਨਗਿਨਤ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਦੁਨੀਯਾ ਮੇਂ ਮੁਹੱਬਤ ਕੀ ਹੈ
ਕੌਨ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਦਿਕ ਨ ਥੇ ਜਜ਼ਬੇ ਉਨਕੇ
ਲੇਕਿਨ ਉਨ ਕੇ ਲੀਯੇ ਤਸ਼ਹੀਰ ਕਾ ਸਾਮਾਨ ਨਹੀਂ
ਕਯੋਂਕਿ ਵੋ ਲੋਗ ਭੀ ਅਪਨੀ ਹੀ ਤਰਹ ਮਫ਼ਲਿਸ ਥੇ
ਯੇ ਇਮਾਰਾਤ-ਓ-ਮਕਾਬਿਰ, ਯੇ ਫ਼ਸੀਲੋਂ, ਯੇ ਹਿਸਾਰ
ਮੁਤਲ-ਕੁਲਹੁਕਮ ਸਹਿਸਾਹੋਂ ਕੀ ਅਜ਼ਮਤ ਕੇ ਸੁਤੂੰ
ਸੀਨਾ-ਏ-ਦਹਰ ਕੇ ਨਾਸੂਰ ਹੈਂ, ਕੁਹਨਾ ਨਾਸੂਰ
ਜਜ਼ਬ ਹੈ ਜਿਸਮੇਂ ਤੇਰੇ ਔਰ ਮੇਰੇ ਅਜ਼ਦਾਦ ਕਾ ਖੂੰ
ਮੇਰੀ ਮਹਬੂਬ! ਉਨ੍ਹੋਂ ਭੀ ਤੋ ਮੁਹੱਬਤ ਹੋਗੀ
ਜਿਨਕੀ ਸੰਨਾਈ ਨੇ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਹੈ ਇਸੇ ਸ਼ਕਲ-ਏ-ਜ਼ਮੀਲ
ਉਨ ਕੇ ਪਯਾਰੋਂ ਕੇ ਮਕਾਬਿਰ ਰਹੇ ਬੇਨਾਮ-ਓ-ਨਮੂਦ
ਆਜ ਤਕ ਉਨ ਪੇ ਜਲਾਈ ਨ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕੰਦੀਲ
ਯੇ ਚਮਨਜ਼ਾਰ ਯੇ ਜ਼ਮਨਾ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਯੇ ਮਹਲ
ਯੇ ਮੁਨੱਕਸ ਦਰ-ਓ-ਦੀਵਾਰ, ਯੇ ਮਹਰਾਬ ਯੇ ਤਾਕ
ਇਕ ਸਹਿਸਾਹ ਨੇ ਦੌਲਤ ਕਾ ਸਹਾਰਾ ਲੇ ਕਰ
ਹਮ ਗ਼ਰੀਬੋਂ ਕੀ ਮੁਹੱਬਤ ਕਾ ਉੜਾਯਾ ਹੈ ਮਜ਼ਾਕ

ਮੇਰੀ ਮਹਬੂਬ ਕਹੀਂ ਔਰ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮੁਝ ਸੇ!
(ਮਜ਼ਹਰ-ਏ-ਉਲਫ਼ਤ=ਪਿਆਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਅਕੀਦਤ=ਸ਼ਰਧਾ,
ਬਜ਼ਮ-ਏ-ਸ਼ਾਹੀ= ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ, ਸਬਤ=ਉਕਰਿਆ, ਸਤਵਤ-
ਏ-ਸ਼ਾਹੀ=ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਾਨ, ਪਸ-ਏ-ਪਰਦਾ-ਏ-ਤਸ਼ਹੀਰ-ਏ-ਵਫ਼ਾ=ਪ੍ਰੇਮ
ਦੇ ਵਿਖਾਵੇ ਦੇ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਮਕਾਬਿਰ=ਮਕਬਰੇ, ਤਾਰੀਕ=ਹਨੇਰੇ,
ਸਾਦਿਕ=ਪਵਿਤਰ, ਤਸ਼ਹੀਰ=ਵਿਖਾਵਾ, ਫ਼ਸੀਲੋਂ=ਕੰਧਾਂ, ਹਿਸਾਰ=ਕਿਲੇ,
ਮੁਤਲ-ਕੁਲਹੁਕਮ=ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ, ਅਜ਼ਮਤ ਕੇ ਸੁਤੂੰ=ਸ਼ਾਨ ਦੇ
ਖੰਭੇ, ਸੀਨਾ-ਏ-ਦਹਰ=ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਛਾਤੀ, ਕੁਹਨਾ= ਪੁਰਾਣੇ,
ਅਜ਼ਦਾਦ=ਪੁਰਖੇ, ਸੰਨਾਈ= ਕਾਰੀਗਰੀ, ਸ਼ਕਲ-ਏ-ਜ਼ਮੀਲ=ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ,
ਬੇਨਾਮ-ਓ-ਨਮੂਦ=ਬਿਨਾ ਨਾਂ-ਨਿਸ਼ਾਨ, ਕੰਦੀਲ= ਮੋਮਬੱਤੀ,
ਚਮਨਜ਼ਾਰ=ਬਗੀਚੇ, ਮੁਨੱਕਸ=ਨੱਕਾਸੀ)

ਗੁਰਦਿਆਲ ਬੱਲ ਦੇ ‘ਸਿਆਸੀ ਚਿੰਤਨ’ ਦੀਆਂ ਗੁੱਝੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਬੱਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ‘ਆਵਾਗਵਣ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੁਪਨਾਸਾਜੀ ਦੇ ਖਤਰੇ: ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼’ ਵਿਚ ਇਰਾਨ ਦੇ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਘਟਨਾਚੱਕਰ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਰਾਨ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਬੱਲ ਦੀਆਂ ਲੇਖ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਰਾਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ

ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ
ਵੈਨਕੂਵਰ, ਕੈਨੇਡਾ
prabhsharanbir@gmail.com

ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਪੈਰੋਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਕੀ ਕੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਉਂ ਕਰੀ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਚ ਸੁਹੱਪਣ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਪੂਰੀ ਆਸਥਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ‘ਚ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ‘ਸਬਕ’ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਤੇ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਚੌਕਸ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣਾ ਹੈ।”

ਨਿੱਜ-ਮੋਹ ਦੀ ਵਾਸਨਾ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਇਹ ਖਿਆਲ ਕਾਫੀ ਆਦਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਉਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਇਰਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਰੈਡੀਕਲ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਇਰਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਥੋਂ ਆ ਕੇ ਉਹ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਸਲਾਮੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬੌਤਾ ਇਕਪਾਸਤ ਲੱਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਰਾਨੀ ਇਨਕਲਾਬ ਬਾਰੇ ਇਕ-ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਦੀ ‘ਰੀਡਿੰਗ ਲੋਲਿਤਾ ਇਨ ਤਹਿਰਾਨ’ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵੀ ਲਿਖਿਆ। ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਰੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਮੁਲਾਣਿਆਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਤਜਰਬੇ ਕਰਵਾਏ, ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਕੇ ਕਾਂਝੇ ਛਿੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।”

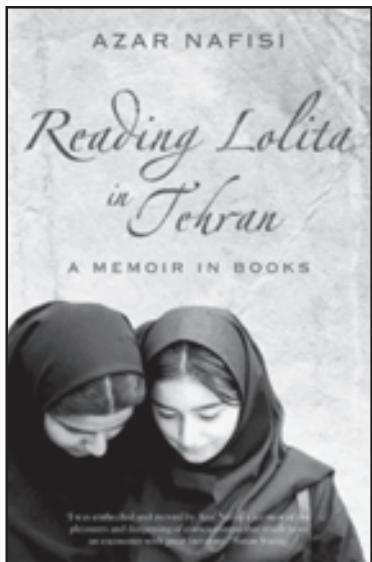
ਪੁਸਤਕ ‘ਰੀਡਿੰਗ ਲੋਲਿਤਾ ਇਨ ਤਹਿਰਾਨ’ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 2003 ਵਿਚ ਛਪੀ ਅਤੇ ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਬੈਸਟ ਸੈਲਰ ਲਿਸਟ ਉੱਤੇ 117 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਰਹੀ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉੱਤੇ ਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਰਾਨ ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਾਲਾਤ ਤਖਲੀਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਗਸਣ ਲਈ ਸੁਚੱਜਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਹੀਂ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੜਚੋਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਪੜਚੋਲ

ਰੂਸੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਲਿਓਨ ਤ੍ਰਾਤਸਕੀ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਛਾਪੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੇ ਇਕ ਲੇਖ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਉਤੇ ਬੜੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਅੰਗ-ਬਾਣ ਚਲਾਏ ਸਨ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨੇ ਲੰਮਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਲਿਖ ਭੇਜਿਆ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਛਾਪ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਲਿਓਨ ਤ੍ਰਾਤਸਕੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੀ ਇਸ ਬਹਿਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਜੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਸਤਗੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਈਏ, ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਿਚ ਆਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕਰਨ ਦੀ ਉਕਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਬਾਰੇ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜੇਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਰਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕੱਟੜ ਵਿਰੋਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਧੜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧੜਾ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹਮਾਇਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਿੱਢੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਹੈ। ਇਹ ਧੜਾ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਜੀਵਾਦੀ ਸੰਸਾਰੀਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਉਲਟ-ਫੇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧੜੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਧੜੇ ਵਿਚ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ, ਬਰਨਰਡ ਲਿਊਸ, ਲਿਓ ਸਟਰੋਸ ਅਤੇ ਫੁਆਦ ਅਜਾਮੀ ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦੂਜਾ ਧੜਾ ਇਸਲਾਮੀ ਕੱਟੜਵਾਦ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ-ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧੜੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਕ ਹਮੀਦ ਦਬਾਸੀ ਅਤੇ ਸੋਆਮੇਰ ਹਰਸ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਝੁਕਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਧੜਾ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਉੱਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦੀ ਏਜੰਟ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਉਹ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਦੇ ‘ਬੈਨਾਡੋਰ ਅਸੋਸੀਏਟਸ’ ਨਾਂ ਦੇ ਕੰਜਰਵੇਟਿਵ ਥਿੰਕ-ਟੈਂਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੈਨਾਡੋਰ ਅਸੋਸੀਏਟਸ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਜੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਨਿਰਲੱਜਤਾ ਨਾਲ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। “ਤਖਲੀਕੀ ਤਬਾਹੀ” ਅਤੇ “ਪੂਰਨ ਜੰਗ” ਵਰਗੇ ਭਿਆਨਕ ਸੰਕਲਪ ਇਸੇ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਘੜੇ ਗਏ

ਹਨ। ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਕੰਮ ਪੱਛਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਰਾਇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬੈਨਾਡੋਰ ਅਸੋਸੀਏਟਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਾਰੇ ਗਾਰਡੀਅਨ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਬਰਾਇਨ ਵਿਟੈਕਰ ਦਾ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਮੀਦ ਦਬਾਸੀ ਵੀ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ,

“ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇੱਕ

ਚਲੰਤ ਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਵਰਤਦਿਆਂ, ਤਹਿਰਾਨ ਵਿਚ ਲੋਲਿਤਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘਾਤਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਟਾਮਸ ਮੈਕਾਲੇ ਵਰਗੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅਫਸਰ ਨੇ 1835 ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ‘ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਮਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਜੋ ਖੂਨ ਤੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਹੋਣ, ਪਰ ਸੁਹਜ ਸੁਆਦ, ਰਾਇ, ਸ਼ਬਦਾਂ, ਅਤੇ ਬੌਧਿਕਤਾ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹੋਣ।’ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਅਜਿਹੇ ਮੂਲਵਾਸੀ ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਏਜੰਟ ਦਾ ਸ਼ਖਸੀਕਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਇਸੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵੰਨਗੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਹੁਨਰ ਲਿਸ਼ਕਾਉਂਦੀ ਹੈ।”

ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿਹੜੇ ਇਸਲਾਮੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਧੌਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਕਿਤੇ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਖੁਦ ‘ਮੂਲਵਾਸੀ ਮੁਖਬਰ’ ਅਤੇ ‘(ਨਵ) ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਏਜੰਟ’ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ? ਇਸ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ‘ਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਰਾਨ ਬਾਰੇ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਉੱਤੇ ਕ੍ਰਮੇਂਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਅੱਗੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਇਰਾਨੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਜ਼ਰ ਨਫੀਸੀ ਅਤੇ ਜੈਨੇਟ ਆਫਰੀ ਤੇ ਕੇਵਿਨ ਐਂਡਰਸਨ ਵਲੋਂ ‘ਫੂਕੋ ਐਂਡ ਇਰਾਨੀ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ’ ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਸਣੇ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਕਿਤਾਬ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਪੂਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ‘ਚ ਜਹਾਦੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਹਰ ਬੰਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੇ, ਉਹ ਮੁਹੰਮਦ ਮੋਹਾਦੇਸਿਨ ਦੀ ‘ਐਨੀਮੀਸ਼ ਆਫ ਅਇਤੁਲਾਜ਼’ ਹੈ। ਮੋਹਾਦੇਸਿਨ ਮੁਲਾਣਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜ ਰਹੇ ‘ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ’ ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਦਾ ਕੱਟੜ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਹਿਰਾਨ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਤਸੀਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਜਮਹੂਰੀਅਤ-ਪਸੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਵਿਰੁਧ ਲੜੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੌਲਾਣਿਆਂ ਦੀ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਾਤ ‘ਚ ਜੂਨ ਹੁਲਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੀਤਾ।”

ਮੁਹੰਮਦ ਮੋਹਾਦੇਸਿਨ ‘ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਉਂਸਲ ਆਫ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਰਾਨ’ ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਬਦੇਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਗਠਨ ‘ਪੀਪਲਜ਼ ਮੁਜਾਹੇਦੀਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਰਾਨ’, ‘ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ ਆਫ ਇਰਾਨ’ ਅਤੇ ‘ਮੁਜਾਹੇਦੀਨ-ਏ-ਖਲਕ’ ਵਰਗੇ ਨਾਂਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਏਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਅਤੇ ਰੁਤਬਿਆਂ ‘ਤੇ ਉਪਰੀ ਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰ ਇਸ ਹੈਰਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਮਝਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,

ਆਰ. ਜੇਮਸ ਵੂਲਸੇ

(ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ)

ਪੋਰਟਰ ਜੇ. ਗੋਸ

(ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ)

ਲੂਈ ਜੇ. ਫਰੀਹ

(ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ)

ਟਾਮ ਰਿੰਜ

(ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਊਰਿਟੀ)

ਅਹਿਮਦ ਚਲਾਬੀ

(ਇਰਾਕ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਕ)

ਉਪਰੋਕਤ ‘ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ’ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉੱਤੇ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਰੁਧ

ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੰਨਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ-ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਉਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਲਿਖਤ ਖਲਾਅ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤਣਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਭਾਂਤ-ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

ਆਪਣੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮੋਹਰਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ 2 ਜਨਵਰੀ 2013 ਨੂੰ ਛਪੀ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਮੋਹਾਦੇਸਿਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,

“ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਟੇਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਪੀਪਲਜ਼ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਰਾਨ (PMOI/MEK) ਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਨੱਪਾ ਲਾਹ ਦੇਣ ‘ਤੇ ਇਸ (ਇਰਾਨੀ) ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਟਾ ਦੇਣ ਨੇ ਇਸ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਗਿਰਦ ਉਨੇ ਮੁਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਤਖਤਾ-ਪਲਟਾਊ ਦਰਜਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।”

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦੀ ਇਰਾਨ-ਇਰਾਕ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਇਰਾਨ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ‘ਜਮਹੂਰੀਅਤਪਸੰਦ’ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਤਾਂ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਦਲੇਰ ਬੰਦਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ! ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਈ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਫੈਨਨ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਕ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਰੁਮਾਂਟੀਸਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਹੋਣ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜੀਬ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਹੈ!

ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ

ਚਰਚਾ-ਦਰ-ਚਰਚਾ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ‘ਸਮਝਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ’, ‘ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਚ ਸੁਹੱਪਣ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਪੂਰੀ ਆਸਥਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੀ’ ਅਤੇ ‘ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ‘ਚ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ’ ਜਿਹੇ ਆਦਰਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ‘ਸਮਝਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ’ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ। ਇਸੇ ਤਨਦੇਹੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਣ ਉਹ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਗਏ ਹਨ। ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੰਨਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ-ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਉਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਲਿਖਤ ਖਲਾਅ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤਣਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਭਾਂਤ-ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਰ ਲੇਖ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਮ ਕਰਕੇ ਲੇਖ ਦੇ ਮਜ਼ਮੂਨ

ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬੋਤਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਵੇਖੋ, ਮੈਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਂਤ-ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਹੈ ਨਾ ਕਮਾਲ।” ਉਹ ਅੱਖ ਦੇ ਫੇਰ ਵਿਚ ਹੀ ਇਰਾਨ ਤੋਂ ਜਰਮਨੀ, ਫਿਰ ਤੁਰਕੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਰਾਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਭੁੱਲ ਹੀ ਗਏ ਕਿ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪਿੱਛੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਖਸ ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਉਣੀ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਅਚੇਤ ਹੀ ਹਮਾਇਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ 1984 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। (ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨਸਲਘਾਤ ਨੂੰ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ?) ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੇ ‘ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ’ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ “ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਪੈਰੋਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰੀ ਗਏ ਹਨ” ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਬੱਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਜੋਂ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਗਰੀਬ ਬਾਪੂ ਤੇ ਅਮੀਰ ਪੁੱਤਰ

ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚ ਭੀੜੀ ਜਿਹੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਾ ਭੱਜਾ ਮਾਤਾ ਮੋਟਾ ਰੱਖਿਆ ਸਾਮਾਨ ਹੈ। ਟੁੱਟੀ ਜਿਹੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਇਕ ਬੁੱਢਾ ਬਾਪੂ ਉਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਦਿਲ 'ਚ ਉਠਦਾ ਗੁਬਾਰ ਹੈ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤੱਕਦੇ ਤੇ ਹੋਵਦਾ ਹੈਰਾਨ ਹੈ।

ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਗੁਨਾਹ ਕੋਈ ਫੇਰ ਵੀ ਕਿਉਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਭਗਵਾਨ ਸੀ। 'ਕੱਲਾ' 'ਕੱਲਾ' ਪੁੱਤ ਸਾਂ ਗਰੀਬ ਜਿਹੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਕੱਚਾ ਇਕ ਕੋਠਾ ਸੀ ਤੇ ਕੱਚਾ ਹੀ ਦਲਾਨ ਸੀ। ਬਹੁਤੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਚਾਰ ਸੀ ਸਿਆੜ ਜਿਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਿਆੜਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਸੀ। ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸਕੂਲ ਕਦੀ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੋਈ ਵੇਹਦੇ ਵੇਹਦੇ ਝੱਟ ਹੀ ਮੈਂ ਹੋ ਗਿਆ ਜਵਾਨ ਸੀ।

ਝੱਟ ਪੱਟ ਵਿਆਹ ਮੇਰਾ ਕੀਤਾ ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਬੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਮੈਂ 'ਕੱਲੀ' ਸੰਤਾਨ ਸੀ। ਭਾਗਾਂ ਭਰੀ ਨਾਂ ਸੀ ਉਹਦਾ ਸੱਚੀ ਸੀ ਉਹ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਂਦੀ ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਨਮਾਨ ਸੀ। ਹਸੂੰ ਹਸੂੰ ਕਰਦੀ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖਿੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਸਦਾ ਉਹਦੇ ਰਹਿੰਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਘਰ 'ਚ ਬਹਾਰਾਂ ਆਈਆਂ ਵੇਖ ਵੇਖ ਪਿੰਡ ਸਾਰਾ ਹੋਵਦਾ ਹੈਰਾਨ ਸੀ।

ਮਿਹਨਤ ਮਜ਼ੂਰੀ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਸੀ ਭੱਜ ਭੱਜ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸੀ ਦੋਵੇਂ, ਸਾਡੀ ਇਕ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਸੀ। ਕਰੀਏ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਰੱਜ ਕੇ ਕਮਾਈਏ ਪੈਸਾ ਕੋਠੀਆਂ ਬਣਾਈਏ ਜਿਥੇ ਕੱਚਾ ਜਿਹਾ ਮਕਾਨ ਸੀ। ਪੈਲੀ ਵੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਮੋਟਰਾਂ ਵੀ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਪੱਕਾ ਹੁਣ ਘਰ ਸੀ ਤੇ ਪੱਕਾ ਹੀ ਦਲਾਨ ਸੀ। ਦੌਲਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ੇਰਤਾਂ ਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਲਾਏ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਹੁੰਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸੀ।

ਏਸੇ ਸਮੇਂ ਕੱਟਿਆ ਸੀ ਮੋੜ ਇਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਜੰਮੀ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਸੰਤਾਨ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਨੱਚ ਨੱਚ ਟੱਪ ਟੱਪ ਗਾਂਦਾ ਸੀ ਰੱਬ ਸਾਡਾ ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਹੋਇਆ ਮਿਹਰਬਾਨ ਸੀ। ਪੁੱਤ ਦੇ ਕੇ ਰੱਬ ਨੇ ਮੁਰਾਦ ਸਾਡੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਬਗੈਰ ਜਿਵੇਂ ਖਾਲੀ ਜਿਹਾ ਜਹਾਨ ਸੀ। ਲੱਖ ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦੇ ਸੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਨਾਮ ਅਸੀਂ ਉਹਦਾ ਵਰਦਾਨ ਸੀ।

ਪੁੱਤ ਜ਼ਰਾ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਪੜ੍ਹਨ ਸਕੂਲੇ ਲੱਗਾ ਉਡਦੇ ਸੀ ਦੋਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵਿਚ ਆਸਮਾਨ ਦੇ। ਰੱਬ ਮਿਹਰਾਂ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ਘਰ ਸਾਡਾ ਭਰੀ ਜਾਵੇ ਦੇਈ ਜਾਵੇ ਸੁੱਖ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਹਾਨ ਦੇ। ਸਾਰੇ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਗਾਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਸੁੱਖ ਇਨਸਾਨ ਦੇ। ਹੋ ਗਿਆ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਕਾਰਾਂ ਉਤੇ ਬਹਿਣ ਲੱਗਾ ਆ ਗਏ ਸੀ ਦਿਨ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ।

ਹੋ ਗਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਦੋਂ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੂਰੀ ਆ ਕੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਾਈ ਏ। ਕਰੋ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੁਣ ਫਟਾ ਫੱਟ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਜਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਰਨੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਏ। ਬਣ ਕੇ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਕਰਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਉਚਾ ਸਾਰੇ ਧੋਣੇ ਧੋ ਦਿਆਂਗਾ ਕਰ ਕੇ ਕਮਾਈ ਏ। ਦੋਹਾਂ ਜੀਆਂ ਬਹਿ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਸੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਰੱਬ ਸਾਡੀ ਘਾਲ ਥਾਂਏ ਪਾਈ ਏ।

ਪੁੱਤ ਅਮਰੀਕਾ ਗਿਆ 'ਕੱਲੇ' ਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ ਅਸੀਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕੋਈ ਫੇਰ ਵੀ ਉਮਾਹ ਸੀ। ਆਉਣੈਂ ਜਦੋਂ ਪੁੱਤ ਸਾਡੇ ਕਰ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਉਦੋਂ ਬੜੇ ਸੁੱਖ ਮਿਲਣੇ ਨੇ ਬੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਮੰਗਦਾ ਸੀ ਖਰਚਾ ਉਹ ਜਦੋਂ ਫੋਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੈਲੀ ਸਾਰੀ ਗਹਿਣੇ ਦਿੱਤੀ ਪਾ ਸੀ। ਆਪੇ ਹੀ ਛੁਡਾ ਲਵੇਗਾ ਕਰੇਗਾ ਕਮਾਈਆਂ ਜਦੋਂ ਪੁੱਤ ਸਾਡਾ ਡਾਕਟਰ ਇਹੋ ਬੜਾ ਚਾਅ ਸੀ।

ਪੁੱਤ ਹੋਇਆ ਐਮ.ਡੀ. ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਹਦੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਲੱਗੀ ਸੀ ਉਡੀਕ ਸਾਡਾ ਆਉਣਾ ਵਰਦਾਨ ਸੀ। ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਡੈਡੀ ਮੱਮਾ ਪੱਕਾ ਵੀ ਮੈਂ ਹੋ ਗਿਆ ਵਾਂ ਮਿਲ ਗਈ ਏ ਜੋਬ ਮੇਰਾ ਇਹੀ ਅਰਮਾਨ ਸੀ। ਪੁੱਤ ਨੇ ਨਾ ਆਉਣਾ ਸੀ ਨਾ ਆਇਆ ਪਰ ਚਿੰਠੀ ਆਈ ਚਿੰਠੀ ਪੜ੍ਹ ਸਾਡਾ ਗਿਆ ਲੁੱਟਿਆ ਜਹਾਨ ਸੀ। ਵੇਖਦੇ ਸੀ ਬਿਟ ਬਿਟ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਅਹੁੜਦਾ ਸੀ ਮੁੱਕ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਜ਼ਬਾਨ ਸੀ।

ਬੜਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਸਭ ਕੁਝ ਖੋ ਗਿਆ ਏ ਮਰ ਗਈਆਂ ਆਸਾਂ ਜੀਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਮੁਹਾਲਾ ਏ। ਰੋਂਦਿਆਂ ਦਾ ਅੱਖੀਆਂ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਹੁਣ ਮੁੱਕ ਗਿਐ ਜਿਉਣ ਦਾ ਨਾ ਹੱਜ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੇਹਾਨ ਸੀ। ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈਏ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਸਾਡੇ ਸੁਣਦਾ ਨਹੀਂ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਏਹ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਚਾਲ ਏ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਡੀਕਾਂ ਅੱਜੇ ਪੁੱਤ ਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਰੱਬਾ ਤੇਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਕਮਾਲ ਏ।

ਕਦੀ ਕਦੀ ਬੁੱਢਾ ਬਾਪੂ ਗਲੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਏ ਖੋਰੇ ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਏ ਆਇਆ ਵਰਦਾਨ ਏ। ਆਖਦੇ ਸੀ ਗੁਰੂ ਪੁੱਤਾਂ ਨਾਲ ਗੰਢਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਜਹਾਨ ਏ। ਖਾ ਲਿਆ ਏ ਪੁੱਤ ਮੇਰਾ ਡਾਲਰਾਂ ਤੇ ਗੋਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਕ ਗਿਆ ਪੈਸੇ ਪਿੱਛੇ ਕੈਸਾ ਇਨਸਾਨ ਏ। ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੋਇਆ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਧਨੀਆਂ 'ਚੋਂ ਪੁੱਤ ਧਨਵਾਨ ਏ।

ਬਾਪੂ ਅਤੇ ਬੇਬੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਹੁਣ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਕੋਠਾ ਏ ਤੇ ਟੁੱਟੀ ਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਏ। ਮਰ ਗਏ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੇ ਮੁੱਕ ਗਏ ਨੇ ਨਾਤੇ ਸਾਰੇ ਫੇਰ ਵੀ ਨੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਡਾ ਰਾਖਾ ਭਗਵਾਨ ਏ। ਕਾਹਨੂੰ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਰੋਣੇ ਜੱਗ ਕੋਲ ਰੋਵਣੇ ਨੇ ਰਾਜ ਇਥੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੀ ਸ਼ੇਰਾਨ ਏ। ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਚਾਹੀਦਾ ਨਹੀਂ ਰੁੱਖੀ ਸੁੱਖੀ ਦੇਈ ਜਾਵੇਂ ਸੋਹਣੇ ਮੇਰੇ ਰੱਬਾ ਤੇਰਾ ਏਹੀ ਅਹਿਸਾਨ ਏ।

-ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ

ਕਈ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਤੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਭੇਸ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਵਣ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਿਸਦੇ ਨਾ। ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਅੰਦਰ ਵੜ ਜਣ ਉਹ ਦਿਨ ਛਿਪਦੇ ਨਾ। ਸਮਝੋ ਰਹਿੰਦੇ ਬਹਾਰ ਜੋ ਹੁੰਦੇ ਢੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਮੀਸਣੇ ਬੰਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਭੇਦ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਉਹ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸਭ ਨਾ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਉਹੀ ਜਾਣਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੇ ਸੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਘਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਧੂਣੀ ਧੁਖਦੀ ਨਾ। ਸੋ 'ਚੋਂ' ਇਕ-ਦੋ ਸੌਂਦੇ ਹੋਣੇ ਨੀਂਦਰ ਸੁੱਖ ਦੀ ਨਾ। ਘਰ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਆ ਰੰਧ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਇਕ ਚੁਬਾਰਾ ਪਾ ਲਏ ਦੂਜੇ ਵੇਖ ਕੇ ਜਰਦੇ ਨਾ। ਰੀਸ ਕਰਨਗੇ ਪੂਰੀ ਕਸਰ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡਦੇ ਨਾ। ਘਰ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਭੁੱਜਦੀ ਹੋਵੇ ਭੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਖੇਖਣ ਕਰ ਕਰ ਕਈ ਤਾਂ ਢਿੱਡ 'ਚ ਵੜ ਜਾਂਦੇ। ਪਤਾ ਈ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ। ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਫਿਰ ਹੁੰਦੇ ਆ ਢਕਵੰਜ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਆਵਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਹੀ ਸਿਆਣਾ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਢਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਨੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਛਤਾਣਾ ਹੈ। ਹਾਥੀ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਆ ਜੀ ਦੰਦ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਕਈ ਨਾ ਛੱਡਦੇ ਖਹਿਤਾ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਨਾ ਜਦ ਕਬਰਾਂ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪੇਜ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ। ਜਦੋਂ ਸੂਰਮਾ ਝਾੜ ਦਵੇ ਕੋਈ ਖੰਭ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਚਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਏਕਾ। ਰਹਿਣ ਬਰਕਤਾਂ ਉਥੇ ਲੋਕੀ ਆਖਣ, ਕੀ ਲੇਖਾ। ਇਕ ਨਹੀਂ, ਦੋ ਨਹੀਂ, ਹੁੰਦੇ ਸੌ ਰੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

ਚੀਮਨੇ ਵਾਲਿਆ ਨਾਲ ਕੀ ਜਾਣਾ, ਯਾਦ ਜੋ ਰੱਖਦੇ ਆ। ਰਾਜ ਟੌਹਰ ਨਾਲ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਵਸਦੇ ਆ। ਜੋ ਕਰਨ ਈਰਖਾ ਰਹਿੰਦੀ ਆ ਵਿਚ ਰੰਜ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ। ਸੱਪਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਡੰਗ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ।

-ਰਾਜ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਔਰਤ

ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ

ਫੋਨ: 510-502-0551

ਕਦੀ ਤਪਦੀ ਹੈ,
ਕਦੀ ਠਰਦੀ ਹੈ.
ਕਦੀ ਜੀਊਂਦੀ ਹੈ,
ਕਦੀ ਮਰਦੀ ਹੈ।
ਹਰ ਸਿਤਮ ਹੀ,
ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਰਦੀ ਹੈ।
ਪਰ ਸੀ ਤਾਈਂ,
ਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਦੇ ਰੋਂਦੀ ਹੈ,
ਕਦੇ ਹੱਸਦੀ ਹੈ।
ਕਦੀ ਉਜੜੇ ਇਹ,

ਕਦੀ ਵਸਦੀ ਹੈ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਡੋਰ

ਨੂੰ ਕੱਸਦੀ ਹੈ।
ਸਦਾ ਚਾਲ ਮਸਤ
ਹੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਕਈ ਰੋਗਾਂ ਦੀ,
ਦਵਾਈ ਹੈ।
ਪਿਆਰ ਦੀ ਇਹ
ਤ੍ਰਿਹਾਈ ਹੈ।
ਕਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ
ਨਾ ਘਬਰਾਈ ਹੈ।
ਹਰ ਘਰ ਇਸ ਦੀ
ਰੁਸ਼ਨਾਈ ਹੈ।

ਕਦੇ ਬੇਟੀ ਇਹ
ਕਦੇ ਭੈਣ ਬਣੇ।

ਸੁੱਜਣ ਦੀ ਦਿਨ
ਤੇ ਰੈਣ ਬਣੇ।
ਕਦੀ ਮਮਤਾ ਵਿਚ,
ਸੁਦੈਣ ਬਣੇ।

ਸਭ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦਾ,
ਇਕ ਵਹਿਣ ਬਣੇ।
ਜਦ ਦੇਸ਼-ਕੌਮ,
ਲਈ ਲੜਦੀ ਹੈ।
ਤਲਵਾਰ ਵੀ ਹੱਥ
ਵਿਚ ਫੜਦੀ ਹੈ।
ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਅੱਗੇ,
ਅੜਦੀ ਹੈ।
ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ,
ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ।

ਹੱਸ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦੇ

ਐਵੇਂ ਨਾ ਝੂਰ ਬਹਿ ਕੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਦੇ।
ਕਿੰਨੀ ਹਸੀਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੱਸ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦੇ।
ਭਰ ਦੇ ਫਿਜ਼ਾ 'ਚ ਰੰਗਤ ਹੋਲੀ ਬਸੰਤ ਵਾਂਗੂੰ,
ਅਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੀਘ ਵਾਂਗੂੰ ਹਿਰਦੇ ਹੁਲਾਰ ਦੇ।
ਚੁਣ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੰਡੇ ਪੀੜਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡਿਆਂ 'ਚੋਂ,
ਕਲੀਆਂ ਤੇ ਫੁੱਲ ਖੇਤੇ ਸਭ ਥਾਂ ਖਿਲਾਰ ਦੇ।
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਖੇਡਿਆਂ ਦੀ ਲਾ ਦੇ ਚੁਫੇਰ ਮਹਿਫਿਲ
ਸੁਹਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਮ ਦਾ ਮੁੱਖੜਾ ਸੁਆਰ ਦੇ।
ਲੈ ਕੇ ਹਸੀਨ ਜਜ਼ਬੇ ਉਸਾ ਦੀ ਕਿਰਨ ਪਾਸੋਂ
ਰੀਝਾਂ ਤੇ ਸ਼ੌਕ ਆਪਣੇ ਅਰਸ਼ੀਂ ਉਲਾਰ ਦੇ।
ਚੁਣ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੰਡੇ ਪੀੜਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡਿਆਂ 'ਚੋਂ,

ਕਲੀਆਂ ਤੇ ਫੁੱਲ ਖੇਤੇ ਸਭ ਥਾਂ ਖਿਲਾਰ ਦੇ।
ਦੁਈ ਦਵੈਤ ਸਾਡਾ ਛੱਡ ਈਰਖਾ ਬਖੀਲੀ,
ਕੌਮਲ ਮਲੁਕ ਜਜ਼ਬੇ ਹਰ ਥਾਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੇ।
ਵੈਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੋਈ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬੇਗਾਨਾ,
ਜੋ ਵੀ ਪਿਆਰ ਮੰਗਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੇ।
ਮੱਚਦੀ ਪਿਆਰ ਬਾਝੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਮਾਯੂਸ ਹੋਈ,
ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਪਿਆਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਭ 'ਤੇ ਫਹਾਰ ਦੇ।
ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ ਕਰਨਾ ਸਭ ਦੀ ਤੂੰ ਖੈਰ ਮੰਗੀਂ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਏਦਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਦੇ।
ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਛੱਡ ਬਖੇਤੇ, ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਛੱਡ ਝੇਤੇ,
'ਬੇਗਮਪੁਰ' ਦੀ ਜੱਗ 'ਤੇ ਜੱਨਤ ਉਸਾਰ ਦੇ।

-ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ

ਫੋਨ: 604-502-7151

ਗਜ਼ਲ

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ

ਮੈਂ ਸੁਣਾਂ ਜੇ ਰਾਤ ਖਾਮੋਸ਼ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਦਿਲ 'ਚ ਕੋਈ ਦੁਆ ਕਰੇ,
ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇ ਸੁਰਾਂਗਲੀ, ਇਹ ਦਰਖਤ ਹੋਣ ਹਰੇ ਭਰੇ।

ਏਥੋਂ ਕੁਲ ਪਰਿੰਦੇ ਹੀ ਉੜ ਗਏ, ਏਥੇ ਮੇਘ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਮੁੜ ਗਏ,
ਏਥੇ ਕਰਨ ਅਜ ਕਲ੍ਹ ਬਿਰਖ ਵੀ, ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣ ਦੇ ਮਸ਼ਵਰੇ।

ਨ ਤਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨ ਤਖਤ ਨੂੰ, ਨ ਸਲੀਬ ਸਖਤ ਕੁਰਖਤ ਨੂੰ,
ਇਹ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨ ਦਰਖਤ ਨੂੰ, ਬੜੇ ਸਮਝਦਾਰ ਨੇ ਮਸ਼ਖਰੇ।

ਹੁਣ ਚੀਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਚੁਪ ਰਵ੍ਹੇ, ਹੁਣ ਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛਾਂ ਦਵੇ,
ਇਹ ਜੁ ਆਖਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਬਿਰਖ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਵਕਤ ਆਇਆ ਹੈ ਸ਼ਿੱਧ ਕਰੇ।

ਮੈਂ ਚਲਾ ਕੇ ਤੀਰ ਕਮਾਨ 'ਚੋਂ, ਰੱਤ ਸਿੰਮਦੀ ਸੋਚਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਚੋਂ,
ਤਾਂ ਦੁਆ ਇਹ ਨਿਕਲੇ ਜ਼ਬਾਨ 'ਚੋਂ, ਮੇਰਾ ਤੀਰ ਡਿਗ ਪਏ ਉਰੇ ਪਰੇ।

ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਚੀਰਦੀ, ਗੱਡੀ ਲੰਘੀ ਰਾਤ ਅਖੀਰ ਦੀ,
ਟੁੱਟੀ ਨੀਂਦ ਬਿਰਖ ਫਕੀਰ ਦੀ, ਪੀਲੇ ਪੱਤੇ ਮੁਸਾਫਰ ਉਤਰੇ।

ਕੋਈ ਲਫਜ਼ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਕ ਵਿਚ, ਨ ਘੁਟਨ ਸਹੇ ਕਿਸੇ ਵਾਕ ਵਿਚ,
ਤਦੇ ਝਿਜਕਦਾਂ ਕੁਝ ਆਖਦਾ, ਕੁਝ ਲਿਖਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਡਰੇ।

ਉਹ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਅਸੀਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਬਾਰਤਾਂ,
ਤਾਂ ਜੁ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਵਜੂਦ ਵਿਚ, ਕੋਈ ਆਤਮਾ ਵੀ ਰਿਹਾ ਕਰੇ।

ਕੋਈ ਸਾਕ ਕਦ ਹੈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਕ, ਇਕ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਕ,
ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੱਤ, ਫਿਰ ਟੁੱਟ ਕੇ ਹੋ ਜਾਵਣ ਪਰੇ।

ਉਹ ਸੀ ਯੋਧਾ ਕਾਹਦਾ ਫਕੀਰ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਲਫਜ਼ ਹੀ ਉਹਦੇ ਤੀਰ ਸੀ,
ਤੇ ਉਹ ਲਫਜ਼ ਕੱਢੇ ਜ਼ਬਾਨ 'ਚੋਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਰੱਤ 'ਚ ਹੀ ਨਮ ਕਰੇ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਏ ਸੀ ਬੇਸ਼ੁਰੇ, ਮੇਰੀ ਤੋੜ ਬਿਰਤੀ ਚਲੇ ਗਏ,
ਹੁਣ ਮੁੜ ਕੇ ਰਾਗ ਪਿਰੇ ਰਿਹਾਂ, ਤੇ ਮੈਂ ਚੁਗ ਰਿਹਾਂ ਸੁਰ ਬਿੱਖਰੇ।

ਇਕ ਵਾਕ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਹਰ ਗਏ, ਚੰਨ ਗੁੰਮਿਆ ਤਾਰੇ ਬਿਖਰ ਗਏ,
ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੇ ਨੀਰ ਗੰਧਲ ਗਏ, ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੀਕ ਨ ਨਿੱਤਰੇ।

ਚੱਲ ਸੂਰਜਾਂ, ਚੱਲ ਧਰਤੀਏ, ਮੁੜ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧੀ 'ਚ ਪਰਤੀਏ,
ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਹੋਏ ਨੇ ਰਾਤ ਭਰ, ਏਹੀ ਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਤਜ਼ਕਰੇ।

ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ

ਆਵੇ ਨੀ ਬਹਿ ਕੇ
ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ
ਗਲੇ ਮਿਲ ਗਮਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਲਈਏ।

ਰੁੱਖੇ ਜਿਹੇ ਸਾਹਾਂ ਵਿਚ
ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ
ਦਰਦਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਉਗਾ ਲਈਏ।

ਚੀਸਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਫਟ ਗਏ ਜ਼ਖਮ ਐਨੇ
ਆਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸੀ ਟਕੋਰ ਦਈਏ।

ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਕੁੱਲ
ਗਿਆ ਅੰਗ-ਅੰਗ ਭੰਨਿਆ
ਹਉਕਿਆਂ ਦੇ ਫਹੇ ਗਰਮਾ ਲਈਏ।

ਬੜੀ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਆਈ
ਸੁੰਨ-ਸਾਨ ਵਿਹੜਾ ਹੋਇਆ

ਦੀਦਿਆਂ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਲਈਏ।

ਠੰਢੇ ਹੋ ਗਏ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਟੁੱਕ ਵੀ ਨੀ ਪੱਕਿਆ
ਢਿੱਡ ਚੰਦਰੇ ਨੂੰ ਆਂਦਰਾਂ ਖੁਆ ਲਈਏ।

ਤਵੀ ਉਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖ
ਕੰਧ ਨਾਲ ਢੋਆ ਲਾ ਕੇ
ਮੋਢੇ ਲਾ ਕੇ ਪੀੜਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾ ਲਈਏ।

ਉਠ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਛੇਤੀ
ਪੀ ਕੇ ਬੁੱਕ ਪਾਣੀ ਦਾ
ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸੱਥਰ ਵਿਛਾ ਲਈਏ।

ਆਵੇ ਨੀ ਬਹਿ ਕੇ
ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ
ਗਲੇ ਮਿਲ ਗਮਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਲਈਏ।
-ਦੇਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗੁਰਾਇਆ
ਫੋਨ : 571-315-9543

ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਪਟਕਾਇਆ

ਅਦਾਕਾਰ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਧਮਾਕਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੈਰੋਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਅਦਾਕਾਰ

ਪਤਨੀ ਮਾਨਿਅਤਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਤਾਂ ਸੰਕਟ ਵਿਚ

ਸੰਜੇ ਦੱਤ

ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ

ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਫਿਲਮੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਭਾਵੇਂ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਰੋਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਿਲਾ ਆਦਿ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਟੋਚੇ ਸੁਭਾਅ ਕਰ ਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੇ ਉਦੋਂ 1993 ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਫੋਟੋ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ?

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ 90 ਦਿਨ ਲਈ ਪੈਰੋਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਰੋਲ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਉਸ ਦੀ

ਘਿਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਰੋਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ? ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ 18 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ (ਏ.ਕੇ.56 ਅਸਾਲਟ) ਆਪਣੇ ਘਰ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 16 ਮਈ 2013 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਅਤੇ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਤਕਰਾਰ ਅਤੇ ਰੋਸਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਨਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁੱਛਣ-ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਹਾਈਵੇਅ' ਵਿਚ ਆਲੀਆ ਭੱਟ

ਸ਼ਬਾਨਾ ਦੀ 'ਅਰਥ' ਬਨਾਮ ਆਲੀਆ ਦੀ 'ਹਾਈਵੇਅ'

ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਝੰਡੇ ਗੱਡਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਫਿਲਮ 'ਹਾਈਵੇਅ' ਵਿਚ ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਹੈ। ਉਹ ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਲੀਆ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਪੁੱਜੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਲੀਆ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਅਤੇ ਮਾਂ ਸੋਨੀ ਰਾਜਦਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਣਹਾਰ ਧੀ ਆਲੀਆ ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਘੁੰਡੀਆਂ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ।

ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਆਲੀਆ ਨੇ 'ਹਾਈਵੇਅ' ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ 1982 ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਅਰਥ' ਵਿਚ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਫਿਲਮ 'ਅਰਥ' ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ, ਰੋਹਿਨੀ ਹਟਗਤੀ, ਕਲਭੁਸ਼ਣ ਖਰਬੰਦਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਿਰਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਬਾਬੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹੋਂ ਬਾਹਰੇ ਪਿਆਰ ਸਬੰਧਾਂ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਲੂ ਮਹਿੰਦਰਾ ਨੇ 1993

ਤਾਮਿਲ ਫਿਲਮ 'ਮਰੂਪਦਿਅਮ' ਬਣਾਈ ਸੀ।

ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 'ਹਾਈਵੇਅ' ਫਿਲਮ ਦੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਆਲੀਆ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਹੈ; ਬਲਕਿ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਲੀਆ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ

ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਸਟੂਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਦੀ ਈਅਰ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ 2014 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ '2 ਸਟੇਟਸ' ਅਤੇ 'ਹੰਪਟੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਦੁਲਹਨੀਆ' ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਆਲੀਆ ਬਹੁਤ ਹੋਮਵਰਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ

ਆਲੀਆ ਭੱਟ

ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਚੁਟਕਲੇਬਾਜ਼ੀ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਪਟਕਥਾ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਕੇਂਦਰਤ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਕਮਾਈ ਪੱਖੋਂ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਚਿਰਾਂ ਤਕ ਯਾਦ ਰੱਖਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਹਾਸੇ-ਠੱਠੇ ਅਤੇ ਚੁਟਕਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਅੱਜ ਫਿਰ ਉਸੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਰੁਕ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੇ ਜੱਟਵਾਦ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪਰਵਾਸ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਬੱਡੀ, ਕਾਮੇਡੀ ਤੇ ਕਾਲਜ-ਵਾਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਕੇ ਹੁਣ ਫੂਹਤ ਮਜ਼ਾਕ ਅਤੇ ਚੁਟਕਲਿਆਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਿਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ 'ਕੈਸ਼' ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜੁਗਤਾਂ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਸਿਨੇਮਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਕਿਸੇ ਸਾਰਥਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਫਿਲਮ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਇਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਕਿ ਚੁਟਕਲੇ?

ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। 'ਮਸ਼ਕਰੀ ਅਦਾਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਘੋਟਵੇਂ ਸੰਵਾਦ' ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਧੜਾ-ਧੜਾ ਆਮਦ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਘਟਾਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚੰਗਾ

ਗਾਇਕ ਜਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫਿਲਮ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਰਜ ਕਰਾ ਸਕੇ। ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਬੋਲਣੇ ਜਣੇ-ਖਣੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦੀ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 'ਲੌਂਗ ਸ਼ੋਟ' ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਕਲੋਜ਼ ਸ਼ੋਟ' ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ

ਛੱਡ ਕੇ 'ਗੰਭੀਰ ਅਦਾਕਾਰੀ' ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਉਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕਾਮੇਡੀ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਨੀਵੇਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਇਕ ਖਾਸ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਇਰਾ ਤੋੜਨ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੱਖਣੀ ਸਿਨੇਮੇ ਵਾਂਗ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਇਹ ਸੋਚਣ-ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵੀ ਚੰਗੀ ਸੋਝੀ ਹੋਵੇ। 'ਮੁੰਡੀਰ' ਨੁਮਾ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਭਰਪੂਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਚੁਟਕਲੇ ਸੁਣਨੇ ਅਤੇ ਸੁਣਾਉਣੇ ਚੰਗੇ ਤਾਂ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਸੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

-ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਗਦਿਓ
ਫੋਨ: 91-97802-16767

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਅਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

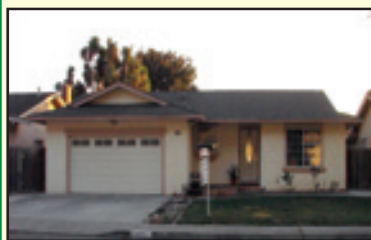
**Real Estate and Loans
Under One Roof**

ਪਿਛਲੇ 26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Reo/Short Sale Specialist

We can sell your house in short sale at no cost to you.

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

34591 Perry Road,
Union City, CA 94587
3 Bedrooms, 2 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 1627 Sq. Ft.
Lot: 6000 Sq. Ft.
Asking: \$588,000

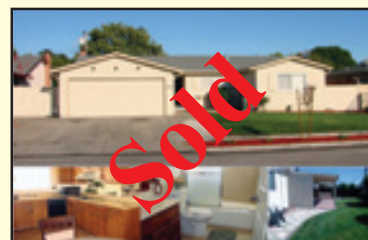
31356 Santa Maria Drive,
Union City, CA 94587
3 Bedrooms, 2 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 1450 Sq. Ft.
Lot: 5500 Sq. Ft.
Asking: \$589,000

199 Page Mill Drive,
San Jose, CA 95111
4 Bedrooms, 2.5 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 1732 Sq. Ft.
Lot: 5000 Sq. Ft.
Asking: \$569,000

1498 Columbine Way,
Livermore, CA 94550
6 Bedrooms, 3 Bathrooms,
3 Car Garage
Area: 3159 Sq. Ft.
Lot: 26700 Sq. Ft.

4326 San Juan Ave.,
Fremont, CA 94536
4 Bedrooms, 2 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 1740 Sq. Ft.
Lot: 6000 Sq. Ft.

1. 1498 Columbine Way,
Livermore, CA 94551
2. 1820 De Vaca Way,
Livermore, CA 94550
3. 4124 Polaris Ave.,
Union City, CA 94587

4. 2995 Masonwood St.,
San Jose, CA 95148
5. 4326 San Juan Way
Fremont, CA 94536
6. 2809 Glen Sharon Way,
San Jose, CA 95148

JUST SOLD

7. 2385 Patricia Dr.,
Santa Clara, CA 95050
8. 43881 Cameron Hills Dr.,
Fremont CA 94539

9. 1098 Phelps Ave.,
San Jose, CA 95117
10. 2712 Sea Drift Ln.,
Hayward, CA 94545
11. 27659 Persimmon Dr.,
Hayward, CA 94544

12. 115 Juniper Ct.,
Hercules, CA 945547
13. 2980 Glen Alden Ct.,
San Jose, CA 95148
14. 34782 Klondike Dr.,
Union City, CA 94587

WE CAN SELL HUD HOMES ANY WHERE IN CALIFORNIA

Market is hot. Do not wait any more to buy home of your dreams. There are multiple offer situations on all under market homes. Act now before it is too late. Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

**Selling new and old Homes
from San Jose to Sacramento**

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539

Tel: 510-440-9292, Fax: 510-656-8941

**Cell: 510-304-9292
Cell: 408-666-8279**

Jaswinder Gill M.Sc (PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

***2004 to 2006 Award Winner
Top 1% Listing Realtor in Bay Area**

Sacramento Office:
9912 Kapalua Ln.,
Elk Grove, CA 95624
Tel: 916-612-5773, Fax: 916-393-2586

**E-mail: jassi@jassigill.com or
Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings**

**Refinance
Now**

**15 & 30 Yr Fixed Rates Are Still Better!!!
5/1, 7/1 ARM are also attractive
Refinance Now At Zero Cost**

Call Sukhi Gill
DHMS, Loan Broker
@ 510-207-9067
CA DRE Lic.#01180969
NMLS# 352095

ਬੇਲਾਗ, ਬੇਬਾਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਈ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਗਾਇਕ ਮੰਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਗਾ

14ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ
ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਭਰੀ ਇਕ ਸ਼ਾਮ
**‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਨਾਈਟ’**

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 5 ਅਪਰੈਲ 2014

ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ

ਗਾਇਕ ਤਰਸੇਮ ਅਟਵਾਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਢਿਲੋਂ

ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਰਮਦੇਵ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਸੰਧੂ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
(ਨਿੱਕੀ) ਸੇਖੋਂ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ
ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
ਦਿਓਲ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਾਹੀ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ

ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ
ਕਲੇਰ

ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਸਰਬਜੀਤ ਬਿਆੜਾ

ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗੀ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ
(ਨੀਟੂ) ਕਾਹਲੋਂ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ
ਭੁੱਲਰ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਭਾਟੀਆ

ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ

ਗੁਰਬਚਨ ਭੁੱਲਰ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ

ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 847-359-0746 e-mail: punjabtimes1@sbcglobal.net, website: www.punjabtimesusa.com